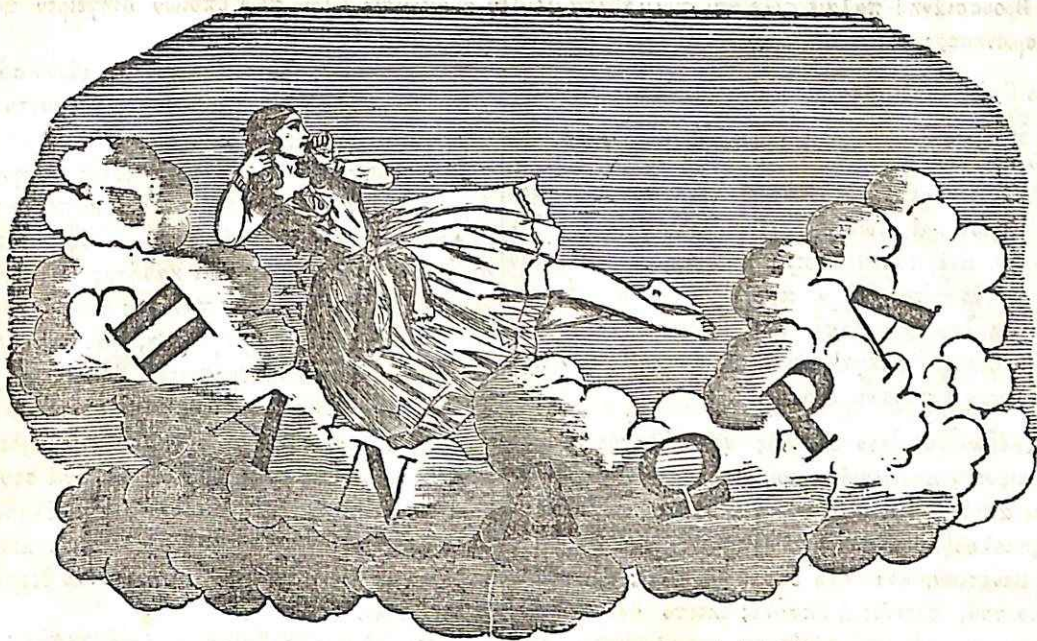

15. ΜΑΡΤΙΟΥ. 1853.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

ΦΥΛΛ. 72.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΡΟΥΣΣΙΑΝΗΣ

Ο ΛΗΣΤΗΣ

ΤΩΝ ΑΒΡΟΥΖΙΑΝΩΝ ΟΡΕΩΝ. (*)

—ο—

Περὶ δυσμὰς ἡλίου, εἰς τὸ παράθυρον μικροῦ τινος καὶ χαρίεντος ἀγροτικοῦ οἰκήματος κειμένου ἐπὶ βαθείας κοιλάδος, παρὰ τοὺς πρόποδας τῶν Ἀβρουζιανῶν ὄρεων, ἐκάθητο ἡ φραγκίσκα Μαλατέστα, περιφέρουσα τὰ βλέμματα ἐπὶ τῶν κύκλῳ σκηνογραφικῶν θέσεων, βυθιζομένων βαθμηδὸν εἰς τὴν σιωπὴν καὶ τὰς σκιάς τῆς νυκτός, καὶ ἀκροαζομένη τὸν ἦχον τοῦ ἑσπερινοῦ κώδωνος, ὅστις ἐκάλει εἰς τὰς συνήθεις προσευχὰς τοὺς μοναχοὺς γειτονικοῦ μοναστηρίου. Τὸ πᾶν ἀπέπνευε περίξ εὐτυχίαν καὶ ἔρωτα, καὶ εἰς τὸ στήθος τῆς φραγκίσκας ἡ εὐτυχία αὕτη ἐνεποίει βαθεῖαν καὶ τερπνοτάτην ἐντύπωσιν. Ἦτο εὐτυχής, οὐχὶ μόνον διότι ἀπελάμβανε μετ' εὐχαριστήσεως τὴν ἰδίαν αὐτῆς ὑπαρξίν, ἀλλὰ καὶ διότι συνεμερίζετο ταύτην συζῶσα μετ' ἐκείνου τὸν ὅποιον ἡγάπα περιπαθῶς καὶ ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἡγαπάτο, καὶ μεθ' οὗ εἶχε συνδέσει ἀπὸ τινος τὸν βίον τῆς. Ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς ἐκοιμᾶτο βρέφος, καὶ πλησίον τῆς, ἐναγκαλιζόμενος αὐτὴν διὰ τοῦ βραχίονος, ἐκάθητο ὁ Ἰωάννης πρὸς

δὴν, κόρη αὕτη οὖσα, ἀφίερωσε τὴν πίστιν τῆς, καὶ μεθ' οὗ ἤδη ἡ ὑπαρξὶς τῆς ἦτο στενότερα συνδεδεμένη. Δὲν ὑπῆρχεν οὐδεμία ἀνησυχίας αἰτία μεταξύ των. Καὶ οὕτως ἡ ζωὴ των, ἐλευθέρα πάσης κοσμικῆς φροντίδος, καὶ εὐδαίμων ἕνεκα τοῦ θερμοῦ καὶ ἀμοιβαίου ἔρωτός των, ἀνεπηρέαστος δὲ καὶ ἀπὸ πᾶσαν, τὴν ἐλαχίστην, διαφορὰν τῶν αἰσθημάτων των, ἔρρεεν ὡς ῥεῦμα γαλήνιον εἰς ἐντελὴ εὐτυχίαν.

« Ἐλα, φραγκίσκα », εἶπεν ὁ Ἰωάννης, « ἐνύκτωσε σχεδὸν, ἄς δειπνήσωμεν, ἐπειδὴ πεινῶ μετὰ τὴν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας περιοδεῖαν μου εἰς τὰ βουνά. »

Μὲ συγκαταθέσεως μειδίαμα, τὸ ὅποιον ἐννοοῦσι μόνον ἐκεῖνοι ὧν πᾶσα ἐπιθυμία ἀπῆντησε βαθεῖαν συμπάθειαν εἰς καρδίαν ἐξ ἴσου συμμεριζομένην τὸν ἔρωτα, ἡ φραγκίσκα ἡγέρθη καὶ ἐνησχολήθη εἰς προετοιμασίαν τοῦ προταθέντος δείπνου. Ἀνήφθησαν φῶτα, τὸ λευκὸν τῆς τραπέζης κάλυμμα ἠπλώθη, ἐφ' οὗ παρετέθησαν αἱ τροφαί, ὅτε ἡ προσοχὴ τοῦ Ἰωάννου διεταράχθη ἀπὸ τινος κτύπον εἰς τὴν πύλην τοῦ οἰκήματος. Ἀνοιχθείσης δὲ αὐτῆς, ξένος τις, οὐτινος ὁ ἱματισμὸς καὶ τὸ ἦθος ἀνήγγελλον αὐτὸν ὡς ἀνήκοντα εἰς κλάσιν κοινωνικὴν ἀνωτέραν τῆς μεσαιᾶς, εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον καὶ ἠρώτησε ποίᾳ ὁδῷ ἔφερεν εἰς Βελλαρόζαν καὶ πόσῃ ἦτο ἡ ἀπόστασις. Ὁ ξένος οὗτος ἦν ἀκμαίᾳς ἡλικίας, ὠραῖος τὸ πρόσωπον καὶ εὐχαρὶς τοὺς τρόπους. Ὁ Ἰωάννης, παρατηρήσας αὐτὸν κατὰ πρόσωπον, ἀπεκρίθη λεπτομερῶς εἰς τὰς ἐρωτήσεις του, καὶ ἐπὶ τέλους πλησιάσας αὐτὸν πλήρης μειδιάματος χαρᾶς ἄμα δὲ καὶ ἐκπλήξεως, ἐδεξιώθη αὐτὸν ἐπιφωνήσας· « Ἠὼς ! Ἀλέ-

(*) Ὅρη Ἰταλικά κατὰ τὸ βασιλεῖον τῆς Νεαπόλεως.

Ξανδρε Βρουσιάνη! παλαιά φίλε και συμμαθητά μου! Μ' έλθσμονήσες; »

Αμοιβαίως και αϊφνιδίου αναγνωρίσεως γενομένης, ο ξένος εξενίσθη την νύκτα εκείνην εις τον οικον του Ιωάννου. Η εσπέρας διήλθεν ευφρόσυνος, η συνδιάλεξις έτρεφετο από τας αναπολήσεις των αρχαίων ημερών και των ευτυχών της παιδικής ηλικίας ώρων, και τοσοῦτον προέβη η νύξ, ώστε όταν ηγήθη ο οδοιπόρος διά ν' αναχωρήσῃ, παρετήρησεν ότι ανάγκη ητο να περάσῃ τὸ επίλοιπον της νυκτός υπό την φιλικήν στέγην, και να αναλάβῃ τὴν πορείαν του τὴν ἐπιούσαν πρωΐαν.

Ο Αλέξανδρος ητον ανεψιός του κόμητος Βρουσιάνη, εις τὴν κηδεμονίαν του οποίου τὸν εἶχεν ἀφιερώσει ἀποθηνήσκων ο ἀδελφός του Παῦλος. Ο νεανίας εξηκολούθησεν ἐπὶ τινας χρόνους τὰς σπουδὰς του εις Βενετίαν, και ἤδη ἐπανήρχετο εις τὸν οἶκον του θείου του, οὔτινος ἡ ἐπαυλις ἐκείτο ὀλίγας μόνον λεύγας μακρὰν του οικίσκου του Ιωάννου. Οὔτος και ο Αλέξανδρος εἶχον κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συμμαθηταίας των, συνδέσει ἀξιόλογον φιλίαν πρὸς ἀλλήλους, και ὡς ἐκ τῆς χαρὰς τὴν ὁποίαν ἐκαστος κατὰ τὴν συνάντησιν ταύτην ἠσθάνθη, ἐράνα ὅτι ἡ ἀμοιβαία εὐχαρίστησις αὕτη δὲν ἐθεμελιόυτο ἀπλῶς ἐπὶ τῶν συμπαιγνῶν της παιδικῆς ηλικίας. Τὴν ἐπιούσαν, ο Αλέξανδρος ἀναχωρῶν ὑπεσχέθη ἐνθέρμως ὅτι θέλει και αὐτὸς ἐπισκερθεῖ τοὺς ξενίσαντας αὐτὸν φίλους πρὶν παρέλθωσι πολλαὶ ἡμέραι. Τὴν ὑπόσχασίν του δὲ ταύτην ἐτήρησεν. Ἀλλὰ και ο Ιωάννης και ἡ Φραγκίσκα ἐπεσκέφθησαν τὴν ἐπαυλιν του κόμητος, και ἀπαντες ἔμειναν εὐχαριστημένοι ἐκ τῆς ἀνανεύσεως τῶν φιλικῶν τούτων σχέσεων. Λέγομεν δὲ ἀπαντες, διότι, ἔστω ἤδη γνωστὸν, ο Αλέξανδρος και ἡ Φραγκίσκα δὲν ἦσαν ποτὸς πρὸς ἀλλήλους ξένοι, καθότι, ο πρῶτος εἶχεν ἄλλοτε αἰσθανθῇ κλίσιν τινὰ πρὸς τὴν δευτέραν, ἥτις, ἔνεκα τῆς χρηματικῆς αὐτῆς καταστάσεως καθιστώσεως ὅλως ἀδύνατον πασαν συγγένειαν μετὰ τῆς οἰκογενείας τῶν Βρουσιανῶν, ἐνόμισε πρέπον νὰ μὴ δώσῃ προσοχὴν εις τὰς ιδέας του νέου. Ἐκτὸς τούτου, ἡ Φραγκίσκα δὲν ἠσθάνθη ποτὲ ἰδιαίτερόν τι πρὸς αὐτὸν αἰσθημα. Μάλιστα κατὰ τὴν παιδικὴν ηλικίαν ο Αλέξανδρος ἐπεδείκνυε χαρακτῆρά τινα ἐγωΐσμου και δυστροπίαν ὅλως ὑβριστικὴν πρὸς κέρην προικισμένην μὲ διαφόρους ἠθικὰς χάριτας ἐν συντόμῳ, δὲν τὸν ἠγάπησέ ποτε, και ὁμοῦ δὲν ἐδειξε τὴν ἐλαχίστην δυσἀρέσκειαν δειχόμενη αὐτὸν ὡς ξένον του συζύγου της. Ἀλλῶς ἐὰν ποτε οὐ στοχασμοίτης ἀνεφύοντο εις τὰς παιδικὰς ἐρωτικὰς του ἐξομολογήσεις, ἐκκινε τοῦτο πιστεύουσα ὅτι, μετὰ τοσοῦτου καιροῦ διάστημα, τὰς εἶχε βεβαίως λησμονήσει, και ὅτι ἀναμφιβόλως εἶχε χαρῇ θεωρῶν τὴν εὐτυχίαν ἥτις παρηκολούθει τὴν συνένωσίν της μετὰ του φίλου και συμμαθητοῦ του Ιωάννου. Δὲν ἔκρινεν ὁμοῦς ὀρθῶς ο Αλέξανδρος δὲν τὴν ἐλθσμονήσῃ ποτε, και ἡ εὐτυχία της παρούσης καταστάσεώς της, ἐξύπνισεν εις τὴν μνήμην του τὰς παρελθούσας ἐλπίδας του, ματαιωθείσας μὲν,

ἡ ἀνάμνησις ὁμοῦς τῶν ὁποίων διήγειρεν ἤδη φθόνον τινὰ και κακοβουλίαν.

Αἱ ἐπισκέψεις του ἀπέβαινον ὁσημέραι συχνότεραι. Ο Ιωάννης και ἡ Φραγκίσκα τὸν ἐδέχοντο μετ' ἐγκαρδίου δεξιώσεως. Τὸ ἀρχαῖον πάθος του ἀνευῆθη πλήρες ζωῆς και θερμότητος, και ἡ Φραγκίσκα δὲν ἤργησε τέλος νὰ ἐννοήσῃ τοῦτο. Ἐσπέραν τινὰ, καθ' ἣν ο σύζυγός της ἦτον ἀπών, ο Αλέξανδρος εἰσῆλθεν εις τὴν κατοικίαν της, και καθίσας πλησίον της ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ περὶ τῆς παλαιᾶς των σχέσεως.

« Ἐνθυμίσαι, Φραγκίσκα, τὰς εὐτυχεὶς ὥρας τὰς ὁποίας ὁμοῦ ἐπεράσαμεν, ιδίως τὰς χαροποιὰς ἐκείνας τῶν γεννηθλίων μας ἐορτὰς; Ἐνθυμίσαι τοὺς χορούς μας και τὰς παιδικὰς μου ἀλλ' ἐνθέρμους εὐχὰς, τὰς ὁποίας ἐψιθύριζον εις τὰ ὠτά σου; »

« Τὰς ὁποίας ἀναμφιβόλως ἐπανέλαβες ἔκτοτε πολλάκις, ἀπεκρίθη γελῶσα ἡ Φραγκίσκα, « εις πολλὰς ἄλλας νεανίδας μὲ τὴν αὐτὴν θερμότητα και εὐλικρίνειαν. »

« Μὲ ἀδικεῖς βεβαίως, » ἐπανέλαβεν ο Αλέξανδρος. « Ἐκτοτε ἄλλην δὲν ἠγάπησα, ἀλλ' ἐξηκολούθουν τρέφων τὴν νεαράν ἐκείνην ἐλπίδα μὲ ἀγάπην και ἀφοσίωσιν. Πρέπει τῶρα νὰ παραστήσω πόσον δυστυχῇ αἰσθάνομαι ἐμαυτὸν εὐρών σε σύζυγον του Ιωάννου; »

« Αλέξανδρε παῦσαι! » ἐφώνησεν ἡ γυνή, « σὲ δέχομαι ἀπλῶς ὡς φίλον, και δὲν δύναμαι νὰ σὲ συγχωρήσω νὰ μὲ λαλῇς τόσον σπουδαίως περὶ μωρῶν ἐλπίδων, τὰς ὁποίας πιθανὸν νὰ ἔτρεψες μυστικῶς. Δὲν δύνασαι νὰ μ' ἐπιπλήξῃς ὅτι σὲ ἀδίκησα εις τὸ παραμικρόν, και τῶρα, εις ἣν εὐρίσκομαι θέσιν, εἶναι καλῆτερον, και πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ὑπολήψεώς σου, νὰ κοπῇ διὰ παντὸς ἡ μεταξὺ ἡμῶν σχέσις, παρὰ νὰ ἐξακολουθῇς νὰ ὑποτρέφῃς τὸ μάταιον τοῦτο πάθος. »

Ἐνῷ ο Αλέξανδρος ἠτοιμάζετο ν' ἀποκριθῇ προσλήθη ἀπὸ τὴν αἰφνιδίαν ἀφίξιν του Ιωάννου, ὅστις ὑποπτευθεὶς ὀλίγον τὴν ἐπίβουλὴν του φίλου του, περιώρισθη μόνον εις ἐκφράσεις τινὰς ἀπλοῦ σαρκασμοῦ διὰ τὴν συνέντευξιν ταύτην του φίλου και τῆς συζύγου του.

Αἱ ἄνθρωπον τακτικοῦ πνεύματος, και δυνάμενον νὰ περιστείλῃ τὰ πάθη του ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς σκέψεως, ἡ ἐπιπλήξις τῆς Φραγκίσκας δὲν ἠδύνατο ν' ἀποβῇ ματαία. Ἀλλ' ο Αλέξανδρος, συνειδημένος ἐκ παιδικῆς ηλικίας εις τὴν εὐχαρίστησιν παντὸς αἰσθηματος κυριεύοντος τὴν καρδίαν του, ὀλίγον ἐστάθμισε τοὺς λόγους τῆς συζύγου του φίλου του. Διὰ τινὰ ὁμοῦς καιρὸν ἠσθάνετο μεγάλην δυσἀρέσκειαν, και ἤρχισε μάλιστα νὰ στοχάζεται σοβαρῶς ὅτι ἡ ὑπόληψις του φίλου του ἀπῆται νὰ παύσῃ τὰς ἐπισκέψεις του. ἀλλὰ τὸ πάθος ὑπερισχύσαν διεσκέδασε τὰς ὑπεγορεύσεις του λογικοῦ και τῆς φρονήσεως, και μωρῶς ὑπέκυψεν εις τὰς παραφορὰς αὐτοῦ. Ο ἡσυχος τρόπος μεθ' οὗ ἡ Φραγκίσκα ἐδειξε τὴν δυσἀρέσκειάν της ἠρέθισε μᾶλλον τοὺς διαλογισμούς του ἐναντίον της. Μὴ δυνάμενος πιθανῶς νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ἡπιότητα τῆς διαθέσεώς της ἐφαντάσθη ὅτι, ἐπειδὴ ἐράνη λησμονήσασα τὴν σκῆλην ἐκείνην,

ἔσως δὲν ἦτον ὅλως δυσηρεστημένη διὰ τὴν αὐθιγὰν του, ἀλλ' ὅτι τὸν εἰδοποίησε νὰ πατήσῃ εὐθιγέραν και τακτικώτεραν ὁδόν. Δὲν ἤργησεν ὁμοῦς ν' ἀνακαλύψῃ ὅτι ὁ ἔρως τὸν ὁποῖον ἔτρεφε πρὸς τὸν Ιωάννην δὲν τῷ παρείχεν οὐδεμίαν ἐλπίδα ἀποδοχῆς τῶν ποταπῶν προσπαθειῶν του. Τότε ἐξήφθη ἡ φλογερὰ διαθέσις του, τὴν πρὸς τὸν Ιωάννην φιλίαν διεδέχθη μίσος, και τελευταίον, και τοὶ ἐξακολουθῶν τὰς ἐπισκέψεις του, ἐβλεπε μὲ ὄμμα ἀπαίσιον τὸν φίλον του. Ὅθεν οὕτως ἔχοντας τοῦ πράγματος, ἦτον λίαν πιθανὸν ὅτι ὁ ἐλάχιστος σπινθὴρ τῆς ἐριδος ἠδύνατο ν' ἀναρρίπισῃ τὴν φλόγα και οὕτω τῶντι συνέβη, διότι σοβαρὰ τις λογομαχία διηγέρθη μετὰ τῶν δύο φίλων, καθ' ἣν ο Αλέξανδρος ἐδειξε τοσαύτην πικρίαν και ἐπίβουλον κακόνοιαν, ὥστε ο Ιωάννης ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν του νὰ παύσῃ ἡ πρὸς ἀλλήλους σχέσις, και οὕτω διεκόπη ἡ φιλία των.

Ο Αλέξανδρος θεωρῶν ἑαυτὸν ὡς θύμα πάθους φλογεροῦ ἐπέπληττεν ἑαυτὸν διὰ τὴν ἀσθενείαν του ἐπειράθη νὰ καταδαμάσῃ αὐτὴν, ἀλλὰ ματαίως. Ματαίως ζητῶν ἀνακούφισιν τῶν ὀδυνῶν λογισμῶν του παρεδίδοτο εις πᾶν εἶδος ἐπιβλαβῶν ἐρεθισμῶν. Ἐπανῆλθεν εις Βενετίαν, ἐδόθη εις τὰς τρυφὰς, εις τὰς διασκεδάσεις, και ἀδιαφορῶν πρὸς τὰς γινομένας εις αὐτὸν ἀπὸ τὸν θεῖόν του παραινέσεις του νὰ περιστείλῃ τὰς ἐκτροπὰς του, παρεσύρετο ἔτι μᾶλλον ἀπὸ τὸν ροῦν τῆς τύχης του. Ο ἀτυχὴς θεῖός του, μετὰ τινας μῆνας ἤκουσε τέλος ὅτι ο ἀνεψιός του ἀνεχώρησεν ἐκ Βενετίας, και οὐδεὶς ἔμαθε τὸν τόπον τῆς μεταβάσεώς του.

Ἐπανέλθωμεν τῶρα εις τὴν Φραγκίσκαν και εις τὸν σύζυγόν της. Ο ἐνῆρετος και εἰρηνικός βίος των ἐπροχώρει τοσοῦτον εὐτυχῶς και γαληνίως, ὥστε οὐδεμίαν ἐπιθυμίαν αὐτῶν ἔμενεν ἀπλήρωτος. Ἡ ἀτυχὴς Φραγκίσκα οὐδ' ὑπωπτεύθη ποτὲ τὰ δεινὰ ἅτινα ἐμελλον νὰ πέσωσι κατὰ τῆς κεφαλῆς της και νὰ μεταβάλωσι τὸ γλυκὺ τῶν ἡμερῶν της φέγγος εις βαθύτατον σκότος.

Ἐσπέρας τι ἐκάθητο μόνη ἡ Φραγκίσκα εις τὸ μικρὸν οἰκημὰ της ἡ νύξ ἐπῆρχετο, και ἡ πιστὴ αὕτη σύζυγος, ἐπερίμενεν ἀνήσυχος τὴν ἐπιστροφὴν του συζύγου της, ὅστις πρὸς δυσμὰς ἡλίου ἐξῆλθε μετὰ του τριτοῦς υἱοῦ του πρὸς περίπατον. Ἠκροῶτο τὴν κρότον τῶν βημάτων ἐκάστου διαβάτου, ἐνίοτε ἔτρεχεν εις τὴν πύλιν πρὸς ὑποδοχὴν τῶν περιμενομένων, και ἱσταμένη ἐπὶ ὀλόκληρα λεπτὰ ἐπλάνα περίεξ τὰ βλέμματά της ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ τοὺς ἴδῃ πλησιάζοντας ἀλλὰ δὲν τοὺς ἐβλεπε νὰ ἐπιστρέψωσιν. Αἱ ὥραι παρήρχοντο ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης, ἐφθασε τέλος και αὐτὸ τὸ λυκαυγές, και οὐδ' ὁ πατὴρ οὐδ' ὁ υἱὸς ἐφάνησαν. Ἐδραμεν ἀγρίως εις τὰ ἔξω, ἐπλανήθη πολλὰς ὥρας και ἐπανῆλθεν ἡ δυστυχὴς ἀνευ οὐδεμιᾶς εἰδήσεως περὶ του συζύγου και του υἱοῦ της. Πρὸς τὸ ἐσπέρας, καταβεβλημένη ὑπὸ του πόνου και τῶν κόπων, διεταράχθη αἰφνης ὑπὸ του κρότου πολλῶν βημάτων πλησιάζοντων εἰς τὴν οἰκίαν. της Ἐδραμεν εἰς τὴν θύραν και ἀπήντησε τὸ νεκρὸν σῶμα του

συζύγου της φερόμενον ὑπὸ διαφόρων χωρικῶν. Κραυγὴ ὀξεῖα διέσχισε τὰ χεῖλη της και ἔπεσε κατὰ γῆς ἀνίστατος.

Ὀλίγους μῆνας μετὰ ταῦτα ξένος τις περιτυλιγμένος μὲ πλατὺν μανδύαν, κρύπτοντα ὀλόκληρον σχεδὸν τὸ πρόσωπόν του εἰσῆλθεν εις τὸ πένθιμον τῆς Φραγκίσκας κατοίκημα. Ἐκάθητο ἐκείνη βυθισμένη εις θλιβεράς σκέψεις, και στιγμαὶ τινες ἐπέρασαν πρὶν ἐννοήσῃ τὴν παρουσίαν του ξένου. Ἡ μορφή της, ἂν και διετῆρει εἰσέτι τὴν ἐκφρασιν τῆς προτέρας τῆς ωραιότητος, ἐμαρτύρει ὁμοῦς βαθυτάτην ψυχῆς στενωχωρίαν αἱ πικρεῖαι της ὥραι και λαγαραὶ, τὰ δὲ ὀμμάτα της ζοφερά και ἀνευ λάμψεως ἐστεροῦντο πλέον τὴν μαρνανθεῖσαν λαμπρότητά των. Ἦτο χήρα και στερημένη, ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς νεότητός της και του μόνου τέκνου ἐκείνου, του ὁποίου δολοφόνος χεὶρ διὰ παντὸς τὴν ἐστέρησε. Τὸ παιδίον, τὸ τρισαγάπητόν της τέκνον, ἐξῆ εἰσέτι ἀλλὰ ποῦ ἦτον, ποία ἡ τύχη του, και τίς ὁ σκοπὸς τῆς ἀρπαγῆς του; ἰδοὺ ὅτι ἐκαλύπτετο ὑπὸ μυστηρίου. « Φραγκίσκα! » εἶπεν ὁ ξένος ἡσύχως, αὕτη δὲ στραφεῖσα ἠτένισε τὸν ξένον, ὅστις ῥίψας τὸν ἐπενδύτην του τῇ ἐπέδειξε τὸν ἱματισμὸν ἀρχηγῶ ληστῶν. Ἡ Φραγκίσκα ἀνεγνώρισε τὸν Αλέξανδρον Βρουσιάνην. « Φραγκίσκα! » ἐξηκολούθησεν, « ἔχομεν πολλὸν καιρὸν ν' ἀνταμωθῶμεν, και εὐχομαι ἐκ καρδίας τὴν παροῦσαν ἐντάμωσίν μας νὰ συνοδεύσωσιν εὐτυχέστεραι περιστάσεις. Ο σύζυγός σου εἶναι ἀποθαμένος. Τὰ πάντα γνωρίζω. Ἄφες με νὰ σὲ παρηγορήσω διὰ τὴν στέρησιν ταύτην. » Ο ληστὴς τὴν ἐπλησίασεν, ἀλλ' ἡ ἔρημος χήρα βιαίως ἐγερεῖσα ὠπισθοδρόμησεν ὀλίγα βήματα. Οἱ τρόποι του Αλέξανδρου και τὸ ἐξωτερικὸν ἦθος του δὲν διετήρουν οὐδὲν ἴχνος τῆς παλαιᾶς του παιδρότητας ἀλλ' ἐμαρτύρουν τὸν κακοῦργον βίον του.

« Δὲν ἔχω ἀνάγκην παρηγορίας, » εἶπε φοβερῶς ἡ Φραγκίσκα, « ἐκτὸς ἐὰν ἐπανεῦρω τὸ τέκνον μου, τὸ ὁποῖον οἱ ἀγριοὶ σφαγεῖς του πατρός του κατεκράτησαν. »

« Και ἂν δύναμαι νὰ ἐπανεῦρω τὸ τέκνον σου; »... « ὦ! τὸ τέκνον μου! φέρε με τὸ τέκνον μου και τότε... »

« Γίνεσαι ἰδική μου; » διεκοψεν ο Αλέξανδρος. Ἡ Φραγκίσκα ἐστάθη ὡς κεραυνόπληκτος τὰ ὀμμάτα της προσήλωσεν ἀκίνητα ἐπὶ του ληστοῦ, ὡς ἂν ἤθελε ν' ἀναγνώσῃ τὰ κρύφια τῆς καρδίας του. « Σὺ! Σὺ ἐφόνευσες τὸν ἄνδρα μου! Σὺ! ἀνέκραξεν, ἡ ὄψις σου μαρτυρεῖ τὸ κακοῦργημά σου! Ἀλλὰ τὸ τέκνον μου, τὸν υἱόν μου! ἐπιστρέψε τὸ παιδίον μου, εἰπέ με μόνον ὅτι ζῇ και πίπτω γονυπετὴς και σὲ εὐλογῶ! »

« Ἐγέρθητι, ἀγαπητὴ Φραγκίσκα » εἶπεν ὁ Αλέξανδρος ἀνεγείρας αὐτήν. « Τί παραφροσύνῃ εἶναι αὕτη; Ἡσύχασε, ἡσύχασε, και ἀκούσε με. » και ἐβόηθησεν αὐτὴν ν' ἀναπαυθῇ ἐπὶ ἀνακλίντρου καθίσας πλησίον της. « Ἡξέυρεις ἀπὸ τῆς παιδικῆς

ήλικίας μου βαθέως, ἐνθέρμως σὲ ἠγάπησα. Τίποτε δὲν ἐμποδίζει τώρα τὴν ἐνωσίν μας. Εἰπέ μόνον ὅτι εἶσαι ἰδική μου, καὶ τὸ τέκνον σου σὲ παραδίδεται ἀμέσως ».

« Κακοῦργε ! τέρας ! » ἀνέκραζεν ἡ γυνή. « Εἰπέ πρῶτον ὅτι δὲν εἶσαι ὁ δολοφόνος τοῦ συζύγου μου ! »

« Δὲν δύναμαι ν' ἀρνηθῶ τὴν πράξιν ταύτην », εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος, « ἀλλ' ἐνθυμήσου ὅτι ὁ ἔρως τὸν ὁποῖον τρέφω διὰ σέ, μ' ἐδίδασκεν εἰς τὸ τὸλμημα τοῦτο. »

« Κακοῦργε, ἐφώναζεν ἡ Φραγκίσκα ἐγερθεῖσα ἀγρίως ὀρθία. Τὴν στιγμὴν ταύτην θέλω κοινοποιῆσαι τὴν ἐξομολόγησιν, τὴν ὁποίαν ἔκαμες, καὶ . . . »

« Σιώπη ! » εἶπεν ὁ ληστής « ἐνθυμήσου ὅτι ὁ υἱός σου εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μου, καὶ ἡ ζωὴ του θέλει πληρώσει τὸ ἀκαμπτὸν πείσμα σου. » Ἐσιώπησεν ἡ δυστυχὴς μήτηρ ἡ ἐνθυμήσεις τοῦ τέκνου της καὶ ὁ τρόμος, τὸν ὁποῖον τὴν ἐνεποίησεν ἡ ἀπειλὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔδωκε νέαν τάσιν εἰς τὰς ιδέας καὶ τὰ αἰσθηματὰ της. « Φραγκίσκα » ἐξηκολούθησεν ὁ ληστής, « πιστεύσε με, βαθέως λυποῦμαι ὅτι εἶμαι αἴτιος τὰς δυστυχίας σου· ἀλλ' ὁ ἔρως μου μ' ἐτύφλωσε, κατέστη παντοδύναμος καὶ δὲν ἐδίδασκα νὰ ἐξομαλύνω τὰ ἐμπόδια τῶν πόθων μου· ὅ,τι ἔγεινεν, ἔγεινε. Συγχώρησέ με. Γενοῦ ἰδική μου καὶ ὑπαγόρευέ με τὰ μέσα τοῦ νὰ κατασταθῶ ἄξιος τῆς συγχωρήσεώς σου. Φραγκίσκα ! γίνου νέος ἄνθρωπος· σὲ δίδω τὸ τέκνον σου, καὶ ἐὰν ἡ εὐτυχία σου στηρίζεται εἰς τὴν ἀγάπην μου, ὦ ! σὲ βεβαιῶ, τρισαγαπητή μου, θέλω κάμει νὰ λησμονήσῃς τὰς παρούσας λύπας. » Ἀλέξανδρε, » ἀπεκρίθη ἡ Φραγκίσκα καταστέλλουσα βεβαίως τὰ ὀργίλα αἰσθηματὰ της, « στοχάζεσαι ὅτι θέλω ποτὲ νυμφευθῇ τὸν φρονεῖα τοῦ ἀνδρός μου ; Τὸ μόνον αἰσθημα, τὸ ὁποῖον δύναμαι διὰ παντός νὰ ἔχω περὶ σοῦ πρέπει νὰ τὸ κρύπτω, νὰ τὸ σιωπῶ, καὶ εἶναι ἀδύνατον, ἀδύνατον νὰ κάμω ἄλλο τι. Ἀλλὰ δός με τὸν υἱόν μου, καὶ ἐπικαλοῦμαι μάρτυρα τὸν θεόν ὅτι ποτὲ δὲν θέλω κοινοποιῆσαι τὴν πρὸς ἐμὲ ἐξομολόγησίν σου. »

« Ὁχι, Φραγκίσκα, τοῦτο δὲν μ' εὐχαριστεῖ· θέλω σὲ ν' ἀπολαύσω. Ἐνθυμήσου ὅτι αὐρίον τὸ ἐσπέρας θέλω πάλιν σ' ἐπισκεφθῇ. Σκέψου. Ἐὰν ἐπιμένῃς εἰς τὸ πείσμα σου, θέλω σὲ φέρει μαζὶ μου εἰς τὰ βουνὰ καὶ θέλεις ἐκεῖ γίνεαι διὰ παντός ληστοῦ σύζυγος. Ἐκλεῖξέ ἢ μᾶλλον συγκατάνευσε εἰς τὴν ἐπιθυμίαν μου, καὶ σῶσέ με ἀπὸ τὴν μαύρην τύχην ἣτις μὲ περιμένει. Γίνου εὐτυχὴς μ' ἐμὲ καὶ μὲ τὸ τέκνον σου, εἰδεμένη, εἶσαι ἰδική μου καὶ ποτὲ δὲν θέλεις ἐπανεῖναι τὸν υἱόν σου. »

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἀλέξανδρος ἐξῆλθεν. Ἡ δυστυχὴς μήτηρ ἐστάθη ἀναίσθητος ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, ὥστε μὴ βεβίαια ὀλίγα βήματα ἔπεσεν ἐπὶ τῆς κλίνης της ἐξηντημένη καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν.

Ἡ νύξ ἐπέρασεν ἐν μέσῳ σκληρᾶς ἀγωνίας. Ἐφθασεν ἡ ἡμέρα, καὶ ὀλίγαι ὥραι ἀπελείποντο καθ' ἃς ὤφειλεν ἡ ἀθλία χήρα νὰ διαβῇ τὰ τῆς ὑπάρξεώς της. Δὲν ἤξευρε τί νὰ σκεφθῇ, τί ν' ἀποφασίσῃ. Διάφορα κακοῦργήματα εἶχον ἐσχάτως πράχθῃ ἀπὸ τοῦ

ληστής κατὰ τῶν ὁδοιπόρων, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ τοὶ μὴ γνωστὸς ἔτι προσωπικῶς ὡς ἀρχηγός των, ὑπῆρξε τὸ ἀντικείμενον τῶν διαφνημιζομένων. Ἀξιόλογος ἀμοιβὴ προσεφέρετο διὰ τὴν σύλληψίν του. Ὁφείλε λοιπὸν ἡδὴ ἡ Φραγκίσκα νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν ἀρχὴν περὶ τῆς περιμενομένης ἐπισκέψεώς του, νὰ γίνῃ αἰτία τῆς συλλήψεώς του, καὶ οὕτω νὰ ἐκπληρώσῃ δημόσιόν τι χρέος, ἀλλὰ τὸ τέκνον της, ὁποῖα τύχη τὸ περιέμενεν ; Ὁ Ἀλέξανδρος δὲν ἤθελε βεβαίως ἀμεριμνήσει περὶ τῆς προσφύλαξέως του, ἀλλ' ἴσως ἡ ζωὴ τοῦ παιδίου ἠδύνατο νὰ καταστραφῇ ἀπὸ τοῦς ληστής ἅμα ἡ σύλληψίς του διεδίδετο. Ἡ Φραγκίσκα δὲν ἐδυσκολεύετο νὰ πιστεύσῃ ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἤθελε γίνεαι ἐνοχὸς τοιαύτης ἀπανθρωπίας, καὶ γνωρίζουσα ἱκανῶς τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ἔτρεμε. Δὲν ἤξευρε τί νὰ κάμῃ. Τέλος ἀπεφάσισε νὰ μὴ συγκατατεθῇ εἰς τὰς προτάσεις του, ἀλλὰ νὰ ὑπομείνῃ νὰ ὁδηγηθῇ εἰς τὰ ὄρη, καὶ νὰ εὕρῃ ἐκεῖ τὴν μέλλουσαν τύχην της.

Μόλις συνέλαβε τὴν ἀπόφασιν ταύτην, καὶ ξένος τις ἐνεφανίσθη ἐνώπιόν της, καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξηγήσεως περὶ τῆς ἀπροσδοκίτου εἰσόδου του εἰς τὸν οἶκον, ἤρχισε νὰ τὴν ἐρωτᾷ μήπως ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν, τὴν προτεραίαν ἐσπέραν, ἀνθρώπου τινος, οὗτινος περιέγραψε τὸν ἱματισμόν, ὁμοιάζοντα καθ' ὅλα μὲ τὸν τοῦ ληστοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἡ Φραγκίσκα ἀπεκρίθη καταφατικῶς. Ἐπομένως τῇ ἡρωτήθη τὸ ὄνομα τοῦ ξένου ἐκείνου, ἀλλ' αὕτη ἀπέφραγε νὰ δώσῃ ἀπάντησιν τινὰ μέχρις οὗ ἔμαθεν ὑπὸ ποίου καὶ διὰ τί ἡρωτᾶτο. « Εἶμαι γραμματεὺς τοῦ ἡγεμόνος, » εἶπεν ὁ ξένος « καὶ ἔχω ἐξουσίαν ἐπίσημον νὰ ζητῶ πλήρεις ἀποκρίσεις εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου. Μὴ δυσκολεύεσαι ν' ἀποκριθῇς, ἐκτὸς μόνον ἂν ἔχῃς σχέσιν τινὰ μὲ τὸ ζητούμενον ὑποκείμενον. » « Εἶναι οὗτος ὁ ἀρχηγός των εἰς τὰ βουνὰ ἐκεῖνα ληστῶν ; » ἠρώτησεν ἡ Φραγκίσκα· ἀλλ' ὁ ἀξιωματικὸς ἀπεκρίθη ὅτι ἦλθεν ὄχι νὰ δώσῃ ἀποκρίσεις, ἀλλὰ νὰ λάβῃ. « Δὲν θεωρῶ ἐμαυτὴν ἐλευθέραν νὰ σ' ἐξηγηθῶ περὶ πλέον, » ἐπανάλαβεν ἡ Φραγκίσκα, « ἐκτὸς μόνον ἐὰν προσκληθῶ ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ δικητοῦ μας. »

« Πολὺ καλὰ, κυρία, » ἀπεκρίθη ὁ γραμματεὺς· λοιπὸν θέλω τὸν περιμένει ἐδῶ μέχρις οὗ ἔλθῃ. Δὲν θέλει ἀργήσει. » Τοῦτο εἰπὼν ἐκάθησεν ἐπὶ καθέδρας ἀπέναντι παραθύρου, ἵνα βλέπῃ πάντας τοὺς ἐξωθεν διαβαίνοντας χωρὶς νὰ βλέπεται ὑπ' αὐτῶν.

Ἡ Φραγκίσκα ἐστράφη ὀπισθεν πλήρης θανασίμου ὠχρότητος μὴ γνωρίζουσα πῶς νὰ ἐξηγήσῃ τοῦ ἀνθρώπου τούτου τὴν μυστηριώδη ἐμφάνισιν, καὶ περιμένουσα ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὴν ἐλευσιν τοῦ Ἀλεξάνδρου· ἡ ὥρα ἐπλησίασεν. Προσπαθοῦσα νὰ καταβάλλῃ τὴν τρομερὰν ταραχὴν της ἐπεριπάτει ἡσυχῶς ἐνώπιον τῆς θύρας, ἀλλὰ μετὰ τινὰ βήματα τὴν παρεκάλεσε νὰ σταθῇ ὁ γραμματεὺς, ὅστις τῇ ἐπρόσφερε τὴν χεῖρά του, ἀπολογούμενος ταυτοχρόνως διὰ τὴν σκληρότητά του, ὑπαγορευθεῖσαν ἀπὸ τὸ καθῆκον τοῦ ὅ,τι δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν συγχωρήσῃ νὰ πλησιάσῃ εἰς τὴν πύλιν. Ἡ γυνὴ ἠθέλησε ν' ἀντισταθῇ, ἀλλ' εἰς μᾶτην ὅθεν ἐγκαταλείφθη εἰς τὴν φορὰν τῶν πραγ-

μάτων. Μετὰ τινὰς στιγμὰς ἡ πύλη ἠνοίχθη καὶ ὁ Ἀλέξανδρος εἰσῆλθε. Παρατηρήσας μετὰ προσοχῆς τὸν γραμματεῖα, ἐπλησίασε τὴν Φραγκίσκαν ἐκφορῶν πρὸς αὐτὴν τὴν ἀπορίαν του, τοῦ ὅτι δὲν τὴν εὕρε μόνην.

« Ὁ κύριος οὗτος » ἀπεκρίθη ἡ Φραγκίσκα, « εἰσῆλθεν ἐνταῦθα ὡς γραμματεὺς τοῦ ἡγεμόνος, καὶ μὲ ἀπεύθυνεν ἐρωτήσεις τινὰς περὶ τινος φίλου, ὅστις μὲ ἐπεσκέφθη χθὲς τὸ ἐσπέρας. »

« Τῶνόντι ! » εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος, « καὶ ὁ κύριος περιμένει ἴσως νὰ δεχθῇ τὰς ἀποκρίσεις σου ! »

« Ναὶ περιμένει τὸν ἡγεμόνα νὰ ἔλθῃ. Πρὸς αὐτὸν μόνον θέλω ἀποκριθῇ. »

Μόλις εἶπε ταῦτα, καὶ ποδοβολητὸς ἵππων πλησιαζόντων ἠκούσθησαν. Ἡ πύλη ἠνοίχθη αὐθις, καὶ ὁ ἡγεμὼν εἰσῆλθε, παρακολουθούμενος ὑπὸ στρατιωτῶν.

« Ἀλέξανδρε Βρουσσιάνη, » εἶπεν ὁ ἡγεμὼν, « εἶσαι αἰχμαλώτως μου· στρατιῶται συλλάβετε τον. »

Ἡ διαταγὴ ἐξετελέσθη παρעוθός. Ὁ ληστής ὢν ἄοπλος παρεδόθη εἰς τὰς χεῖρας τῶν στρατιωτῶν ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀντιστάσεως.

Ἡ Φραγκίσκα ἠρωτήθη ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος ἂν ἐγνώριζε τὸν Ἀλέξανδρον. Ἐκ δὲ τῶν ἀποκρίσεών της ἐξῆλθε ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ὑπῆρξε φίλος αὐτῆς καὶ τοῦ συζύγου της, ὅτι ἐχρημάτισεν ἐραστὴς αὐτῆς, φονεὺς τοῦ συζύγου της καὶ κατακρατητῆς τοῦ υἱοῦ της. Τὸ τελευταῖον τοῦτο περιστατικὸν ἐμπόδιζε τὴν μητέρα ταύτην νὰ παραδώσῃ τὸν ληστὴν εἰς τὰς χεῖρας τῆς δικαιοσύνης. Μέρος τοῦ παρόντος στρατιωτικοῦ τάγματος ἐστάλη τότε πρὸς καταδίωξιν τῶν λοιπῶν εἰς τὰ ὄρη ληστῶν. Οἱ στρατιῶται ἐπανῆλθον φέροντες πολλοὺς αἰχμαλώτους· καὶ τὸν υἱὸν τῆς Φραγκίσκας Παῦλον, ὅστις, πρὸς μεγίστην χαρὰν αὐτοῦ καὶ τῆς μητρὸς του ἀπεδόθη εἰς αὐτὴν μετὰ τὴν σύλληψιν τοῦ ἀρχιληστοῦ.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ὁ Ἀλέξανδρος δικασθεὶς ἐκλήρυθη ἐνοχός, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐφρονεῦθη δημοσίως ἐν μέσῳ τῶν ἐπευφημιῶν ἀπειραριθμῶν χωρικῶν.

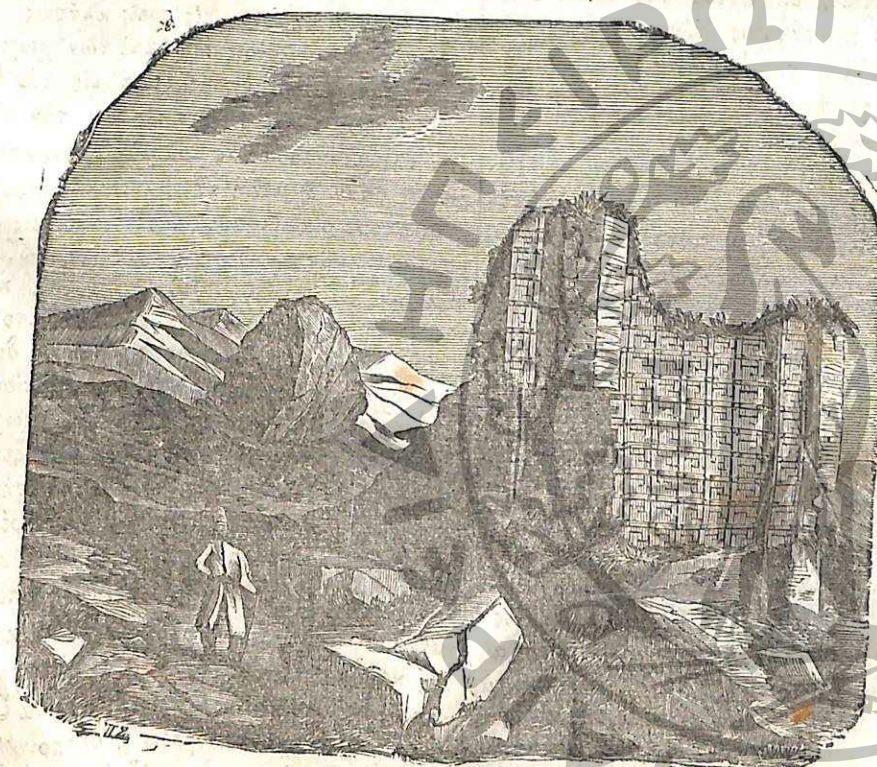
(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ, ὑπὸ Χ. Α. Π.)

== ❧ ==

ΤΕΡΤΙΑ.

—ο—

Ὅσοι πρὸ εἰκοσιδύο ἐτῶν διέμενον ἐν Ναυπλίᾳ, καθέδρα τότε τῆς Κυβερνήσεως, ἢ ὅσοι ἐπεσκέφθησαν αὐτὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐνθυμοῦνται ἴσως δύο νέους εἰκοσαετείς περίπου, περίεργον φέροντας ἔνδυμα καὶ ἀείποτε συμβαδίζοντας. Τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἦσαν πλατέα καὶ ποδῆρη ὡς τὰ τῶν Ἀσιατῶν, αἱ ἐμβάδες μακροῦρύγχιοι, καὶ ὁ πῖλος, μόλις ἐραπτόμενος τῆς κορυφῆς, εἶχε σχῆμα φύλλου συκῆς. Φέροντες καθ' ἐκάστην πρῶταν καὶ καθ' ἐκάστην δεύτην φυλλάδια ὑπὸ μάλλης, εἰσέρχοντο εἰς τὸ ἀλληλο-

Τάφος τοῦ Νῶε.

διδασκτικὸν σχολεῖον τὸ παρὰ τὴν μακαρίτιδα πλά-
τανον, ὑπὸ τοὺς κλῶνας τῆς ὁποίας ἐνίσχυθη ἡ δο-
ξάσασα τὸν Ὑψηλάντην ἐκστρατεία τῶν Μύλων,
διὰ νὰ διδασχῶσι τὸ ἀλφάβητον καὶ τὰς συλλαβὰς
τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

Οἱ δύο ἐκεῖνοι νέοι, γεννηθέντες ἐν πορφύρᾳ, παρὰ
τὰς βαθμίδας θρόνου βασιλικοῦ, ἐζῶν ἀπόκληροι ἐν
τῇ μικρᾷ πρωτεύουσῃ τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ τὴν προσ-
τασίαν τοῦ αὐτοκράτορος πάσων τῶν Ῥωσίων καὶ
τὴν κηδεμονίαν τοῦ Κυβερνήτου. Ὁ δισχιλιέτης θρό-
νος τῶν πατέρων αὐτῶν εἶχεν ἐξελειφθῆ ἀπὸ τῆς ἀρ-
χῆς τῆς παρούσης ἐκατονταετηρίδος ἐκ τοῦ γεωγρα-
φικοῦ χάρτου τῆς Ἀνατολῆς, ὅτε τὸ βασίλειον τῆς
Γεωργίας, εἰς ὃ ἐκεῖνοι ἐμελλον νὰ διαπρέψωσιν ἡγε-
μονεύοντες, μετεβλήθη εἰς ἐπαρχίαν τῆς ἀπεράντου
τῶν Ῥώσων αὐτοκρατορίας.

Τοιούτων μεταβολῶν, ἀπείρων μάλιστα, ὑπῆρξε
γόνιμος ὁ αἰὼν καθ' ὃν ζῶμεν. Βασιλεία πεσόντα ἐ-
γένοντο ἄσχημοι ἐπαρχίαι, καὶ ἐπαρχίαι ἄσχημοι ἀνε-
γερθῆσαι ἐγένοντο βασιλείαι. Ἡ δὲ γονιμότης αὐτῇ,
ἀκμάζουσα καὶ ἐπιρρῶνυμένη καθ' ἐκάστην, δὲν θέ-
λει ἔτι εἰς ἐκσθενήσει πρὸ τοῦ τέλους αὐτοῦ τούτου
τοῦ αἰῶνος.

Ἡ Γεωργία, ἥς τινος πολλάκις μνημονεύει ἡ ἱστο-
ρία τῶν Βυζαντινῶν, κεῖται κατὰ τὴν δυτικὴν Ἀ-
σίαν μετὰ τῶν Καυκασίων καὶ τοῦ Εὐξείνου. Οἱ
κάτοικοι αὐτῆς, οἵτινες πρεσβεύουσι τὰ δόγματα τῆς
Ὁρθοδόξου ἐκκλησίας ἀπ' αὐτῆς σχεδὸν τῆς διαδό-
σεως τοῦ χριστιανισμοῦ κατὰ τὰς ἀνατολικὰς χώρας,
ἀξιοῦσι μεγαλαυχῶντες ὅτι κατὰγονται ἀπὸ Ἰάφεθ
υἱοῦ τοῦ Νῶε. Τὸ καθ' ἡμᾶς διστάζομεν νὰ πιστεύ-
σωμεν τὴν ἀξίωσιν ταύτην, τὴν ὁποίαν δὲν ἐπιβε-
βαίωσι οὐδεμία ἱστορικὴ μαρτυρία, καθὼς διστάζομεν
νὰ πιστεύσωμεν ὅτι τὸ μνημεῖον τὸ ὁποῖον παριστάνει
ἡ ὄπισθεν εἰκὼν ἐκτίσθη ἐπ' αὐτοῦ τοῦ τόπου ὅπου
ἐτάφη ὁ πατὴρ τοῦ προπάτορος τῶν κατοίκων τῆς
Γεωργίας, ἐν Ναχσιβάνη τῆς Ἀρμενίας. Φαίνεται ὁ-
μως βέβαιον ὅτι ἡ φυλὴ ἡ ἐγκατασταθεῖσα τὸ πρῶ-
τον ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ ἦτο Σκυθική.

Διάφοροι καὶ ποικίλλαι ὑπῆρχαν αἱ τύχαι τῆς Γε-
ωργίας. Κυβερνωμένη ὑπὸ ἡγεμόνων ἐντοπίων, ὑπέ-
πεσε πολλάκις εἰς ξένον ζυγόν, ποτὲ μὲν Περσικόν,
ποτὲ δὲ Ἀραβικόν, καὶ ἄλλοτε Μογγολικόν, καὶ
Ταταρικόν, καὶ Τουρκικόν, χωρὶς ὅμως ν' ἀπαρνηθῇ
τὸν χριστιανισμὸν εἰς ὃν οἱ κατακτηταὶ ἡγωνίσθησαν
νὰ ὑποκαταστήσωσι τὰ δόγματα τοῦ Κορνήιου. Οἱ
αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου ἐδοθήσαν πολλάκις αὐ-
τὴν εἰς τὸ ν' ἀποδιώξῃ τοὺς ξένους δεσπότες, καὶ
πολλοὶ τῶν βασιλέων αὐτῆς διέπρεψαν ἐπὶ ἀνδρείᾳ,
καὶ φιλονομίᾳ, καὶ χρηστότητι. Εἰς μάλιστα ἐξ αὐ-
τῶν, Δαυτὶδ ὁ Β', καθυποτάξας πολλοὺς λαοὺς Καυ-
κασίους, ἄλλους μὲν διὰ τῶν ὅπλων, ἄλλους δὲ διὰ
τῆς ἡπιότητος τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ, ἐθεωρήθη ὡς ὁ
θεμελιωτὴς τῆς Γεωργίου μοναρχίας. Ἡ ἐγγόνη αὐ-
τοῦ Ταμάρη, περιώνυμος διὰ τε τὸ κάλλος καὶ τὰς
ἀρετάς, ἀναβᾶσα εἰς τὸν θρόνον, εἰσῆξε τὸν πολιτι-
σμὸν εἰς τὸν Καύκασον, ἰσχυρότατον ἀρρώγδον προσ-
λαβοῦσα τὴν ἠθικὴν τοῦ Εὐαγγελίου διδασκαλίαν.

Ἀποθανούσης ὅμως αὐτῆς συναπέθανε καὶ ἡ δόξα καὶ
τὸ λαμπρὸν μέλλον τῆς Γεωργίας· διότι, σουλτάνος
τις γειτνιαζούσης ἐπικρατείας, συλλαβὼν ἔρωτα ἀκα-
τάσχετον πρὸς τὴν ὠραιότατην αὐτῆς θυγατέρα Ῥον-
ζαδάνην, καὶ μὴ κατορθώσας ν' ἀπολαύσῃ αὐτῆς εἰ-
ρηνικῶς, εἰσέβαλε πολλάκις ἐχθρικῶς εἰς τὸ βασί-
λειον, κατέβαλεν εἰς ἔδαφος τὰ ἀνεγερθέντα ὑπὸ τῆς
Ταμάρης οἰκοδομήματα, καὶ ἐδήλωσεν ἀνηλεῶς τὴν
χώραν.

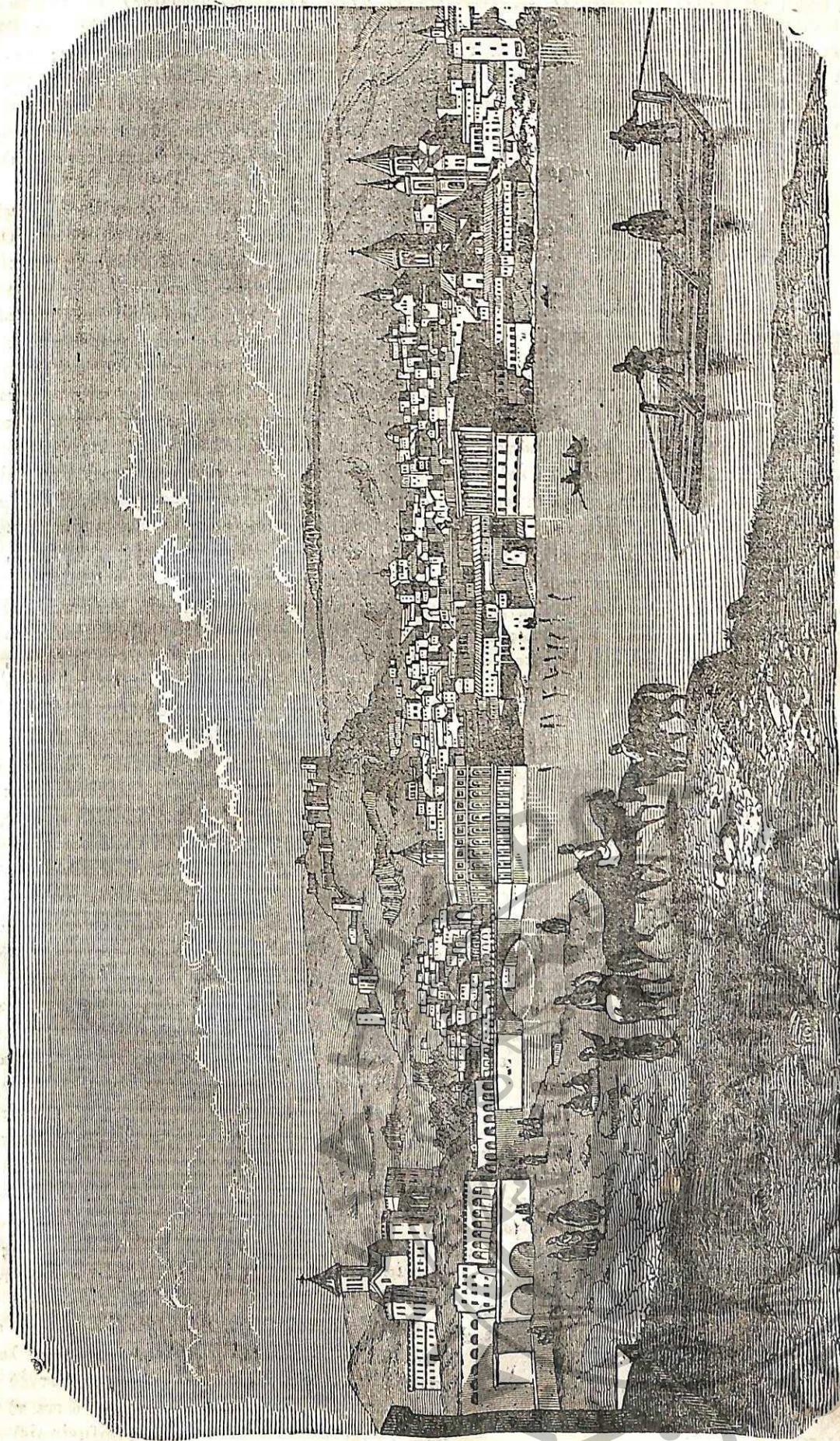
Ὀλίγα ἔτη πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπό-
λεως, δύο τῆς Γεωργίας βασιλεῖς, Γεώργιος καὶ Ἀλέ-
ξανδρος, ἀπεδιώξαν τοὺς κατακτητήσαντας τὴν πατρίδα
αὐτῶν Τατάρους. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ τελευταῖος, διανεμὼν
τὸ βασίλειον εἰς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, διεμέρισεν οὕτω
τὰς δυνάμεις τοῦ Κράτους, οἱ Τουρκομάνοι καὶ ἄλλοι
βάρβαροι ἐπελθόντες ἀλλεπαλλήλως, καθυπέταξαν καὶ
ὑποτελεῖς κατέστησαν τοὺς βασιλίσκους ἐκείνους.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ΙΕ'. ἐκατονταετηρίδος οἱ ἡ-
γεμόνες τῆς Γεωργίας συνῆψαν τὸ πρῶτον συμμαχίαν
μετὰ τῶν Κζάρων τῆς Μοσκοβίας, μετὰ δὲ τὰ μέσα
τῆς ΙΖ'. ὁ τότε ἡγεμονεύων, καταβλήθεις ὑπὸ τῶν
Τούρκων καὶ τῶν Περσῶν πρὸς οὓς ἐπάλασσε γενναίως,
κατέφυγεν εἰς Μόσχαν. Ἐκτοτε ἡ κυριότης τῆς αὐτο-
κράτειρας χώρας περιήλθεν ἀλληλοδιαδόχως εἰς
ἀμφοτέρων τούτων τῶν ἐθνῶν τὰς χεῖρας· ἀλλὰ μετὰ
πολλὰς περιπετείας ὁ χριστιανικὸς θρόνος τῆς Γεωρ-
γίας ἀνηγέρθη ἐκ νέου, καὶ διετηρήθη, κυμαινόμενος
πάντοτε, ὑπὸ τὴν προστασίαν ἰδίως τῆς Ῥωσίας μέ-
χρι τοῦ 1807 ἔτους, ὅτε, ἡ μὲν βασιλεύουσα οἰκο-
γένεια, διαταχθεῖσα ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάν-
δρου νὰ μεταβῇ εἰς Πετρούπολιν, ἐτιμήθη δι' ἐπισή-
μων ἀξιωματῶν, ἡ δὲ Γεωργία, πλὴν δύο ἐπαρχιῶν
διατελουσῶν εἰσέτι ὑπὸ τὴν Ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν,
μετεβλήθη εἰς ἐπαρχίαν Ῥωσικὴν.

Πρὸ τῆς μεταβολῆς ταύτης οἱ κάτοικοι τῆς Γεωρ-
γίας ἦσαν διττοί· εἰς τρεῖς κλάσεις· τὴν τῶν εὐ-
γενῶν, τῶν ἡγεμονοπαίδων καὶ τῶν χωρικῶν. Οἱ χω-
ρικοὶ ἦσαν δούλοι ὑποκείμενοι εἰς τὴν θέλησιν τῶν
κυρίων τῶν· οἱ εὐγενεῖς ἀπέκτων τὸν τίτλον τοῦτον
ἀπὸ τῆς μεγαλοδωρίας τοῦ μονάρχου, καὶ οἱ ἡγεμονό-
παιδες ἦσαν ἡ μέλη τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας ἡ ὁ-
πωςδὴποτε οἰκεῖοι αὐτῆς. Αἱ διακρίσεις αὐταί, ὑπάρ-
χουσαι πρὸ ἀμνημονεύτων αἰώνων, σώζονται ἔτι καὶ
σήμερον. Ὁ μονάρχης ἦτο ἀπόλυτος, καὶ αὐτὸς μό-
νος ἐκέρυττε πόλεμον, ἐπραγματεύετο εἰρήνην καὶ
ὑπέγραφε συνθήκας. Ἡ δὲ δικαιοσύνη διενέμετο κατὰ
τοὺς Ἑλληνικοὺς νόμους τοῦ Βυζαντίου.

Ὁ χαρακτὴρ τῶν κατοίκων τῆς Γεωργίας εἶναι ὡς
ἐπὶ τὸ πολὺ πρᾶος, φιλήσυχος, φιλόξενος καὶ ἀφι-
λοπόλεμος. Ἀσπάζονται εἰς ἄκρον τὴν ἀνάπαυσιν,
τὰ συμπόσια, τὰς τρυφάς, καὶ ἀποστρέφονται τὸν ἐ-
ργατικὸν βίον. Ἐξ ἐναντίας αἱ γυναῖκες αὐτῶν δια-
στέλλονται ἐπὶ δραστηριότητι· ἡ φαντασία αὐτῶν εἶ-
ναι ζωηροτάτη, καὶ φλογερὰ πάθη καταναλίσκουσι
τὰς καρδίας των. Ἰδοὺ διὰ τί καταφρονοῦσι τοὺς ὁ-
μαφύλους ἀνδρας καὶ προκρίνουσι νὰ ζῶσι δούλοι εἰς
τὰ χαρέμια τῶν Τούρκων ἢ δέσποιναί ἐν Γεωργίᾳ.
Τὸ κάλλος αὐτῶν εἶναι ἐξάίσιον, καὶ πολὺ ἀνώτε-

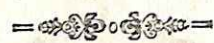
ρον τοῦ κάλλους τῶν γυναικῶν τῆς Κιρκασίας, τὸ ὁποῖον τοσούτῳ ἐκθειάζεται ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων πε-
ρηγητῶν καὶ ἱστοριογράφων.

Τίφλις, πρωτεύουσα τῆς Γεωργίας.

Πρωτεύουσα τῆς Γεωργίας εἶναι ἡ Τίφλις, τὴν ὁποῖαν παριστάνει ἡ παρούσα εἰκὼν. Ὅλα τὰ χρονικά καὶ τὰ λοιπὰ ἐπιστημονικά ἀρχεῖα αὐτῆς ὑπάρχον ἐν αὐτῇ μέχρι τοῦ 1807, μεταφέρθησαν εἰς Πετρούπολιν. Περιεστρέφοντο δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ἀντικείμενα ἀστρονομικά καὶ μαθηματικά εἰς ἃ ἐπέδιδον οἱ κάτοικοι τῆς Γεωργίας, τῆς ὁποίας ὁ πληθυσμὸς δὲν ὑπερβαίνει τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων τῆς ἀνεξαρτήτου Ἑλλάδος.

ΠΕΡΙ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΩΝ. (*)

Ἦδη κατὰ ἀρχαιοτάτους χρόνους οἱ ἄνθρωποι ἐνεκα τῆς γεωργίας καὶ τῶν λοιπῶν πολιτικῶν καὶ θρησκευτικῶν σχέσεων τῶν ἡσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ διακρίνωσι τὸν χρόνον εἰς μεγαλύτερα καὶ μικρότερα τμήματα, οἷον εἰς ἐνιαυτοὺς, μῆνας κτλ. Ὡς πρὸς τὴν κατὰ μῆνας διαίρεσιν ὠδηγήθησαν ὑπὸ τῆς σελήνης, καθὼς καὶ εἰς τὴν κατ' ἐνιαυτοὺς διαίρεσιν ὑπ' αὐτῆς ταύτης καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ οὕτως ἐγεννήθησαν οἱ σεληνιακοὶ καὶ οἱ ἡλιακοὶ ἐνιαυτοί, οἱ ὁποῖοι κατ' ἀρχὰς βεβαίως ἦσαν πολὺ ἀτελεῖς, καὶ οὕτω διέμενιν ἐφ' ἱκανὸν, μέχρις οὗ ἀκολούθως δι' ἐπανειλημμένων παρατηρήσεων οὐ μόνον τὴν ἐνδεχομένην ἀκρίβειαν ἔλαβον, ἀλλὰ καὶ ὁ δρόμος τοῦ ἡλίου, ὡς καὶ ὁ τῆς σελήνης, ἐγνώσθη ἀκριβῶς καὶ διεκρίθη ἡ διαφορὰ τοῦ ἡλιακοῦ καὶ τοῦ σεληνιακοῦ ἐνιαυτοῦ. Κατὰ τοὺς νεωτέρους ἀκριβεῖς ὑπολογισμοὺς ὁ ἡλιακὸς ἐνιαυτὸς σύγκειται κατὰ μέσον ὅρον ἀπὸ 165 ἡμέρας, 5 ὥρας, 48 πρῶτα, καὶ 51 δεύτερα λεπτά· ὁ δὲ σεληνιακὸς ἐνιαυτὸς ἀπὸ 354 ἡμέρας, 8 ὥρας, 48 πρῶτα λεπτά καὶ 36 δεύτερα, ὥστε ὁ ἡλιακὸς ἐνιαυτὸς εἶναι κατὰ 11 ἡμέρας μικρότερος τοῦ σεληνιακοῦ. Κυρίως σεληνιακοὺς ἐνιαυτοὺς ἔχουσι μέχρι τῆς σήμερον οἱ Ἀραβες, καὶ ἰδίως οἱ Μωαμεθανοὶ. Ταῦτα ὡς ἐν προοιμίῳ εἰπόντες, ἐρχόμεθα εἰς τὸ προκείμενον.

ὑπὸ τὴν λέξιν Ἡμερολόγιον (Καλανδάριον) ἐννοοῦμεν μέρος μὲν τὴν παρά τινι λαῷ εἰσηγμένην καθ' ὠρισμένους ἐνιαυτοὺς, μῆνας κτλ. διαίρεσιν τοῦ χρόνου, μέρος δὲ καὶ τὸν πίνακα τῶν καθ' ἐκάστης ἡμερῶν, τὸν παριστάνοντα δηλαδὴ μὲν ποίας ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος συμπίπτουσιν αἱ ἡμέραι τῶν μηνῶν. Κατὰ τὴν πρώτην σημασίαν λέγομεν π. χ. τὸ ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον διαφέρει κατὰ 12 ἡμέρας ἀπὸ τοῦ Γρηγοριανῶν, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν ἐννοοῦμεν τὰ δι' ἑκα-

στον ἔτος ἐκδιδόμενα Ἡμερολόγια. Τὸ ὄνομα Καλάνδριον παράγεται ἀπὸ τὰς Καλάνδας (Calendae), λέξιν Ῥωμαϊκὴν, σημαίνουσαν τὴν πρώτην ἡμέραν ἐκάστου μηνός, καὶ ἐτυμολογουμένην ἐκ τοῦ καλεῖν· καθότι ὁ Ῥωμύλος ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῆς Ῥώμης, τοῦ ὑποίου τὸ Ἡμερολόγιον καίτοι ὡς βάσις τοῦ ἡμετέρου, θελήσας νὰ ἀρχίσῃ ἕκαστος μὴν ἀπὸ τῆς νέας σελήνης, ἔκτισεν ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου λόφου ἰδιαιτέρον οἶκον (curia calabra), ἐν ᾧ παρετήρουν τὴν νέαν σελήνην, καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ μηνός ἐκηρύττετο (ἐκαλεῖτο) ὑπὸ τινος ἱερέως.

Τὸ ἔτος τοῦ Ῥωμύλου διαιρεῖτο εἰς δέκα μῆνας, ἐξ ὧν ὁ μὲν Μάρτιος, Μάιος, Κοϊντίλιος, καὶ Ὀκτώβριος εἶχον ἀνὰ 31 ἡμέρας, οἱ δὲ λοιποὶ, Ἀπρίλιος, Ἰούνιος, Σεπτίλιος, Σεπτέμβριος, Νοέμβριος καὶ Δεκέμβριος, ἀνὰ 30 ἡμέρας, ὥστε ὅλοι ὁμοῦ ἀποτελοῦν 304 ἡμέρας. Ὁ δὲ Νοῦμᾶς, ὁ διάδοχος αὐτοῦ, προσέθηκεν ἔτι δύο μῆνας, ἡ κατὰ τὸν Πλούταρχον (ἐν βίῳ Νοῦμᾶ) τοὺς ἦδη ἐπὶ τοῦ προκατόχου αὐτοῦ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους ἀνωόμεως παρατεθειμένους δύο μῆνας, ἀπὸ 28, καὶ 22 ἡμέρας, μετέθηκεν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰανουαρίου καὶ Φεβρουαρίου. Τοῦτο ὅμως παραδέχονται ἄλλοι μόνον περὶ τοῦ Ἰανουαρίου, δι' ὧς ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ Φεβρουάριος ἔμεινεν ὡς τελευταῖος μὴν τοῦ ἔτους, καὶ πρῶτον κατὰ τὸ 540 π. Χ. ἀπὸ τοῦς δεκάρχας θελησάντας νὰ παρεκτείνωσι τὴν διάρκειαν τῆς ὑπουργίας των, ἐτέθη ἀμέσως μετὰ τὸν Ἰανουάριον. Ὅπως δὴποτε καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, εἶναι βέβαιον ὅτι ἀπὸ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Νοῦμᾶ τὸ ἔτος εἶχε δώδεκα μῆνας, καὶ συνέκειτο ἀπὸ 355 ἡμέρας, διηρημένας, ὥστε ὁ μὲν Μάρτιος, Μάιος, Κοϊντίλιος καὶ Ὀκτώβριος εἶχον ἀπὸ 31 ἡμέρας, ὁ δὲ Ἰανουάριος, Ἀπρίλιος, Ἰούνιος, Σεπτίλιος, Σεπτέμβριος, Νοέμβριος καὶ Δεκέμβριος ἀνὰ 29 ἡμέρας, καὶ ὁ Φεβρουάριος 28. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἔτος τοῦτο ἦτον μικρότερον μὲν τοῦ ἡλιακοῦ, μεγαλύτερον δὲ τοῦ σεληνιακοῦ, ἠναγκάσθησαν νὰ καταρύγωσιν εἰς ἐμβολίμους ἡμέρας, μέρος μὲν διὰ νὰ τακτοποιήσωσι τὸν σεληνιακὸν ἐνιαυτὸν, μέρος δὲ διὰ νὰ τὸν συμβιβάσωσι μετὰ τοῦ ἡλιακοῦ· ὅθεν ἀνὰ πᾶν δεύτερον ἔτος παρενέβαλλον μεταξὺ τῆς 23 καὶ 24 Φεβρουαρίου ἓνα μῆνα, ἐμβολίμον (mercedonius) ὀνομαζόμενον, ὅστις συνέκειτο ἀπὸ τόσας ἡμέρας καὶ ὥρας, καθ' ὅσας ὁ ἡλιακὸς ἐνιαυτὸς ὑπερτερεῖ τὸν σεληνιακόν, καὶ κατ' ἀρέσκειαν τοῦ Πάπα ποτὲ μὲν ἦτο μακρότερος, ποτὲ δὲ βραχύτερος. Ἀλλ' αἱ αὐθαίρετοι αὗται προσθήκαι τοιαύτην ἐπροξένησαν σύγχυσιν, ὥστε κατὰ τὸ ἔτος 708 ἀπὸ π. Χ. ἦτοι τὸ 46 π. Χ., τὸ Ῥωμαϊκὸν ἔτος κατὰ 67 ἡμέρας ἀπελείπετο τῆς ὀρθῆς χρονολογίας. Ὅθεν ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ, ἵνα δώσῃ πέρας εἰς τὴν ἀνωμαλίαν ταύτην, προσεκάλεσεν εἰς τὴν Ῥώμην τὸν περίφημον Ἑλληνα ἀστρονόμον Σωσιγένην, καὶ ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὸν γραμματέα του Φλάβιον τὴν διόρθωσιν τοῦ Ἡμερολογίου. Πρῶτον λοιπὸν προστεθῆσαν εἰς τὸ τρέχον ἔτος 708, μεταξὺ τοῦ Νοεμβρίου καὶ Δεκεμβρίου 67 ἡμέραι, ὥστε τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἔτος συγχύσεως (Annus confusionis) ἐπὶ

(*) Τὴν λέξιν Κ α λ α ν δ α ρ ι ο ν ἤθελον προτιμήσῃ εἰς ταύτην τὴν περίστασιν, καθόσον μάλιστα ὁ συγγραφεὺς τὸ παράγει ἐκ τοῦ κ α λ ε ῖ ν.

κληθὲν, περιεῖχε 445 ἡμέρας· ἡ δὲ πρώτη Ἰανουαρίου, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν προσήκουσαν αὐτῇ θέσιν, καὶ τὸ ἔτος 709 Ῥ. ἤρχισεν ἀπὸ τῆς νέας σελήνης.

Ὁ Σωσιγένης οὗτος ἐλάβων τὸν ἡλιακὸν ἐνιαυτὸν ὡς συγκεκριμένον ἀπὸ 365 καὶ 6 ὥρας, τὸν διήρκεσεν οὕτως, ὥστε ὁ μὲν Ἰανουάριος, Μάρτιος, Μάιος, Κοϊντίλιος, Σεπτίλιος, Ὀκτώβριος καὶ Δεκέμβριος εἶχον ἀνὰ 31 ἡμέρας· ὁ δὲ Ἀπρίλιος, Ἰούνιος, Σεπτέμβριος καὶ Νοέμβριος ἀνὰ 30, ὁ δὲ Φεβρουάριος 28· διὰ δὲ τὰς πλεονάζουσας 6 ὥρας, ἀποτελοῦσας εἰς 4 ἔτη ὁλόκληρον ἡμέραν, διέταξε κατὰ πᾶν τέταρτον ἔτος νὰ προστεθῇ μία ἡμέρα μετὰ τὴν 23 Φεβρουαρίου, ὥστε κατὰ πᾶν τέταρτον ἔτος ὁ μὴν οὗτος περιεῖχε 29 ἡμέρας, τὸ δὲ ἔτος τοῦτο, ἐνεκα τῆς παρενθέσεως ταύτης καλούμενον ἐμβολίμον ἔτος (Annus bissextilis), ἐν ᾧ τὰ λοιπὰ ὀνομάζοντο κοινὰ ἔτη, συνέκειτο ἐκ 366 ἡμερῶν. Παρενετέθη δὲ ἡ ἐμβολίμος ἡμέρα μεταξὺ τῆς 23 καὶ 24 Φεβρουαρίου, μέρος μὲν διότι εἶχεν ἦδη συνηθίσει ὁ λαὸς εἰς τὴν κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον προσθήκην, μέρος δὲ διότι δὲν ἤθελον νὰ διαταράξωσι τὴν τάξιν τῶν ἐορτασίων ἡμερῶν.

Ταύτην λοιπὸν τὴν χρονολογίαν, καὶ τὸ κατ' αὐτὴν συνταχθὲν Ἡμερολόγιον, τὸ Ἰουλιανὸν καλούμενον, παραδέχεται ἐν γένει ἅπαντα ἡ χριστιανικὴ ἐκκλησία. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Καίσαρος, συνέβη μὲν μικρά τις σύγχυσις ἐνεκα ἐσφαλμένης τινὸς παρενθήκης, ἀλλ' ἀμέσως παρατηρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου Καίσαρος, διορθώθη, ὥστε ἀπὸ τοῦ 757 Ῥ. (3 μ. Χρ.) μέχρι τοῦ 1582 οὐδεμίαν μεταβολὴν ἔπαθε τὸ Ἡμερολόγιον τοῦτο. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἡλιακὸς ἐνιαυτὸς δὲν σύγκειται, ὡς ὑπέθεσεν ὁ Σωσιγένης, ἀπὸ 365 ἡμέρας καὶ 6 ὥρας ἀκριβῶς, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ 365 ἡμέρας 5 ὥρας 48 πρῶτα λεπτά, καὶ 51 δεύτερα, ὡς ἀνωτέρω εἵπομεν, ἐλαβάνοντο διὰ τοῦτο κατ' ἔτος 11 πρῶτα λεπτά, καὶ 10 περίπου δεύτερα περιέμπον, τὰ ὁποῖα μετὰ παρέλευσιν 129 ἐτῶν ἀπετέλουν ὁλόκληρον ἡμέραν, ἥτις περιπλέον προσετίθετο εἰς τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον, καὶ οὕτω πάντοτε ἀπελείπετο ἡ ἐκρινὴ ἰσημερία. Ἦδη κατὰ τὴν 15 ἐκατονταετηρίδα εἶχον παρατηρήσει τὴν ἀρκετὰ σημαντικὴν ταύτην διαφορὰν, καὶ εἶχε σκεφθῇ περὶ αὐτῆς, ἀλλὰ μόλις ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου ΙΓ'. ἐπραγματοποιήθη ἡ διόρθωσις τοῦ ἀτοπήματος τούτου. Ὁ Πάπας οὗτος προσεκάλεσεν ἐπὶ τούτῳ εἰς τὴν Ῥώμην πολλοὺς σοφοὺς, μεταξὺ τῶν ὁποίων διέπρεπον ὁ Σιακόνιος, ἱερεὺς τις ἐκ τοῦ Τωλήτου, ὁ Χριστοφόρος Κλάβιος Ἰησουΐτης ἐκ Βαμβέργης, καὶ ὁ Αἰλίου Λίλι, βαθύς μαθηματικὸς καὶ ἰατρὸς ἐκ Βερόνης, καὶ τοῖς ἐπέταξε τὸ ἔργον. Τὰς δὲ κατὰ τὸ 1577 ἐπιχειρηθείσας καὶ τὸ 1581 ἀποπερατωθείσας πράξεις αὐτῶν ἀποστείλας εἰς τινὰ Πανεπιστήμια καὶ τοὺς καθολικοὺς ἡγεμόνας, ἅμα λαβὼν τὴν ὁμόφωνον ψήφον αὐτῶν, ἐξέδωκε τὸ 1582 τὴν 24 Φεβρουαρίου βουλλαν, δι' ἧς καθήκειτο κατ' ὅλας τὰς καθολικὰς ἐπαρχίας τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον, καὶ εἰσῆγετο τὸ νέον, τὸ ἐξ ὀνόματος αὐτοῦ Γρηγοριανὸν ἐπικληθὲν.

Σκοπὸς τῆς διορθώσεως ταύτης ἦτο 1) τὴν ἐα-

ρινὴν ἰσημερίαν, συμπίπτουσιν τότε εἰς τὴν 10ην Μαρτίου, νὰ ἐπαναφέρῃ πάλιν εἰς τὴν 21 τοῦ αὐτοῦ, καὶ νὰ προσδιορίσῃ τὸν καιρὸν τοῦ Πάσχα, 2) νὰ προλάβῃ τοῦ λοιποῦ ὁμοίας διαφορὰς διὰ νέας διατάξεις τῶν ἐμβολίμων ἡμερῶν. Καὶ διὰ μὲν τὸ πρῶτον ἔπρεπε νὰ παραλείπωνται δέκα ἡμέραι ἀπὸ τοῦ Ἡμερολογίου, ἐπομένως διέταξεν αὐτὴ ἡ παράλειψις νὰ γίνῃ κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1582, καθ' ὃν μῆνα δὲν συνέπιπτον κινηταὶ ἐορταί, καὶ ἡ 5' τοῦ Ὀκτωβρίου ν' ἀριθμηθῇ ὡς ἡ 15 τοῦ μηνός. Ὡς πρὸς τὸ Πάσχα δὲ, ἔμεινεν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου· διὰ δὲ τὸ δεύτερον ἔπρεπε τοῦ λοιποῦ τὸ τελευταῖον ἔτος ἐκάστης ἐκατονταετηρίδος νὰ μὴ ᾔναι ἐμβολίμον, ὅπως εἶχε τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον, ἀλλὰ μόνον τὸ τελευταῖον ἔτος ἐκάστης τετάρτης ἐκατονταετηρίδος, τουτέστι τὰ ἔτη 1600, 2000, 2400 καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς, τὰ δὲ ἄλλα, οἷον τὰ 1300, 1800, 1900, 2100 κλ. ἔπρεπε νὰ ᾔναι κοινὰ ἔτη.

Οὗτος εἶναι ὁ ὁργανισμὸς, δι' οὗ τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς διέφερε κατὰ δέκα ἡμέρας τοῦ Γρηγοριανοῦ, καὶ ὁλονὲν ἐξακολουθεῖ ν' ἀπολείπηται ἐξ αὐτοῦ. Τουτέστιν ἐνεκα τῶν κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1582 παραλειφθεῖσων δέκα ἡμερῶν, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἡ 5 Ὀκτωβρίου κατὰ τὸ Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον συνέπεσε μετὰ τὴν 15 τοῦ αὐτοῦ κατὰ τὸ Γρηγοριανόν· οὕτως ἔμεινε τὸ πρᾶγμα μέχρι τοῦ 1700, ὁπότε τὸ μὲν Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον εἶχε τὸ ἔτος τοῦτο ἐμβολίμον, τὸ δὲ Γρηγοριανόν, ὅχι. Ἀμέσως λοιπὸν προσετέθη εἰς τοῦ Ἰουλιανοῦ ἑτέρα ἡμέρα, καὶ ἐπομένως ἡ α' ἡμέρα ἐκάστου μηνός κατὰ τὸ Ἰουλιανὸν συνέπιπτε μετὰ τὴν δωδεκάτην τοῦ αὐτοῦ κατὰ τὸ Γρηγοριανόν μέχρι τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1800, ὁπότε διὰ τὸν αὐτὸν λόγον προσετέθη εἰς τὸ Ἰουλιανὸν καὶ ἑτέρα ἡμέρα, καὶ ἔκτοτε ἡ πρώτη ἡμέρα ἐκάστου μηνός αὐτοῦ συμπίπτει μετὰ τὴν δεκάτην τρίτην τοῦ μηνός κατὰ τὸ Γρηγοριανόν, ὥστε διαφέρουσι τὴν σήμερον ἀπ' ἀλλήλων τὰ δύο ταῦτα Ἡμερολόγια κατὰ δώδεκα ἡμέρας. — Τὸ Γρηγοριανὸν Ἡμερολόγιον ἤθελον εἶσθαι ἀκριβεστάτον, ἐάν ὁ ἡλιακὸς ἐνιαυτὸς περιεῖχε τῶν 365 ἡμέρας, 5 ὥρας, 49 πρῶτα καὶ 12 δεύτερα λεπτά, ὅπως τὸν ἐξέλαβον τότε· ἀλλ' ἐπειδὴ σχεδὸν κατὰ 22 ἡ κατὰ τὸν Καλάνδον 24 δεύτερα λεπτά εἶναι μικρότερος, ἐκ τούτου ἀποτελεῖται εἰς 3600—3900 ἔτη, διαφορὰ μιᾶς ἡμέρας, ἥτις περιπλέον λαμβάνεται κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ, ἀλλ' ἡ διαφορὰ αὕτη βεβαίως πολλὸν χρόνον ἀπαιτεῖ διὰ νὰ προξενήσῃ σύγχυσιν εἰς τὰς ὥρας τοῦ ἔτους, καὶ δι' ἐγκαταλείψεως μιᾶς ἐμβολίμου ἡμέρας εἰς τὸν κατάλληλον καιρὸν εὐκόλως δύναται νὰ διορθωθῇ. Τὸ Γρηγοριανὸν Ἡμερολόγιον ἀμέσως εἰσῆχθη εἰς τὰς Καθολικὰς ἐπαρχίας. Ἀλλ' οἱ Διαμαρτυρούμενοι δὲν τὸ παρεδέχθησαν, καθὼς προέβλεψαν ἐκ τοῦ Πάπα, καὶ ἐξηκολούθησαν τὴν χρονολογίαν των μέχρι τοῦ 1699, ὅτε ἀποφασίσαντες νὰ εἰσάξωσι νέον Ἡμερολόγιον ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου διορθωμένου, ἐπέτρεψαν τὸ ἔργον τοῦτο εἰς τὸν ἐν Ἰένῃ καθηγητὴν Βέγγελον, ὅστις ἐπεχεί-

ρησε με ἀστρονομικούς ὑπολογισμούς ἐπὶ τῆς σελήνης, πανσελήνου οὐσης, ἀκριβῶς νὰ προσδιορίσῃ τὸν καιρὸν τοῦ Πάσχα, καθὼς εὐρὺν τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον ὡς πρὸς τὸ Πάσχα ἦτον ἀκριβές, καὶ διὰ τὸ ἔτος 1700, ὅτε ἐμελλε νὰ εἰσαχθῇ τὸ νέον διωρθωμένον ἡμερολόγιον, διέταξε νὰ παραλειφθῶσι κατὰ τὸν Φεβρουάριον ἑνδεκα ἡμέραι, καὶ μετὰ τὴν 18 τοῦ Φεβρουαρίου ἀμέσως ν' ἀριθμῆται ἡ πρώτη τοῦ Μαρτίου. Τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο εἰσῆχθη κατὰ τὸ εἰρημένον ἔτος ἀμέσως εἰς τὰς ἐπαρχίας ἐν Γερμανίᾳ, εἰς τὴν Ὁλλανδίαν καὶ Δανιμαρκίαν, καὶ μετὰ ἐν ἔτος εἰς τὴν Ἑλβετίαν, κατὰ δὲ τὰ 1752 καὶ 1753 εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Σουηδίαν.

Τοῦτο τὸ διωρθωμένον ἡμερολόγιον κατὰ τὸ πλεῖστον ἐσυμφώνει μετὰ τὸ Γρηγοριανόν, καὶ ὡς πρὸς τὸ Πάσχα ἀκόμη. Ἐπειδὴ ὁ κυκλικὸς ὑπολογισμὸς δὲν δύναται νὰ συμφωνήσῃ πάντοτε μετὰ τοὺς ἀστρονομικούς, ἐκ τούτου συνέβη κατὰ τὰ ἔτη 1724 καὶ 1744, νὰ συμπέσῃ τὸ Πάσχα παρὰ τοῖς διαμαρτυρουμένοις ὁκτὼ ἡμέρας πρότερον, ἢ παρὰ τοῖς καθολικοῖς· τὸ αὐτὸ ἐλέγετο ὅτι μέλλει νὰ συμβῇ καὶ κατὰ τὸ 1778, ὅθεν Φριδερίκος Β'. ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας, διέταξε τὸ 1776, ὥστε τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον καὶ παρὰ τοῖς διαμαρτυρουμένοις ὑπηκόοις αὐτοῦ νὰ γίνῃ παραδεκτὸν ὡς ἡμερολόγιον τοῦ Κράτους. Τὸ δὲ ἐν τῇ Ρωσίᾳ καὶ ἐν τῇ Ανατολικῇ Ἐκκλησίᾳ ὑπάρχον ἡμερολόγιον οὐσιωδῶς εἶναι σύμφωνον μετὰ τὸ Ἰουλιανόν, διὸ μεταχειρίζομεθα συνήθως καὶ τὴν παλαιὰν καὶ τὴν νέαν ἡμερομηνίαν.

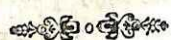
Τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν τοῦ ἡμετέρου ἔτους εἰσὶ τὰ αὐτά, ἃ καὶ παρὰ Ῥωμαίοις. Ὁ Ἰαννουάριος καλεῖται ἐκ τοῦ Ἰανου, θεοῦ τοῦ χρόνου, ὁ Μάρτιος ἐκ τοῦ Ἀρεως, θεοῦ τοῦ πολέμου, ὁ Μάιος ἐκ τῆς Μαίας, μητρὸς τοῦ Ἑρμοῦ, καὶ ὁ Ἰούνιος ἀπὸ τῆς Juno (Ἥρας), εἰς τὰς ὁποίας τέσσαρας θεότητας ἐτελοῦντο δημόσιοι θυσίαι εἰς τὰς ἀρχὰς τῶν εἰρημένων μηνῶν· τὸ ὄνομα τοῦ Φεβρουαρίου παράγεται ἐκ τοῦ februaire, καθότι εἰς τοῦτον τὸν μῆνα ἤρχιζεν εἰς τὰ Λουπερκάλια ἡ ἐορτὴ τῶν καθαρμῶν τῆς πόλεως, καθὼς τὸ τοῦ Ἀπριλίου ἐτυμολογεῖται ἐκ τοῦ aperire, καθὼς κατὰ τοῦτον τὸν ἐαρινὸν μῆνα ἀνοίγομένων τῶν κατὰ τὸν χειμῶνα ἀποκεκλεισμένων καρπῶν τῆς γῆς. Οἱ δὲ λοιποὶ μῆνες, Σεπτέμβριος, Ὀκτώβριος, Νοέμβριος καὶ Δεκέμβριος διατηροῦσιν εἰσέτι τὰ παλαιὰ ἀριθμητικὰ ὀνόματά των, ὡς ἂν ἤρχιζε τὸ ἔτος ἀπὸ τὸν Μάρτιον· διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ ὁ Ἰούλιος καὶ Αὐγούστος ἀρχήτερα ὀνομάζοντο Κοιντίλιος καὶ Σεξτίλιος, ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, πρὸς τιμὴν τοῦ μεγάλου τούτου στρατηγοῦ, διὰ δόγματος τῆς συγκλήτου τὸ ὄνομα Κοιντίλιος μετεβλήθη εἰς τὸ Ἰούλιος, καθὼς μετέπειτα, ὅτε ὁ Ὀκταβιανὸς ὀνομάσθη Αὐγούστος, δι' ἐτέρου δόγματος τῆς Βουλῆς, τὸν Σεξτίλιον ἀντεκατέστησεν ὁ Αὐγούστος.

Ἡ Δυτικὴ ἐκκλησία ἐν τούτοις διατηρεῖ τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον, καὶ κατ' αὐτὸ ἔχει διατεταγμένας τὰς ἐορτὰς τῆς. Διὰ τοῦτο ὑπάρχουσιν ἰδιαιτέρα ἡμερολόγια πρὸς ἐκκλησιαστικὴν χρῆσιν, τὰ ὁποῖα

καὶ μέχρι τὴν σήμερον ἐκκλησιαστικὰ ἡμερολόγια ὀνομάζονται. Τοιαῦτα ἡμερολόγια, ἀλλὰ σύντομα, ὑπῆρχον καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐκκλησίαν, περιέχοντα μόνον τὰς ἐορτὰς τοῦ ἔτους, ἀνευ τῆς εἰς ἡμέρας, ἐβδομάδας, καὶ μῆνας διαίρεσεως, οἷον τὸ responsoziale καὶ Antiphonarium Γρηγορίου τοῦ μεγάλου, ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ Καρδινάλιου Θωμασσίνου ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν· « Specimen distributionis officiorum per circulum anni. » Τὰ ἐκτενέστερα ὅμως εἶχον καὶ τὴν κατὰ μῆνας καὶ ἐβδομάδας διαίρεσιν· τὴν δὲ σύγθεσιν καὶ διάταξιν αὐτῶν ἦσαν ἐπιφορτισμένοι οἱ Ἐπίσκοποι, ὑφ' ὧν διωρίζοντο ἐπὶ τούτῳ ἰδιαιτέροι Κληρικοὶ, οἵτινες συγγράφοντες τοὺς βίους τῶν Μαρτύρων, καὶ τὰ περιστατικὰ τοῦ μαρτυρίου αὐτῶν, τὰ καθυπέβαλλον εἰς τοὺς ἐπισκόπους τούτους. Ἐκάστη ἐκκλησία εἶχε καὶ τὸ ἴδιον αὐτῆς ἡμερολόγιον. Τὸ ἀρχαιότατον τούτου τοῦ εἶδους, διασωθὲν μέχρις ἡμῶν, συνετάχθη περὶ τὰ μέσα τῆς τετάρτης ἐκατονταετηρίδος, καὶ ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ περιφήμου Ἰησοῦ τοῦ Αἰγιδίου Βουχερίου. Δύο ἄλλα, μικρόν τι μεταγενέστερα, ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ Ἰωάννου Φρόντου καὶ Ἐδμόνδου Μαρτίνου. Ἐν ἡμερολόγιον τῆς ἐν Καρθαγένη ἐκκλησίας ἀπὸ τὴν 5 ἢ 6 ἐκατονταετηρίδα ἀνευρέθη ὑπὸ Μαβιλλῶνος, καὶ ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Ρουινάρτου. Ἀπόσπασμα ἀρχαίου Γοτθικοῦ καὶ Μοζαραβικοῦ ἡμερολογίου, καὶ ἕτερον γαλλιστὶ καὶ γερμανιστὶ ἀπὸ τῆς 9ης καὶ ἐφεξῆς ἐκατονταετηρίδος, ὑπὸ διαφόρων σοφῶν ἀνδρῶν ἐξεδόθησαν. Τὰ ἡμερολόγια ἦσαν αἱ βάσεις τῶν Μαρτυρολογίων, καὶ, ἐπειδὴ κατ' αὐτὰ ἐωρτάζετο καὶ ἡμέρα τῶν Μαρτύρων, ἀπετέλουν καὶ μετὰ ταῦτα μέρος τῶν ἱερῶν βιβλίων, ὅθεν καὶ μέχρι τῆς σήμερον διατηροῦσι τὴν ἀξίαν των, ἔχοντα μεγάλην ἐπιρροὴν εἰς τὰ πνεύματα τοῦ λαοῦ.

(Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ).

ΓΑΒΡΙΗΛ ΣΟΦΟΚΛΗΣ,

ΠΕΡΙ

ΚΑΜΕΛΛΙΑΣ.

(Camellia Japonica. Lin.—Class: Monadelphica Polyandria).

C. Japonica foliis ovatis utrinque acuminate, serraturis minimis. (Cavan. Diss. 6.)

—o—

Τὸ φυτὸν τοῦτο εἰσῆχθη πρό τινων ἐτῶν εἰς διαφορά τῆς Ἑλλάδος μέρη, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀπόκον-

τρον νῆσόν μας Θήραν· ὥστε ἂν καὶ οἱ πλεῖστοι ἐξ ἡμῶν γνωρίζουσιν αὐτὸ, κρίνομεν ἀναγκαῖον νὰ γράψωμεν ἐνταῦθα ὀλίγα τινά, προτάττοντες περὶ τοῦ φυτοῦ τούτου, ἐν συντόμῳ, κατὰ τὴν ἐπιστημονικὴν συνήθειαν, τὴν βοτανικὴν αὐτοῦ περιγραφὴν. Ὑπάρχουσι διάφορα εἶδη Καμελλίας, ἐξ ὧν ἄλλα μὲν ἔχουσι τ' ἄνθη ἀπλά ἢ διπλά, ἄλλα δὲ μονόχροα ἢ

σεσηπότων, ἢ δὲ ὑπερέχουσα γαιώδης βάσις αὐτοῦ νὰ ᾖ ταννώδης ἢ χαλικώδης καὶ οὐχὶ ἀργιλωδης. Ὁ θάμνος οὗτος εἶναι ἀειθαλής καὶ μόλις ἀναβαίνει εἰς ὕψος 8—9 πηγῶν, φέρων πολλοὺς κλάδους ὀρθοὺς, λείους καὶ περιμήκεις· ὁ δὲ φλὸς εἶναι τεφρόχρους. Τὰ ἄνθη, ἄοσμα ἄλλ' ὡραία, ἀναφύονται ἐπὶ τῶν κλάδων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μονήρη,

Καμελλία.

πολύχροα· ὅλα δὲ ταῦτα γεννῶνται αὐτοφυῶς εἰς τὰ δάση τῆς Ἰαπωνίας καὶ Σινκῆς, εἰς δὲ τὴν Εὐρώπην, ὅπου κατὰ πρῶτον εἰσῆχθησαν περὶ τὰ μέσα τῆς παρελθούσης ἐκατονταετηρίδος, εὐδοκίμοισι καλλιεργούμενα καὶ ἐντὸς γαστρῶν, καὶ κατὰ γῆς. Ἀπαιτεῖται ὅμως ὥστε τὸ χῶμα νὰ ᾖ ἐλαφρὸν καὶ λιπαρὸν, δηλαδή, νὰ ἐμπεριέχῃ πολλὴν ὕλην φυτῶν καὶ ἐπὶ βραχέων καυλῶν. Ἡ ἄνθησις ἄρχεται κατὰ τὸν Φεβρουάριον μῆνα καὶ διαρκεῖ σχεδὸν καθ' ὅλον τὸν Μάρτιον. Πολλαπλασιάζεται δὲ συνήθως διὰ τῆς φυτεύσεως κλώνων ἢ μοσχευμάτων.

Ι. ΔΕ ΚΙΓΑΛΛΑΣ.

Ο ΑΛΕΚΤΩΡ

ΤΟΥ

ΜΕΣΟΝΥΚΤΙΟΥ.

Ἔτρεχον ὅλαις δυνάμεσι! ματαίως ἢ καλὴ γραῖά μου ἠγωνίσθη νὰ μ' ἐμποδίσῃ, ματαίως ἐκράυγασεν ἢ ταλαίπωρος, Φριδερίκε, ποῦ ὑπάγεις, τοιαύτην ὥραν, υἱέ μου; Ἀκόμη νύξ εἶναι! ἡσού-

χαστε, παιδί μου! ἡ μήτηρ σου θὰ λυπηθῇ διὰ τὴν ἀπουσίαν σου· ἐπίστρεψε, ἐπίστρεψε εἰς τὸν οἶκον· ἀλλ' ἐγὼ, ἀπειθὴς εἰς τὴν ἀνάκλησιν καὶ τὰς δεήσεις της, ἐξηκολούθησα τὸν πλάνητα δρόμον μου, καὶ, παραλλάττων τὰς τελευταίας τοῦ χωρίου οἰκίας, ὥρμησα ἀκατάσχετος εἰς τὴν διὰ πεδιάδων ἐκδρομὴν μου. Βεβαίως, ἔπρεπε νὰ ἦτον πολὺ ἰσχυρὸν τὸ κινεῖν με αἷτιον, ὥστε νὰ καταφρονήσω τὸν φυσικὸν μου φόβον. Ἡ σιωπὴ καὶ τὸ σκότος κατέλαμβανον ἥδη τὴν ἐξοχήν· ὁ ἐσπέριος ἀνεμὸς ἤρχισε νὰ πνέῃ, καὶ ἤλαυνεν ἐκ δυσμῶν πυκνὰ καὶ λευκὸ φαια νέφη κοκκινωπὰ ὑπὸ τῶν τελευταίων τοῦ ἡλίου ἀπαυγασμάτων· ὁ οὐρανὸς ἔλαμπεν ὅλος στιλπνὸς καὶ καθαρός, καὶ οἱ ἀστέρες ἤρχίζον νὰ φαίνωνται πρῶτον ἀνὰ εἰς, ἔπειτα κατὰ συστήματα, ἀκολούθως εἰς σωρείας, καὶ τελευταίον κατεπλημύρισαν τὸ στερέωμα ὡς κύματα μαργαριτῶν σπινθηροβολούντων· τινὲς τούτων ἐφαίνοντο ὡς ἀποσπώμενοι ἀπὸ τοῦ κυανοῦ θόλου, καὶ προχωροῦντες πρὸς ἐμὲ, χορεύοντες ὑψὸν τινα χορὸν, ὡς νυκτερινοὶ σκοποὶ, ἀγρυπνοὶ φύλακες τῆς σκοτεινῆς τῶν ἰδιοκτησιῶν, ἄλλοι δὲ παρίσταντο παραδοξοτάτας μεταμορφώσεις, ἐφαίνοντο ὡς χουστὰ πτηνὰ, ὡς πύριναι σφαῖραι ἢ ἀέρια πνεύματα, διέπταμενα εἰς τὸ ἄπειρον, καὶ ἀναβαίνοντα εἰς τὸν οὐρανὸν, τὴν κοινὴν πατρίδα τῶν. Τότε καὶ ὁ γούλλος τῶν ἀγρῶν ἀνελάμβανε τὸ ὑπόγειον ἄσμά του, καὶ ἐμελώδει τοὺς ποικίλους καὶ εὐρύθμους τοῦ ἤχους, οὕτως, ὥστ' ἐνόμιζον ὅτι ἤκουον ἔτι περιηχούσας εἰς τὰ ὠτά μου τὰς ἀπειλητικὰς παραινέσεις τῆς καλῆς γραΐας μου. Οἱ τεταμένοι οὗτοι στιβαροὶ βραχιόνες, οὓς βλέπω εἰς τὸν ἀγκῶνα τῆς ἀτραποῦ, δὲν θὰ με τιμωρήσωσι μετ' ὀλίγον; Ὁχι! μάταιοι φόβοι! Εἶναι κερασσεὰ πεφυτευμένα παρὰ τὴν ὁδόν. Παραλλάττων δὲ ὁρμαῖος πάντοτε τοὺς ἐκ λευκακάνθου φραγμοὺς, διήλασα διὰ τῶν πεδιάδων μετ' ἀκαθέκτου ὁρμῆς.

Μίαν στιγμὴν ἐσταμάτησα ἵν' ἀναπνεύσω καὶ καθησυχάσω τοὺς σπασμώδεις παλμοὺς τῆς καρδίας μου, ἀλλ' ἔφριττον ἀκούων ὅλα τὰ εἶδη τῆς φωνῆς ψάλλοντα καὶ στεναζόντα εἰς τὴν σιγὴν τῆς νυκτός. Ἦσαν ἄρα τὰ ἄνθη τῶν πεδιάδων, χαίρειν τῶντα μετ' ἄσματά των τὴν δρόσον τῆς νυκτός, ὡς εὐεργετιὰν των, ἢ τὰ μεγάλα δένδρα τοῦ παρκειμένου δάσους, ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν κορυφῶν των ψιθυρίζοντα ὕμνους εὐχαριστηρίους πρὸς τὸν συντηρητὴν τοῦ παντός; ἢ ἴσως τὸ βομβοῦν ἔντομον, ὅπερ, κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τῆς ἀναπαύσεως, ἐμίγνυε τὴν φωνήν του εἰς τὴν παράδοξον καὶ μυστηριώδη ἐκείνην συμφωνίαν τῆς εὐχαριστίας, ἣν ἐφώτιζον οἱ ἀμυδροὶ λύχνοι τῶν λαμπυρίδων, οἱ ἐπίγειοι οὗτοι ταῦτα ἀστέρες τῆς γῆς. Ἡ ἀγρία ἐκείνη ἀρμονία τῆς καθευδούσης φύσεως, οἱ διάφοροι μεμακρυσμένοι ἤχοι, ἐσθέννυντο εἰς παλλούσας καὶ ἀσυναρτήτους συμφωνίας, ἢ ταχέως προϊούσα σκιά καὶ διδοῦσα εἰς τὸ λυκαυγὲς διάδοχον νύκτα μέλαιναν καὶ παροδικῶν ἐκλάμψεων μεστήν, ὅλα ταῦτα με κατεφύβιζον ἢ φαντασία μου ἐνεπλήσθη παντοίων καὶ ἄλλο-

γλῶσας, ἔκλαυσα πικρῶς. Τότε μόνον ἡ μνήμη τῆς μητρός μου, τῶν ἀνησυχιῶν της, τοῦ σφάλματός μου καὶ τῆς τολμῆς μου, με κατέλαβεν ὅλον. Ἡ πατρὶς ἐστία, μετ' ὅλων τῶν ἐν αὐτῇ περιβάλλεων καὶ τῶν ἀγαθῶν προσμεμιδισμάτων, παρέστη εἰς τὴν φαντασίαν μου γλυκεία, ἐνδεδυμένη μυρία λαμπρὰ καὶ ἐπαγωγὰ χρώματα, ἃ οὐδ' ὑπώπτευνον πρὶν, κάλλη ἀγνωστα, ὧν τὰ θελγητρα δὲν ἀνακαλύπτονται εἰμὴ καθ' ἡν στιγμὴν ἡ ἀπουσία καὶ ἡ στέρησις καθιστῶσιν αὐτὰ διαπαντὸς περιπόθητα.

Ἀλλ' ἡ ναρκώδης μου αὕτη κατὰστασις ἔπαυσεν εὐθύς, ἅμα ἤκουσα τ' ὠρολόγιον τοῦ χωρίου σημαίνον τὴν ἐνδεκάτην ὥραν. Τὸ φῶνμα ἀλέκτορος, ὃξ, ἐντονον, διαρκές, ἀντήχησεν, ὡς ἡ ἀστατος ἡχώ τοῦ τελευταίου παλμοῦ τῆς ὥρας, καὶ φῶς ἐρύθρον, ἐπιφανέν μοι διὰ τῶν δένδρων, μ' ἀνήγγειλεν ὅτι τὸ τέρμα τῆς νυκτοπορείας μου δὲν ἦν μακρὸν· τότε τὸ θάρρος μετὰ τῆς περιεργείας μου ἐπανήλθε. Τῷόντι, ἔφθασα ταχέως εἰς μικρὸν περίβολον, ἀκριβῶς κεκλεισμένον καὶ κρυπτόμενον μεταξὺ πυκνῶν ἱετῶν καὶ κυπαρίσσιων, καὶ περιέχοντα οἰκίαν εὐχαριν, ἥς οὐ μακρὰν χεῖμαρρος μυκώμενος μετὰ κρότου, περιέχεεν εἰς τὸν ἐρημικὸν καὶ ἀγροίκον ἐκεῖνον τόπον τὴν δρόσον τῶν βειθρῶν καὶ τῶν ἀνθρῶν του ὀχθῶν. Τὸ ἐρυθρὸν ἐκεῖνο φῶς ἔπρεπε πάντοτε· ἀλλ' εἰς τὸ ἔσχατον κρούσμα τῆς ἐνδεκάτης ὥρας ἐγένετο ἀφαντον. Ἡ χαμηλὴ καὶ ἀμυδρὴ θύρα, ἡ μόνη φαινομένη ἐξόδος τοῦ μεριβόλου, ἠνεώχθη βραδέως, καὶ δι' αὐτῆς προσέβη γυνή, κρατοῦσα εἰς τὴν μὲν τῶν χειρῶν ῥάβδον, εἰς τὴν δὲ, λαθραῖον φανόν. Βίστρυχοι λευκοὶ διέφρευον τὴν καλύπτραν μέλας νος πέπλου, ὅστις τὴν ἐκάλυπτεν ὅλην. Ἐβάδισε δὲ βήματά τινα μετὰ προσοχῆς, καὶ ἔπειτα προχωροῦσα ταχέως εἰς τὸ μέσον μικροῦ πεδίου, ἐστάθη ἀπέναντι ἀνθους μήκωνος, ὅπερ, καθ' ὅσον τὸ ἐπλησίαζε, ἐγένετο φωτεινὸν, ἀπαυγάζον λάμψιν κυανὴν ἀμφίβολον, καὶ πένθιμον, οἷαν παράγει ὁ φωσφόρος. Στρέψασα περὶ ἑαυτὴν τὴν ῥάβδον, ἐχάραξε κύκλον πύρινον, ἔπειτα ῥίψασα τὸν πέπλον ὑπὲρ τοὺς ὤμους της, ἐφάνη ὡς τιμωρὸς τις Νέμεσις, τὸ βλέμμα πλανῶσα, καὶ ἐπαύουσα παράξενόν τινα ἐπὶ τὴν, ἥς οἱ στίχοι, βραχεῖς καὶ μονότονοι, ἐπανελαμβάνοντο ἐκ διαλειμμάτων. Ἀλλὰ φαντασθῆτε τὴν φρίκην μου, ὅταν ἀνεγνώρισα ἐν τῇ γυναικὶ ταύτῃ τὴν λυσικόμην καὶ ἐνθουσιώσῃ, τῇ ἀνακαλούσῃ τὸ πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον πνεῦμα, τὴν Κυράν Μαργαρίταν, γραίαν καλὴν, ἥτις ἐφοῖτα παρὰ τῇ μητρί μου, συμπαίζουσα τὸ πικέτον.

Ἄν δὲ καὶ προσεδόκων ταύτην τὴν ἀνακάλυψιν καὶ ἡ ἀπίθειά μου δὲν ἔσχεν ἄλλη ναίτιαν, εἰμὴ νὰ βεβαιωθῶ δι' ἑαυτοῦ περὶ φήμης τινὸς ἥτις περὶ αὐτῆς διέτρεχεν, ὅμως ἔμεινα ἐκθαμβος. Αὕτη λοιπὸν ἦτον ἡ προσήνης ἐκείνη κυρία, ἡ συνήθως τῶσον συνεσταλμένη τὴν διαγωγὴν, ἡ γλυκὺ ἔχουσα τὸ μεδίαμα, πραεὶαν καὶ ταπεινὴν τὴν φωνήν; Δὲν εἶχε τοὺς κόλπους μεστοὺς πάντοτε τραχημάτων καὶ ζαχαρωτῶν διὰ τὰ παιδιὰ; Δὲν μᾶς διηγείτο ὡραίας διηγήσεις πρὸς διάχυσιν καὶ ψυχαγωγίαν; Μακρόθεν ὅταν τὴν ἐδιδέκομεν, δὲν ἐκράζομεν τύπτοντες τὰς χεῖρας

ἰδοὺ ἡ Κυρά Μαργαρίτα; Δὲν μᾶς ἠγάπα καὶ δὲν συνεχώρει πάντοτε τὰς ἀταξίας μας; Ἀλλὰ με τόσας θελατικὰς καὶ συμπαθεῖς ιδιότητας, ἦτον δυνατόν αὐτῇ νὰ ἦναι ἐμπουρά τις ἢ μάγισσα, ἐν τῶν κακοποιῶν ἐκείνων ὄντων, αἵτινα ἐν τῇ σκότει ἐκδικοῦνται τὰς ὕβρεις καὶ τιμωροῦσι τὰς περιφρονήσεις ὅσας ὑπέστησαν; Ἀμφιβολία δὲν ἐνεχώρει, ἡ βεβαιότης παρίστατο ἐνώπιόν μου μετ' ἀδυσωπῆτων ἀποδείξεων. Ἄπειροι περιστάσεις συγκεκριμέναι ἅμα καὶ διακεκριμέναι ἐπισωρεύοντο τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰς τὴν μνήμην μου. Ἐνεθυμήθην τοὺς ὀρθακμούς της, τοὺς ἀλλόκοτα φῶτα ἀπαυγάζοντα, καὶ ἀνικάνους ν' ἀντιστῶν εἰς ἐλεύθερον βλέμμα καὶ τυλμηρὸν, καὶ εἰς μὲν τὸ σκότος σπινθηρίζοντας ὡς ἀνθρακας, εἰς δὲ τὸ λαμπρὸν τοῦ ἡλίου φῶς ἀμαυροῦς, πεπηγότες, ἄνευ οὐδεμιᾶς ζωηρότητος. Ἐγνωρίζετο πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἡ Κυρά Μαργαρίτα, ἀλλ' οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ εἴπῃ πόθεν εἶχεν ἐλθεῖν· ἠγνόετο ὅλος ἡ τύχη της, ἡ οἰκογένειά της, καὶ ἔζη μεμονωμένη, οὐδένα ποτὲ δεχομένη. Ἐφαίνετο δ' ὡς ἂν ἐν τῇ ἀπουσίᾳ της ἐφύλαττον τὴν οἰκίαν της ἀόρατα ὄντα, καὶ φῆμαι μυστηριώδεις διεδόθησαν ἀνυξάνομεναι ὁσημέραι, ἐξ ὧν ἔμαθον, ὅτι νέα τις, θελήσασα νὰ εἰσέλθῃ ποτὲ εἰς τὸν περίβολόν της, ἐνῷ ἦν ἡ θύρα ἠνεωγμένη, ἐγένετο χωλὴ. Μίαν μόνον φορὰν τὴν εἶδα παρωρισμένην. Ὡ! εἶθε νὰ τὸ ἐλθσύνουν! ἀλλ' εἶναι ἀδύνατον! Τὸ πρόσωπον τῆς Κυράς Μαργαρίτας εἶχε λάθει ἐκφρασιν τόσον παράξενον, ὥστε ἔφυγα καταπεφοβισμένος. Τὰ ὄμματα της ἐγείναν στρογγύλα καὶ ἀκίνητα, ἡ δὲ ῥιν, κλίνουσα πρὸς τὸ στόμα της, ὡς ῥάμφος, τὸ ἐκρυπτε, καὶ τῷ ἐδίδε σχῆμα ἀλλόκοτον· εἰς δὲ βόστρυχος, ἐπιστέφων τὸ μέτωπόν της, ὑψοῦτο ὄρθιος καὶ ἀκίνητος, καὶ τὴν ἐδείκνυν ὡς ὄρνεον σαρκοφάγον. Οὐαὶ εἰς τὸν ὅστις τὴν περιεφρόνει, διότι τὸν ἐτιμῶρει ἀνιλεῶς! Τοιοῦτον μ' ἐνέπνεε τρόμον, ὅστις ἠύξανεν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν.

Αἱ σκέψεις καὶ ἀναμνήσεις αὗται, καὶ τοι συμποκνούμεναι ἐν τῇ κεφαλῇ μου, δὲν μ' ἐνεπόδιζον ὅμως τοῦ νὰ προσέχω καὶ εἰς τὴν φανταστικὴν σκηνὴν τὴν παριστωμένην ἐνώπιόν μου. Κεκυφὼς καὶ κρυπτόμενος εἰς τὰ ὑψηλὰ χόρτα, παρετήρουν τὴν Κυράν Μαργαρίταν, διπλασιάζουσαν τὰς ἐπικλήσεις της, κινούσαν ἐκστατικῶς τὴν κεφαλὴν, ἀκροωμένην εἰς τὸ ἄπειρον κενόν, ἂν φωνὴ τις ἀνταπεκρίνετο εἰς τὴν ἰδικὴν της, ὅτε καὶ μακρόθεν ἐσήμανε βραδέως τὸ μεσονύκτιον, ὡς σημεῖον ἀνυπομόνως προσδοκώμενον· διότι ἀμέσως μέλας καὶ μέγας ἀλέκτωρ, μ' αἵματόχροον τὸν λόφον, ἐφάνη ἐν τῷ μέσῳ μαγικοῦ κύκλου, ἀρεῖς τρία φωνήματα καταλήξαντα εἰς ὄρυγμόν. Τότε ἡ φωσφορώδης λάμψις ἠύξησε, τὸ ἄνθος τοῦ μήκωνος ἐγένετο ὑπερμέγεθες, καὶ ἤρχισε νὰ περιστρέφεται περὶ ἑαυτὸ ὡς τεχνητὸς τις ἥλιος, προφαίνον ἐκ τῆς λαμπρᾶς στεφάνης του ὄμματα πτηνῶν παντοῖα τὸ σχῆμα καὶ τὸ χρῶμα, ὅλα ἐμψυχούμενα, καὶ διαφόρους ἐκφράσεις λαμβάνοντα, θελατικὰς, ὑπερῆφανους, τρομεράς, καθ' ἃς διεκρίνοντο, ἐγκεκλεισμένα ἐν τοῖς ζωηροῖς των βλεφάροις. Ὅσῳ δὲ ταχύτερον τὸ ἄνθος ἐστρέφετο, τόσο μᾶλ-

λον ὁ ἀλέκτωρ ἐμεγεθύνετο. Ἐπὶ τέλους δ' ἐφάνη ἡ κεφαλὴ του ὑπερῆφανος καὶ ἀγρία ὑπερῶν τοῦ λυγροῦ καὶ ὀρθίου ἀναστήματος νεανίου τινος, καὶ τὴν μεταμόρφωσιν ταύτην συνώδευσαν ἀγριαὶ καὶ ἀπαίσιαι κραυγαί. Πλησιάζον δὲ τὴν Κυράν Μαργαρίταν, τὸ φαντασιώδες τοῦτο ὄν, τῇ ἐρρίπτειν εἰς τὸ πρόσωπον ὄμματα πτηνῶν. Ὑπαγε, τῇ εἶπε, καὶ γεννηθῆτω σοὶ ὡς θέλεις. Τὰ πάντα τότε ἐσβέσθησαν, τὰ πάντα ἠφανίσθησαν, καὶ μέλαινα ὄρνις διέβη πλησίον μου, κλονούμενος δὲ τὴν παρηκολούθησα. Ἀφοῦ δ' ἐφθάσαμεν εἰς τὴν μεγάλην ὁδόν, ἐκείνη μὲν ἐχώθη εἰς θαμνοὺς σπάρτων, ἐγὼ δὲ ἐνόησα ὅτι δὲν ἐτελείωσαν εἰσέτι τὰ πάντα, καὶ ἔμεινα ἐν ζωηροτάτῃ ἀγωνίᾳ. Τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἤκουσα μακρόθεν τὸν τραχὺν καὶ εὐρύθμον κρότον ἀμάξης ὁδεύουσας ἡσύχως· ὅσον προῦχώρει, ὁ ἦχος ἐγένετο εὐκρινέστερος, καὶ τὸ χαρίεν ἄσμα τοῦ ἀμαζηλάτου ἐμὴνύετο μετὰ τοῦ μελαγχολικοῦ βόμβου τοῦ κωδωνίου τῶν ἡμιόνων, καὶ μετὰ τῶν μονοτόνων τραγμῶν τῶν τροχῶν. Τέλος εἶδα τὴν ἀμαξάν· ὁ ἡνίοχος ἐπληττε τὰς ἡμιόνους του, καὶ ἐξηκολούθει τὸ φαιδρὸν ἄσμά του· ἀλλ' ἀμέσως διεκόπη, ἀφοῦ εἶδε προχωροῦσαν πρὸς αὐτὸν τὴν μέλαιναν ὄρνιθα, χορεύουσαν ἀλλοκότως καὶ σκιρτῶσαν, καὶ τὰ σκιρτήματά της μετὰ παράξεναν κινήματα συνοδεύουσας. Πρὸς Θεοῦ! ἐκράυγασε, δὲν εἶναι στοιχεῖον τοῦτο; καὶ ἔκαμψεν τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ. Ἐξέτεινε δὲ τὴν μαστίγα, ἵν' ἀποσβέσῃ τὴν ἀποτρόπαιον ταύτην ὀπτασίαν· ἀλλ' ἡ κατάρτος ὄρνις, ἀπειλοῦσα αὐτὸν μετὰ τὸν πόδα, ἐσκίρτα ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω του, καὶ ἄλλοτε μὲν ἐγένετο ὀγκώδης ἢ ἀφαντος, ἄλλοτε δ' ἐκυλίετο ὡς σφαῖρα, καὶ ἀνίστατο πάλιν γυμνοκέφαλος ὡς ἀκανθόχοιρος, καὶ ἐφαίνετο ἀναβρίχων, καὶ ἐπερχομένη νὰ τὸν πληγώσῃ. Καταπεφοβισμένος ἀπὸ τῶν τρομερῶν ὄψεων τῆς φρικῶδους ταύτης νυκτός, καὶ ἀπηυδνημένος, ἡσθάνθην ὅτι ἐκινδύνευσα νὰ ἐκπνεύσω, ὅτ' ἐν τῇ ἀμυδρᾷ τῆς σελήνης λάμψει, ἀνεγνώρισα τὸν ἡνίοχον. Ἦν δὲ οὗτος ὁ Πέτρος, ὁ ἀγρονόμος τῆς μητρός μου. Ὁφελούμενος δ' ἐκ τῆς εὐκαιρίας, ἐνῷ διέβαινε τὸ ζεύγος ἀπὸ τοῦ μέρους, ἐνθα ἦμην κεκρυμμένος, ἐρρίφθην, καὶ ἔπεσα ὡς λειποψυχὼν εἰς τὰ ὀπίσθια τῆς ἀμάξης. Ἀλλ' ὅσον καὶ ἂν ἦμην καταβεβλημένος ὑπὸ τοῦ φόβου, δὲν ἐδυνάμην ν' ἀποσπάσω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀπὸ τῆς φρικῆς διησκηνῆς ἥτις ἐμὲ μὲν ἐμαγγάλλευσεν, τὸν δὲ ἄθλιον Πέτρον ἐξώντου, ὥστε οὔτε με παρετήρησε. Κατ' ἀρχὰς τὸν εἶδα νὰ νικήσῃ τὸν φόβον του, καὶ νὰ προχωρήσῃ ἀποφασιστικῶς, ἀφοῦ ἐσταυρώθη τρίς, ἵνα συλλάβῃ ἢ τοῦλάχιστον ἀποδιώξῃ ἀπ' ἐμπροσθέν του ἐκεῖνο τὸ ἀνώνυμον καὶ πονηρὸν ὄν, ὅπερ τόσον σκληρῶς τὸν ἐδίωκεν. Ἀλλὰ ματαίως! ὅταν τὸ ἐπλησίαζεν, αὐτὸ διέφρευε τὰς χεῖρας του θαυμασίως, ἔπειτα ἐχώρευεν, ἐσκίρτα καὶ ἐκάγχαζε, γελῶν γέλωτα σφοδρὸν, θηριώδη καὶ σαρκαστικόν, ἐνῷ ἐβλεπε τὸν Πέτρον κινδυνεύοντα ν' ἀποθάνῃ ὑπὸ τοῦ φόβου. Τῷόντι ὁ πτωχὸς νέος συνέστησε τὴν ψυχὴν του εἰς τὸν θεόν, καὶ τότε ἡσθάνθη ἑαυτὸν ἐλαφρῶθέντα ἀπὸ μέγα βάρους, διότι εἰς τὴν καμπὴν τῆς ὁδοῦ, εἶδε τὰς

οίκας του χωρίου διακρινόμενας ἐν τῇ σκοτίᾳ. Τότε ἐπίστευσεν ὅτι ἐσώθη. Ἀλλὰ Πέτρε, εἶπε φωνή τις, καὶ ᾤθελον ὁμοῦσε, ὅτι ὠμίλει ἡ ὄρνις. Πέτρε, δὲν δύνασαι ν' ἀρνηθῇς, ὅτι δὲν ἐροβήθης τὴν ἐκδίκησίν μου. Σκέρθητι λοιπὸν καλῶς ἐπὶ τῶν γραιῶν γυναικῶν, ὅταν τὰς καταφρονῇς, σκέρθητι ἐπὶ τοῦ ἀγροῦ μου, ὃν κατεπάτησας, ἐφουβρίζων με. Ἰδοὺ! ἡ γλῶσσά σου θέλει ἀπὸ τοῦδε μείνει ἀκίνητος ἐν ἔτος καὶ μίαν ἡμέραν· ἐπικατάρχτε, ἐπικατάρχτε! Τότε ὁ Πέτρος ἐξήγαγε σπασμωδικῶς ἐκ τοῦ κόλπου του μικρὸν ἐγκόλπιον, καὶ λύσας αὐτὸ ἀπὸ τοῦ σχοινίου, ἐξ οὗ ἐξήρτητο, Παναγία μου, εἶπε, μεταίωσον τὰς ἀπειλὰς ταύτας, καὶ τὸ ἀποτρόπαιον καὶ καταχθόνιον τοῦτο ὃν λαβέτω τὴν ἀνέκουσαν τιμωρίαν! Εἶπε, καὶ ἔρριψε τὸ ἐγκόλπιον κατὰ τῆς ὄρνιθος, καὶ τὴν προσέβαλε. Τότε αὐτὴ ἔπεσεν, ἀφείσα κραυγὴν κλαυθμηρὰν καὶ πένθιμον, κραυγὴν ἐπαναληφθεῖσαν τρίς εἰς ἀπέραντον ἑκτασιν! Ὁ Πέτρος τότε τὴν ἀνεζήτησεν εἰς τὸ μέρος, ἔνθα ἔπεσεν, ἀλλ' ἐκεῖ οὐδὲν ἐφαίνετο πλέον· ἡ σελήνη μόνη ἐφώτιζεν ὠχραῖς ἀκτίσι τὴν εἰρηνικὴν τοῦ τόπου καλλονὴν, καὶ τὸ ἅγιον ἐκεῖνο ἐγκόλπιον ὑπερ ἡκτινοβόλει ἐπὶ τῆς κόνιος τῆς ὁδοῦ, ἔνθα κατέκειτο· τὰ δ' ἄνθη τῶν λειμώνων, τὰ δένδρα, ὁ οὐρανὸς καὶ οἱ ἀστέρες, ἐτήρουν ὁλόκληρον τὴν μεγαλοπρεπὴ τῶν γαλήνων. Τότε δ' εὐεργετικὴ δρόμος ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ μετώπου μου, καὶ ὅσας θλίψεις καὶ ἀλγυδόντας ἡσθανόμην, τὰς κατεπραῦνεν.

Ἀφοῦ δὲ συνῆλθα, δὲν ἐδυνήθην νὰ συνάψω τὰς ἰδίαις μοι καὶ νὰ ἐννοήσω τί μοι συνέβη· εὐρέθην δ' ἐπὶ τῆς κλίνης μου, πλησίον τῆς μητρός μου καὶ τῶν μικρῶν συντρόφων μου, οἵτινες φιλοτίμως μ' ἐπέδαψιλευον τὰς γλυκαῖας καὶ τρυφερὰς φροντίδας τῶν. Ἐξεπλάγην δὲ διὰ τὸν θόρυβον καὶ διὰ τὴν χαρὰν αὐτῶν, ὅτ' ἐξύπνησα, καὶ διὰ τὰ παιδικὰ παιγνίδια, ὅσα μ' ἔφερον ἡ μήτηρ μου μετὰ στοργῆς ἀπὸ τὸν θάλαμόν της. Ἀλλὰ τότε ἠνεώχθη ἡ θύρα, καὶ εἰσῆλθεν ἡ Κυρὰ Μαργαρίτα, παράρρων, προσηνὴς καὶ γελῶσα, νὰ ἐρωτήσῃ περὶ τῆς υγιείας μου.—Εἰς τὴν θέαν της αἰφοβεραὶ καὶ τρομεραὶ νυκτερινὰ ἀναμνήσεις μ' ἐπανῆλθον, καὶ ἀπογοησιασθεὶς αὐτὴν, ἐπανέπεσον αὐθις εἰς τὴν κλίνην μου, καὶ βλέπων, ὅτι μ' ἐπλησίαζε, ἐχώθην ὅλος ὑπὸ τὰ σκεπάσματά μου, κραυγάζων μετὰ τρόμου, Μῆτέρ μου, μῆτέρ μου, βοήθησον, ἰδοὺ πάλιν ἡ μέλαινα ὄρνις! Ὅλοι δὲ μ' ἐνόμισαν φρενήρη, καθὼς καὶ ἡμῖν τῶνόντι.

Μέγα Τεῦμα τῇ 16 Νοεμβρίου 1852.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ.

ΒΑΘΟΣ

ΤΟΥ

ΩΚΕΑΝΟΥ.

—ο—

Ἡ ἐπομένη ἐκθεσις ἐκοινοποιήθη εἰς τὴν Βασιλικὴν ἐταιρίαν τῆς Ἀγγλίας παρὰ τοῦ πλοιάρχου Δενχάμ (Denham), διευθυντοῦ τοῦ βασιλικοῦ Βρεττανικοῦ πλοίου Ἑράλδ (Herald).

α Ὁ πλοίαρχος Denham, διαταχθεὶς παρὰ τῆς Κυβερνήσεώς του νὰ ἀναλάβῃ ἐπιστημονικὰν διάπλουν, παρηγγέλη νὰ ἐξιχνιάσῃ μετὰ ἄλλων ἀντικειμένων καὶ τὸ βάθος τοῦ ὠκεανοῦ. Ἀνέφερε δὲ ὅτι ἐξετάσας ἐν μέρος αὐτοῦ εὗρεν αὐτὸ ἔχον βάθος 7,706 ὀργυίων (1) εἰς 36 μοίρας 41 λεπτὰ μεσημβρινὸν πλάτος, καὶ 37 μοίρας 6 λεπτὰ δυτικὸν μῆκος κατὰ τὸ Μεσημβρινὸν τοῦ Greenwich. Ὁ βυθισμὸς τῆς βολίδος ἐγένετο ἐν ἡμέρᾳ γαληνιαίᾳ τὴν 30 Ὀκτωβρίου 1852 Ν. Ε. διαβαίνοντος τοῦ πλοίου ἀπὸ τοῦ Ρίου Ἰαννέου εἰς τὸ Βῦελπι ἀκρωτήριον. Τὸ σχοινίον τῆς βολίδος ἦτο ὁμοιόμορφον καὶ συνεχὲς καθ' ὅλον τὸ μῆκος του, καὶ εἶχε διάμετρον 1/10 τοῦ δακτύλου (2), ἑκατὸν δὲ ὀργυιαὶ αὐτοῦ ὅταν ἦσαν στεγναὶ ἐξύγιζον μίαν λίτραν (3). Ὁ πλοίαρχος Δενχάμ (Denham) ἔλαβε παρὰ τοῦ Μοιράρχου Μ' Kewer τοῦ Ναυτικοῦ τῶν Ὁμοσπόνδων Πολιτειῶν, καὶ διευθυντοῦ τῆς φρεγάτας Congress, 15,000 ὀργυιαὶ τοῦ σχοινίου τούτου, ἦτοι 10,090 ὀργυιαὶ εἰς ἓνα πηνιστήρα καὶ 5,000 ὀργυιαὶ εἰς ἄλλον, καὶ φρονεῖ ὅτι ἦτο ἐξαιρέτως κατάλληλον πρὸς τὸν σκοπὸν δι' ὃν κατεσκευάσθη. Ἡ βολὴς ἐξύγιζεν 9 λίτρας, καὶ σύρασα μεθ' ἑαυτῆς εἰς τὴν κατάδυσίν της 7,706 ὀργυιαὶ ἐκ τοῦ σχοινίου τούτου, εὗρε τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης. Ὁ πλοίαρχος Denham ἀναφέρει ὅτι ὁ ὑποπλοίαρχος τοῦ Hutchison καὶ αὐτὸς εἰς διαφόρους λέμβους μετὰ τὰς ἰδίας χεῖράς των ἀνεβίβασαν πολλάκις τὴν βολίδα 50 ὀργυιαὶ, καὶ ἀφοῦ ἀνενεύστο ἡ κατάδυσις της ἱστατο ἀποτόμως εἰς τὸ πρῶτον σημεῖον ἐντὸς μιᾶς ὀργυιας καὶ δὲν ἐγύριζε πλέον τὸν πηνιστήρα.

Ἡ ταχύτης μεθ' ἧς ἡ βολὴς κατέβαινεν ὑπῆρξεν ἡ ἐφεξῆς·

	ὥραι	λεπτ.	δεύτ.
Αἱ πρῶται 1000 ὀργυιαὶ εἰς 0	27	15	
1000 ἕως 2000 " "	0	39	40
2000 " 3000 " "	0	48	10
3000 " 4000 " "	1	13	39
4000 " 5000 " "	1	27	06

(1) Μία ὀργυία ἰσοδυναμεῖ μετὰ 6 πόδας Ἀγγλικούς ἢ 1,829 μέτρα.

(2) 1/10 τοῦ δακτύλου ἰσοδυναμεῖ μετὰ 0,02539 τοῦ μέτρου.

(3) Μία λίτρα ἰσοδυναμεῖ μετὰ 142 δράμια.

	ὥραι	λεπτὰ	δεύτ.
5000 " 6000 " "	1	45	25
6000 " 7000 " "	1	49	15
7000 " 7706 " "	1	14	15
	9	24	45

Ὅλος λοιπὸν ὁ χρόνος τὸν ὁποῖον κατηνάλωσεν ἡ βολὴς καταβαίνουσα εἰς τὸ παράδοξον τοῦτο βάθος τῶν 7,706 ὀργυίων ἢ 7,7 γεωγραφικῶν μιλίων (1) ἦτο 9 ὥρων 24 λεπτῶν καὶ 45 δευτέρων λεπτῶν. Αἱ ὑψηλότεραι κορυφαὶ τῶν Ἡμαλαίων ὀρέων ἔχουσιν ὀλίγον τι περισσώτερον ὕψος τῶν 28,000 ποδῶν ἢ 4,7 γεωγραφικῶν μιλίων ὑπεράνω τῆς θαλάσσης. Ὁ πυθμὴν λοιπὸν τῆς θαλάσσης ἔχει βάθος κατὰ πολὺ ὑπερβαῖνον τὰς ὑπεράνω αὐτῆς ὑψηλότερας κορυφάς.

Ἡ δύναμις τοῦ σχοινίου ἦτο 72 λίτρων κατὰ τὴν δοκιμασίαν τὴν ὁποίαν ὑπέστη πρὸ τῆς χρήσεώς του. Τὸ δὲ ὅλον αὐτοῦ (αἱ 7,706 ὀργυιαὶ αἱ ὁποῖαι ἐδυθίσθησαν) ἐξύγιζε στεγνὸν 77 λίτρας, ἐκτὸς τοῦ βάρους τῆς βολίδος. Μεγάλῃ προσοχῇ κατεβλήθη εἰς τὴν προσπάθειαν τοῦ νὰ ἀναβιδάσωσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τὴν βολίδα, διὰ νὰ πληροφορηθῶσι περὶ τῆς φύσεως τοῦ πυθμένος (2)· ἀλλ' ἐνῶ ἀνέσυρον τὸ σχοινίον μετὰ προσοχῆς, ἐκόπη εἰς 140 ὀργυιαὶ κάτωθεν τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης συνεπάγον καὶ ἐν θερμότητι τὸ ὁποῖον εἶχε προσκολληθῇ εἰς αὐτὸ εἰς 3000 ὀργυίων βάθος.

Τοῦτο τὸ βάθος εἶναι τὸ μεγαλύτερον ἐξ ὧν εὐρέθησαν ἄγχι τοῦδε.

ΒΙΒΛΙΑΚΑ.

Ἐν τῷ ΕΒ' φυλλαδίῳ τοῦ περιοδικοῦ τούτου συγγραμματος, κατὰ τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον, καταχωρίσαντες πίνακα συνοπτικὸν τῶν κατὰ τὰ ἔτη 1850 καὶ 1851 ἐκδοθέντων ὑπὸ Ἑλλήνων βιβλίων καὶ περιοδικῶν συγγραμμάτων, ὑπεσχέθημεν συγχρόνως νὰ ἐπαναλάβωμεν τὸ αὐτὸ ἔργον καὶ περὶ τῶν κατὰ τὸ 1852 τύποις ἐκδοθέντων, ἅμα ἀρχομένου τοῦ ἔτους 1853. Ἀνεβάλομεν δὲ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποσχέσεως μέχρι τοῦδε ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ συναζώμεν ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ ἀκριβεστέρως πλη-

(1) Ἐν γεωγραφικὸν μίλιον ἰσοδυναμεῖ μετὰ 4000 ὀργυιαὶ ἢ 1828, 77 μέτρα καὶ 60 γεωγραφικὰ μίλια ἀποτελοῦσι μίαν μοίραν, αἱ δὲ 7,706 ὀργυιαὶ ἰσοδυναμοῦσι μετὰ 14,092, 6 μέτρα.

(2) Λαμβάνομεν συνήθως γινώσκιν τῆς φύσεως τοῦ πυθμένος διὰ τοῦ ἀκολούθου τρόπου· ἡ διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον βολὴς εἶναι κατεσκευασμένη μετὰ κολῶμα ὑποκάτω εἰς τὸ ὁποῖον τίθεται ἄλειμμα· εἰς τὸ ἄλειμμα δὲ τοῦτο κολλῶσιν ἡ ἄμμος, ἡ κογχύλαι, ἡ μένουσιν εἰς αὐτὸ σημεῖα ἢ ὁ τύπος τοῦ πυθμένος.

ροφορίας καὶ πλειοτέρας. Ἀλλ' αἱ δυσχέρειαι περὶ τὴν συναγωγὴν τῆς ὕλης ἦσαν δυστυχῶς αἱ αὐταὶ ὡς καὶ πρότερον. Ἀπετάθημεν ἐγγράφως εἰς τινὰς λογίους κατοικοῦντας τὸ ἐξωτερικόν, παρακαλοῦντες αὐτοὺς νὰ μᾶς βοηθήσωσιν εἰς τὸ ἔργον, καὶ ἐν μέρει μὲν ἐπετύχομεν, καὶ ἐκγράζομεν διὰ τοῦτο τὴν εὐγνωμοσύνην μας πρὸς τὸν ἐν Ζακύνθῳ Κ. Π. Χιώτην, ἐν μέρει δὲ ἀπετύχομεν, ἵσως διὰ τὰς πολλὰς ἀσχολίας τῶν πρὸς οὗς ἐγράψαμεν φίλων. Πιθανὸν δὲ νὰ νομίζωσι τινὲς καὶ ματαιοσχολίαν τὸ παρ' ἡμῶν πραττόμενον. Ἡμεῖς δὲν πειθόμεθα, ἀλλὰ φρονούμεν ἐξ ἐναντίας, ὅτι καθὼς ὁ χρηματιστὴς καὶ ὁ ἔμπορος κατὰ πάσαν ἀρχὴν ἔτους ποιεῖ τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ παρελθόντος διὰ νὰ γνωρίζῃ τοῦ εὐρίσκειται, οὕτω πρέπει νὰ πράττῃ καὶ ὁ κηλόμενος τῆς ἐν τῇ ἐθνικῇ φιλολογίᾳ προόδου, ἐπιβλέπων τοῦλάχιστον τὸ διανυθεὶς στάδιον καὶ τὴν πολλὴν ἢ ὀλίγην ποικιλίαν τῶν πνευματικῶν ἀγώνων. Τὸ δὲ πόσον κατωρθώθη ἐκ τῶν ἀγώνων τούτων καὶ ἡ λεπτομερὴς ἐκθεσις τῶν κερδῶν ἢ ζημιῶν, τοῦτο βέβαιον εἶναι ἄλλο γενναϊότερον ἔργον, καὶ ἂν ὅχι πάντῃ ἀκατόρθωτον παρ' ἡμῖν, τολμηρὸν ὅμως ἀπαιτοῦν ἀνδρα καὶ μὴ ἀποδειλιῶντα εἰς συμπλοκάς καὶ ἐριδας φιλολογικὰς. Ἐννοοῦμεν δηλαδὴ τὸ νὰ γράψῃ τι ἄρθρον ἐκτενὲς βιβλιογραφικὸν ἐν ᾧ οὐ μόνον τὸ ποσὸν τῶν βιβλίων εἰς κατηγορίας τινὰς διηρημένον νὰ ἐκτίθεται, ὡς ἡμεῖς πράττομεν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξετάζηται καὶ ἐπικρίνηται ὁλοσχερῶς καὶ ἡ ἀξία τῶν δημοσιευθέντων. Τὸν ἐπιχειρήσαντα τοιοῦτο ἐθνοφελὲς ἔργον ἐπαινοῦντες ἡμεῖς ἀπὸ τοῦδε, προσφερόμεν εἰς τὸ κοινὸν ἐντοσούτω μετριοτέραν ὑπουργίαν, καὶ ἐκθέτομεν ἤδη τὴν ἐξῆς σύνοψιν τῶν βιβλιακῶν ἐρευνῶν μας περὶ τοῦ ἔτους 1852, διὰ νὰ μὴ φανώμεν ὅτι ἀποκνοῦμεν καὶ εἰς τὰ δυνατὰ καὶ εὐκολώτερα ἔργα, δι' ὧν ὁπωσὺν δυνάμεθα νὰ προσπλησιάζωμεν τοὺς ὑπὲρ ἡμᾶς προωδευμένους ἐσπερίους λαούς. Χάριν δὲ συγκρίσεως παραθέτομεν καὶ τοὺς ἀριθμοὺς τῶν δημοσιευθέντων ἐν ἔτει 1851, τῶν ὁποίων τὸ κεφάλαιον, ὡς θέλει παρατηρήσει ὁ ἀναγνώστης, ἐκτίθεται παρ' ἡμῶν σήμερον πολὺ μείζον τοῦ σημειωθέντος ἐν τῷ ΕΒ' φυλλαδίῳ, διότι ἡμεῖς χήσαμεν νὰ λάβωμεν ἐν τῷ μεταξὺ πλειοτέρας πληροφορίας.

	1851	1852
Ἑξεδόθησαν λοιπὸν ἐν Ἑλλάδι, Ἑπτανήσῳ καὶ Τουρκίᾳ κατὰ τὰ ἔτη		
Ἑφημερίδες πολιτικαί, ἐξ ὧν τινὲς	46	36
καὶ διγλωσσοὶ καὶ τρίγλωσσοι		
Πολιτικά φυλλάδια ἑφήμερα	7	11
Περιοδικὰ συγγράμματα διασκεδαστικά καὶ πῶς καὶ διδακτικά	5	6
Περιοδικὰ συγγράμματα ἐπιστημονικά	1	3
Βιβλία Ἑλληνικῆς φιλολογίας	8	6
Λατινικῆς	2	—
Ἰταλικῆς	2	1
Γαλλικῆς	1	3
Ἀγγλικῆς	1	—
Ἰνδικῆς	1	1
Θεολογικὰ	15	27

Φιλοσοφικά	2	—
Ίστορικά και βιογραφικά	5	9
Γεωγραφικά και περιηγητικά	3	5
Πολιτικά	5	2
Διοικητικά, αστυνομικά, οικονομικά	4	—
Βιομηχανικά, έμπορικά	1	1
Νομικά	—	6
Ίατρικά	—	2
Μαθηματικά	1	1
Στρατιωτικά	1	—
Παιδαγωγικά και δημόδη	10	9
Ποιητικά	23	17
Μυθιστορήματα και διηγήματα	6	3
Παντοία, οίον λόγοι πανηγυρικοί και επιτάφιοι, εκθέσεις περί σχολείων, προσωπικά διενέξεις	11	9
Ημερολόγια, χρησμοί, όνειροκριτικά	7	6
Τό όλον	188	164

Ταύτα δὲ τὰ 164, τὰ κατὰ τὸ ἔτος 1852 τυπωθέντα, διανέμονται κατὰ χώρας ὡς ἐξῆς· εἰς τὴν Ἑλλάδα 120, (δηλ. ἐν Ἀθήναις 107, ἐν Ἐρμούπολει 8, ἐν Πάτραις 3, ἐν Ναυπλίῳ 1, ἐν Τριπόλει 1), εἰς τὴν Ἑπτανήσον 29, (δηλ. ἐν Κερκύρᾳ 14, ἐν Κεφαλληνίᾳ 8, ἐν Ζακύνθῳ 7), εἰς τὴν Τουρκίαν 7, (δηλ. ἐν Σμύρνῃ 4, ἐν Κωνσταντινουπόλει 2, ἐν Βουκουρεστίῳ 1), ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης 8, (δηλ. ἐν Βενετίᾳ 5, ἐν Λονδίνῳ 3).

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω φέρομεν τὰς ἐξῆς· Ἄον καὶ κυρίως, πιθανώτατον εἶναι τινὲς τῶν ἐπιστημῶν καὶ μαθησέων ἀτελέστερον νὰ ἀντιπροσωπεύονται ἐν τῇ ἀνωτέρῳ ἐκθέσει, ἄλλαι δὲ σχετικῶς ἐντελέστερον, ὅσην καὶ ἂν κατεβάλομεν ἐπιμέλειαν περὶ τὴν συναγωγὴν γενικωτέρων πληροφοριῶν. Βον· Ἐκ τῆς Τουρκίας μάλιστα ἀτελεστάτας εἶχομεν τὰς πληροφορίες ὅτε συνετάττομεν τὸν παρόντα κατάλογον. Γον· Ὅλαι αἱ ἐφημερίδες δὲν διήνυσαν ὁλόκληρον τὸ ἔτος· τινὲς μάλιστα ἀπέθανον ἅμα γεννηθεῖσαι. Δον· Ἡ ὑπερτέρησις τοῦ ἔτους 1851 κατὰ 24 ἀριθμοὺς φαίνεται ὅτι πρέπει ν' ἀποδοθῇ εἰς τὰς ἐφημερίδας καὶ τὰ πολιτικὰ φυλλάδια, τὰ κατὰ τὸ παραχωδέστερον ἐκεῖνο ἔτος μάλιστα τὴν Ἑπτανήσον κατὰ πλημυρῆσαντα. Ἄλλως ὅμως δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν ὅτι καὶ πολλοὶ δημοσιεύσεις τοῦ ἔτους 1852, ὡς πρὸ μικροῦ παρελθόντος, δὲν περιῆλθον ἀκόμη εἰς γνῶσιν ἡμῶν, διότι καὶ αἱ περὶ βιβλίων εἰδήσεις, καθὼς καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν συμβαινόντων, χρόνον τινα ἀπαιτοῦσι διὰ νὰ διατρέξωσι τόπους καὶ διαστήματα· ὥστε δὲν πιστεύομεν νὰ ᾔτο τὸ ἔτος 1852 σχετικῶς τόσον πτωχότερον τοῦ 1851, ὅσον δεικνύει ὁ πίναξ.

Τὰς λοιπὰς ποσωτικὰς καὶ ποιωτικὰς ἀνωμαλίας καὶ διαφορὰς τῶν δύο τούτων ἐτῶν καταλείποντες εἰς τὴν περιέργειαν καὶ τὴν ὀξύδερκειαν τοῦ ἀναγνώστου, δὲν δυνάμεθα τελευτῶντες νὰ μὴ ἐκφράσωμεν τὴν εὐχὴν ἡμῶν, ὅπως τὸ τρέχον ἔτος μὴ μόνον παραγάγῃ ποικίλιαν ἀφθονωτέραν τῶν τῆς διανοίας ἔργων, ἀλλὰ καὶ φέρῃ αὐτὴν μετ' εὐκολίας

εἰς γνῶσιν τοῦ συντάζοντος μετὰ ἐν ἔτος ὁμοίαν τινὰ ἐκθεσιν, διὰ νὰ μὴ ἴδωσιν οἱ φιλοπάτριδες πάλιν δυσάρεστα κενὰ εἰς τὰς τόσον οὐσιώδεις ἀσχολήσεις τῆς φιλοσοφίας, τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ ἄλλων τινῶν λίαν ἀναγκαίων μαθησέων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Μαρτίου 1853.

K.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

—ο—

Πρὸ δύο ἐτῶν ἡ Γαλλία ἐπέμψε πρόξενον εἰς Μοσσοῦλ τῆς Ἀσσυρίας τὸν Κ. Πλάς (Place), συνοδούμενον ὑπὸ τοῦ ἀρχαιολόγου Κ. Τρανσάν (Tranchant), μετ' ἐντολῆς νὰ ἐξακολουθήσωσι τὰς ἐν Βαβυλωνί ἀνασκαφάς. Ὁ Κ. Πλάς, πολλὰ τε καὶ ἄλλα ἀνευρών ἐν θέσει Χορσαβάδ, ἐσχάτως ἀνεκάλυψε διπλὴν κιόνων στοάν, καὶ ἀνδρὰ λιθόστρωτα διὰ μεγάλων πλακῶν. Μετὰ ταῦτα δὲ, μεθοδικῶς ἀνασκάψας ὀπίσω τῆς στοᾶς ταύτης, εὗρε τοίχον ἔχοντα 5 μὲν ποδῶν ὕψος, 11 δὲ ποδῶν μήκος, περιεργότατον δὲ καὶ μοναδικόν εἰς τὸ εἶδος τοῦ, διότι εἶναι ὅλος κεκαλυμμένος ὑπὸ κεράμων γραπτῶν καὶ στιλπνῶν, ἐντελῶς διατετηρημένων, καὶ φερόντων γραφὰς ἀνθρώπων, θηρίων καὶ δένδρων. Εἶναι δὲ τοῦτο τὸ πρῶτον μέχρι τοῦδε γνωστὸν δείγμα ἀσσυριακῆς ζωγραφικῆς, ἀποδεικνύον εἰς τί ἐχρησίμευσαν αἱ στιλπναὶ πλίνθοι, ὧν πλῆθος εὗρίσκονται ἐν Νινευί, πρὸ πάντων δ' ἐν Βαβυλωνί, καὶ διακιοῦν τὰς περιγραφὰς τοῦ Διοδώρου λέγοντος περὶ τοῦ δευτέρου περιβόλου τῶν πρὸς ἐσπέραν βασιλείων τῆς Βαβυλωνος (Β'. 8). Ἐν ὧμας ἔτι ταῖς πλίνθοις διετετύπωτο θηρία παντοδαπά, τῇ τῶν χρωμάτων φιλοτέχνησιν τὴν ἀλήθειαν ἀπομιμούμενα, καὶ προσθέτοντος ὅτι ἐπὶ τοῦ τρίτου περιβόλου ἐπεποιήτο κυνήγια παντοίων θηρίων, φιλοτέχνησιν τοῖς τε χρώμασι καὶ τοῖς τῶν τύπων ἀπομιμήμασι κατεσκευασμένων· προσέτι δὲ ἐντελῶς ἀνταποκρινόμενος εἰς τὰς ὑπὸ Ἰεζεκιήλ (ΚΓ'. 14) περιγραφόμενας ἐντειχίους γραφάς. Καὶ εἶδεν ἄνδρας ἑξωγραφημένους ἐπὶ τοῦ τοίχου, εἰκότας Χαλδαίων ἑξωγραφημένους, ἐν γραφίδι διεωσμένους ποικίλματα ἐπὶ τὰς οὐφὰς αὐτῶν, καὶ τείρας βαπτὰς ἐπὶ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν.

Καθ' ἓν δὲ τῶν περάτων τοῦ τοίχου τούτου, ἀνεῦρεν ἀντικείμενον οὐχ ἥττον ἀξιόλογον διὰ τὴν τέχνην τῆς Ἀσσυρίας ἄγαλμα ἐκ λευκοῦ τιτανολίθου, τὸ πρῶτον εὗρεθὲν ἐν Ἀσσυρίᾳ, ἄγαλμα, διότι οἱ Ἀσσύριοι κατεσκεύαζον τὰ ἄγάλματά των χρυσᾷ, ἢ ξύλινᾳ καὶ ἐπίχρυσαν. ἔχει δὲ τοῦτο 4 1/2 ποδῶν ὕψος, εἶναι ἐντελῶς διατετηρημένον, καὶ παριστᾷ ἄνθρωπον κρατοῦντα φιάλην. Ἐπειδὴ δὲ ὁ τοῖχος φαίνε-

ται ὡν μέρος παρόδου ἀγοῦσης εἰς εὐρείαν αἵθουσαν, ὁ Κ. Πλάς ἤλπισε νὰ εὕρῃ καὶ ἄλλο ἄγαλμα, τὸ ἀντιστοιχοῦν εἰς αὐτὸ, εἰς τὸ ἕτερον τῆς παρόδου πέρας.

Καὶ διὰ πολλῶν δὲ ἄλλων ἀνακαλύψεων κατὰ τὸ μέρος τοῦτο ὁ Κ. Πλάς ἀναγγέλλει ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θέλει δυνηθῇ νὰ σχεδιάσῃ ὁλόκληρον τοῦτο τὸ μεγαλοπρεπὲς ἀσσυριακὸν μνημεῖον.

Η ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ

ΚΑΙ ΕΝ ΓΑΛΛΙΑ.

—ο—

Ἀπὸ ἐκτὸν ἐνιαυτῶν, ὁ ἀριθμὸς τῶν προβάτων ἐδιπλασιάσθη καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ εἰς τὰς Βρετανικὰς νήσους· διότι λογαριάζουν ὅτι κατὰ μὲν τὸ 1750, ὁ ἀριθμὸς οὗτος συνεποσοῦτο καθ' ἑκατέραν τῶν χωρῶν εἰς 17 ἕως 18 ἑκατομμύρια κεφαλῶν, σήμερον δὲ ἀναβαίνει εἰς 35 ἑκατομμύρια. Ἀλλ' ἡ φαινόμενη αὕτη ἰσότης καλύπτει ἀνισότητα μεγάλην· ἐπειδὴ ἡ ἑκτασις τῆς Ἀγγλικῆς χώρας πρὸς τὴν ἑκτασιν τῆς Γαλλικῆς εἶναι ὡς 31 πρὸς 53. Διὰ νὰ ἔχῃ ἡ Γαλλία ἀναλόγως τόσα πρόβατα ὅσα ἔχει ἡ Ἀγγλία, ἔπρεπεν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν νὰ συμποσοῦται εἰς 50 ἑκατομμύρια τοῦλάχιστον.

Ὅχι μόνον δὲ τὰ Γαλλικὰ πρόβατα εἶναι εὐαριθμότερα τῶν Ἀγγλικῶν, ἀλλ' εἶναι καὶ κατὰ τὸ ποιὸν πολὺ κατώτερα. Τοῦτο δὲ διότι εἰς μὲν τὴν Γαλλίαν, τὸ μαλλίον ἐθεωρήθη ὡς τὸ κύριον προϊόν, τὸ δὲ κρέας, ὡς τὸ ἐπουσιώδες· ἐξεναντίας εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὸ μαλλίον ἐθεωρήθη ὡς τὸ ἐπουσιώδες προϊόν, τὸ δὲ κρέας ὡς τὸ κύριον. Ἐκ τῆς ἀπλῆς ταύτης διακρίσεως, ἥτις, ἐκ πρώτης ὀψεως, φαίνεται ἀσήμαντος, προέκυψε διαφορὰ προσόδου ἀναβαίνουσα εἰς πολλὰς ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων.

Ἀπὸ ὀγδοήκοντα περίπου ἐνιαυτῶν μεγάλη ἐγένετο βελτίωσις τῶν Γαλλικῶν προβάτων· τὸ 1/4 αὐτῶν συγκρίνεται ἀπὸ μερινῶν ἢ ἡμιμερινῶν καὶ τῶν λοιπῶν 3/4 τὸ τε κρέας καὶ τὸ μαλλίον τοσοῦτον ἐκαλλιτέρευσε διὰ φροντίδων νοσημόνων καὶ τρυφῆς ἐπιτηδεύοντες, ὥστε ἐνθ' ὁ ἀριθμὸς τῶν προβάτων ἐν Γαλλίᾳ ἐδιπλασιάσθη μόνον, ἢ ἀπὸ αὐτῶν πρόσδος βεβαίως ἐτετραπλασιάσθη. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὅμως συνέβη ἐν τῷ αὐτῷ διαστήματι ἔτι μεγαλότερα πρόσδος.

Περὶ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ἐζήτησαν καὶ οἱ Ἀγγλοὶ νὰ εἰσάξωσιν εἰς τὰς νήσους αὐτῶν τὰ μερινὰ· ἀλλὰ ἐντὸς ὀλίγου, ἐν μέρει διὰ τὴν

ἀνεπιτηδεύτητα τοῦ κλίματος, ἐν μέρει διότι οἱ Ἀγγλοὶ ἰδιοκτῆται ἤρχισαν νὰ ἐννοῶσιν ὅπως συμπεριώτερον εἶναι νὰ ἀνατρέφεται τὸ πρόβατον διὰ τὸ κρέας αὐτοῦ μᾶλλον ἢ διὰ τὸ μαλλίον. Ἡ Ἰσπανικὴ φυλὴ ὅλως ἐκαταλείφθη, καὶ σήμερον δὲν ὑπάρχουσιν εἰς τὴν Ἀγγλίαν εἰμὴ ὀλίγιστα μερινὰ καὶ ἡμιμερινὰ, χάριν περιεργείας ὅχι κερδοσκοπίας συντηρούμενα.

Πρωτουργὸς τῆς περὶ τὴν ἀνατροφὴν τῶν προβάτων ταύτης μεταβολῆς ὑπῆρξεν ὁ περίφημος Βακεβάλλ, ἄνθρωπος μεγαλοφυῆς εἰς τὸ εἶδος τοῦ καὶ τὰ μέγιστα συντελέσας εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ πλούτου τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Πρὸ αὐτοῦ τὰ Ἀγγλικά πρόβατα δὲν ἦσαν ὥριμα πρὸς σφαγὴν εἰμὴ καθ' ἡλικίαν ἀνμέχρι τῆς σήμερον σφάζοντο εἰς τὴν Γαλλίαν, δηλαδή περὶ τὸ 4 ἢ 5 ἔτος τῆς ἡλικίας των. Αὐτὸς δὲ ἐσκέφθη ὁρθοτατα, ὅτι ἂν ᾔτο δυνατόν νὰ φθάσῃ τὰ πρόβατα εἰς τὴν ἐντελὴ αὐτῶν ἀνάπτυξιν πρὸ τῆς ἡλικίας ταύτης, νὰ γίνωσι, π. χ. ἐπιτήδεια πρὸς σφαγὴν εἰς ἡλικίαν δύο ἐτῶν, ὡς ἐκ τούτου καὶ μόνου θέλει διπλασιασθῇ ἢ ἀπὸ τῶν ποιμνίων πρόσδος. Μετὰ Ἀγγλικῆς δὲ ὄντως ἐπιμονῆς ἐπιδιώξας τὴν πραγματοποίησιν τῆς ιδέας ταύτης, ἐπέτυχε τελευταῖον τοῦ σκοποῦ, ἔπειτα ἀπὸ πολυετέος ἀγῶνος καὶ θυσίας.

Τὸ γένος τῶν προβάτων τὸ ὁποῖον ἐδημιούργησεν ὁ Βακεβάλλ ὀνομάζεται Δισλεύ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ κτήματος ἐν ᾧ παρήχθη· εἶναι δὲ μοναδικόν εἰς τὸν κόσμον διὰ τὴν πρωϊμότητα αὐτοῦ, καθότι παράγει ζωὰ δυνάμενα νὰ παχυνθῶσιν ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ πρώτου τῆς ἡλικίας αὐτῶν ἔτους, εἰς πᾶσαν δὲ περιστάσιν ἐπιτυγχάνοντα τὸν ὅλον αὐτῶν ὄγκον πρὸ τοῦ τέλους τοῦ 2 ἔτους. Ἐκτὸς δὲ τοῦ πολυτιμοτάτου τούτου προτερήματος, τὰ ζωὰ ταῦτα ἔχουσι καὶ τοιαύτην σχήματος ἐντέλειαν, ὥστε, ἐπὶ ἴσου ὄγκου, εἶναι κρεατωδέστερα καὶ βαρύτερα πάσης ἄλλης γενεᾶς· διότι διδουσι κατὰ μέσον ὄρον 40 ὀκάδας καθαροῦ κρέατος, συχνάκις δὲ καὶ πολὺ περισσότερον.

Διὰ νὰ μορφώσῃ τὴν γενεὰν ταύτην ὁ Βακεβάλλ ἤρχισε νὰ διχλέγῃ τὰ πρόβατα τὰ ἔχοντα εἰς ἀνώτατον βαθμὸν τὰ προτερήματα ὅσα ἤθελε νὰ διακρίσῃ, καὶ ταῦτα μόνον τὰ πρόβατα νὰ μεταχειρίζεται ὡς παραγωγικά. Ἀμα ἀκολουθήσῃ τις τὴν μέθοδον, θέλει ἴδει, ὅτι, ἐντὸς τινῶν γενεῶν, τὰ προτερήματα τὰ ὁποῖα ἐπιζητεῖ εἰς ὅλους τὰς ἀρρένας καὶ θήλεις παραγωγούς, ἀποβαίνουσι μόνιμα, καὶ ἡ νέα γενεὰ οὕτω συγκροτεῖται. Τὸ σύστημα τοῦτο εἶναι ἀπλούστατον· ἀλλὰ τὸ δύσκολον εἶναι ἡ ἐκλογή τῶν προτερημάτων τῶν ὁποίων πρέπει τις νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἀαγέννησιν, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ συμφερότερον ἀποτέλεσμα. Πολλοὶ κτηνοτρόφοι ἀπατῶνται περὶ τὴν ἐκλογὴν ταύτην, ὥστε ἀκολουθοῦσι δρόμον ἀντίθετον τοῦ ποθομένου. Πρὸ τοῦ Βακεβάλλ, λ. χ. οἱ Ἀγγλοὶ κτηνοτρόφοι, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ παραγάγωσιν ὅσον ἐνδέχεται περισσότερον κρέας, ἐπέζητουν πρὸ πάντων εἰς τὰ πρόβατά των τὸ μέγα ἀνάστημα· ὁ δὲ προμνημονευθεὶς ἀνὴρ ἐνόησεν ὅτι ὑπάρχει τρόπος ἀσφαλέστερος τοῦ νὰ αὐξήσῃ ἢ ἀπὸ τοῦ κρέα-

τος πρόσδοτος, και ότι το πρώτον της παχύνσεως, ἀφ' ἑνός, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ στρογγυλότης τῶν σχημάτων ἐπετύγγανε τοῦ σκοποῦ πολὺ καλλίτερον ἢ ἡ ὑπερβολικὴ ἀνάπτυξις τοῦ ὀστεώδους σκελετοῦ. Ἡ παρ' αὐτοῦ δημιουργηθεῖσα γενεὰ δὲ εἶναι μεγαλητέρα ἐκείνης ἀντὶ τῆς ὁποίας ἀντικατέστη, ἀλλ' ὁ Ἀγγλος κτηνοτρόφος εἰμφορεῖ νὰ στείλῃ σήμερον εἰς τὴν ἀγορὰν τρία πρόβατα ἐν τῷ διαστήματι τοῦ χρόνου, ὅστις πρότερον τῷ ἦτο ἀνγκαῖος διὰ νὰ παραγάγῃ ἓν, καὶ αἱ τὰ τρία ταῦτα πρόβατα δὲν ἔχουσι μεγαλύτερον ἀνάστημα, εἶναι εὐρύτερα, στρογγυλότερα, ἔχουσι μᾶλλον ἀνεπτυγμένα ἄπαντα τὰ κρεατώδη στερεὰ μέρη, δὲν ἔχουσιν εἰμὴ τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα εἰς ὑποστήριξιν αὐτῶν ὅστω, καὶ σχεδὸν ὅλον αὐτῶν τὸ βάρος συνίσταται εἰς καθαρόν κρέας.

Ἡ Ἀγγλικὴ ἐξεπλάγη ὅταν εἶδε πραγματοποιούμενα τὰ ἀποτελέσματα τοῦ τοιοῦτου συστήματος. Ὁ δημιουργὸς τῆς νέας γενεᾶς, ὅστις, καθὼς πᾶς ἀγαθὸς Ἀγγλος, ἀπέδωκε πρὸ πάντων εἰς τὸ νὰ κερδήσῃ χρήματα, ὠρελῆθη ἐπιτηδεύεσθαι ἀπὸ τῆς ἀμύλλης ἣν παρήγαγεν ἡ ἀνακάλυψις του. Ἐπειδὴ ὁλος ὁ κόσμος ἤθελε νὰ ἀποκτήσῃ τὰ νεοφανῆ ἐκείνα πρόβατα, ὁ Βακεδάλλ ἐπτοχάσθη διὰ τὸν συμφερεῖ μᾶλλον νὰ ἐνοικιάσῃ τοὺς κριοὺς του παρὰ νὰ τοὺς πωλῇ. Κατ' ἀρχάς, τῷ 1760, δὲν ἔλαβε δι' ἐνοίκιον ἐκάστου κριοῦ, εἰμὴ 22 φράγκα, ἡ γενεὰ αὐτοῦ δὲ εἶχε φθάσει ἀκόμη τότε εἰς ὅλην αὐτῆς τὴν ἐντέλειαν· ἀλλὰ καθ' ὅσον προώθευε, καὶ ἡ φήμη τοῦ ποιμνίου του ἤρξαντο, ἤρξαντο καὶ ἡ ἀπὸ τῶν ἐνοικίων πρόσδοτος, ὥστε τῷ 1789, συστηθείσης ἐταιρείας ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς διαδόσεως τῆς γενεᾶς του, ὁ Βακεδάλλ ἔδωκεν εἰς αὐτὴν τοὺς κριοὺς του, διὰ ἓν μόνον ἔτος, λαβὼν τὸ ὑπερογκὸν ἐνοίκιον τῶν 6000 λιρῶν, ὅ ἐστι περὶ τὰς 189,000 δραχμῶν. Ἐλογαρίσκων δὲ ὅτι, κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη, οἱ κτηνοτρόφοι τῶν κεντρικῶν ἐπαρχιῶν τῆς ἰδίης Ἀγγλίας ἐδαπάνησαν περὶ τὰ 3,000,000 δραχμῶν κατ' ἔτος εἰς ἐνοικιάσεις κριῶν· διότι ὁ Βακεδάλλ ἠγωνίσθη νὰ φυλάξῃ τὸ μονοπώλιον τῆς ἐφευρέσεώς του, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωτε, καὶ πολλὰ πρίμνια ἐσχηματίσθησαν κατ' ὅλα ὅμοια τοῦ ἐδικοῦ του.

Ὁ ἐντεῦθεν περκαχθεὶς πλοῦτος εἶναι ἀκαταλόγι-στος· καὶ ἐπειδὴ ἡ ὑπὸ τοῦ Βακεδάλλ μορφωθείσα γενεὰ δὲν ἔδυνάτο νὰ τραφῇ εἰμὴ μόνον εἰς τὰ πεδινώτερα, τὰ ὑψηλότερα καὶ τὰ κρηνορώτερα μέρη, ἡ δὲ Ἀγγλία σύγκειται, ἐκτὸς τῶν πεδινῶν τούτων χωρῶν, καὶ ἀπὸ λόφων καὶ ἀπὸ ὀρέων, δύο ἔτεροι παρήχθησαν προβάτων γενεαί, ἡ μὲν τῶν λόφων κατωτέρα ὀλίγον τῶν Δισλίου, ἀλλὰ πρὸς ταῦτα τείνουσα, ἡ δὲ τῶν ὀρέων, κατωτέρα πάλιν τῆς τῶν λόφων, ἀλλ' ἀγωνιζομένη νὰ προσεγγίσῃ πρὸς ταύτην. Ἡ τῶν λόφων γενεὰ δίδει κατὰ μέσον ὅρον 32 ἔω, 40 ὀκάδας καθαροῦ κρέατος ἡ δὲ τῶν ὀρέων, ἀπὸ 24 ἔως 32 ὀκάδας.

Ἰδοὺ ἤδη τί κερδαίνουν οἱ Ἀγγλίας καὶ ἡ Γαλλία ἀπὸ τοῦ ἴσου αὐτῶν ἀριθμοῦ τῶν προβάτων.

Μαλλίον μὲν παράγει ἑκατέρω τῶν χωρῶν τούτων

ἴσον σχεδὸν ποσὸν, 48 ἑκατομμύρια περίπου ὀκάδας, ἀλλὰ κρέας δίδουσι τὰ Ἀγγλικά πρόβατα ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ πλειότερον ἢ τὰ Γαλλικά.

Εἰς τὰς Βρετανικὰς νήσους σφάζονται κατ' ἔτος 10 ἑκατομμύρια πρόβατων, τὰ ὅποια, πρὸς 30 περίπου ὀκάδας καθαροῦ κρέατος κατὰ κεφαλὴν, δίδουσι 300 ἑκατομμύρια ὀκάδων.

Εἰς τὴν Γαλλίαν σφάζονται 8 ἑκατομμύρια πρό-βάτων κατ' ἔτος, τὰ ὅποια, πρὸς 15 ὀκάδας περίπου καθαροῦ κρέατος, δηλαδή τὸ ἥμισυ τῶν Ἀγγλικῶν, δίδουσι 120 ἑκατομμύρια ὀκάδων.

Ἐξ οὗ συνάεται ὅτι τὰ μὲν 35 ἑκατομμύρια τῶν Γαλλικῶν προβάτων δίδουσι τὴν ἐξῆς πρόσδοτον·

Μαλλίου	40 ἑκατομμ. ὀκάδων
Κρέατος	120 »

Τὰ δὲ 35 ἑκατομμύρια τῶν Ἀγγλικῶν προβάτων δίδουσι τὴν ἐξῆς πρόσδοτον·

Μαλλίου	48 ἑκατομμ. ὀκάδων
Κρέατος	300 »

Ὁ ἐστὶν ἡ Ἀγγλικὴ πρόσδοτος εἶναι διπλασία τῆς Γαλλικῆς.

Εἰς τὰς ἀποικίας τῶν οἱ Ἀγγλοὶ ἀκολουθοῦν σύστημα ἀντίθετον ἢ ἐν τῇ μητροπόλει. Εἰς τὰς ἀποικίας, ἐπειδὴ οἱ κάτοικοι εἶναι ὀλίγοι, συμπεριώτερον εἶναι νὰ καλλιεργῇται τὸ μαλλίον μᾶλλον ἢ τὸ κρέας, διότι τὸ μαλλίον ἐξάγεται.

Μεταβαίνοντες ἤδη εἰς τὰ μεγάλα ζῶα. Ἡ Γαλλία ἔχει κεραιφόρων ζῶων 10.000.000 κεφαλὰς· ἡ μεγίστη Βρετανία τρέφει 8.000.000 τοιοῦτων· ἀλλ' ἀναλόγως πολὺ πλειότερα πάλιν τῶν Γαλλικῶν. Ἐπι-τις δὲ καὶ ἡ πρόσδοτος ἦν συνάγει ἀπὸ αὐτῶν εἶναι ἀσυγκρίτως μεγαλητέρα τῆς τῶν Γάλλων πρόσδοτος. Ὁ ἄνθρωπος εἰμφορεῖ νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸ βόειον γένος, ἐκτὸς τῆς κόπρου αὐτοῦ καὶ τοῦ δέρματος, τριῶν εἰ-δῶν ἄλλην πρόσδοτον· ἐργασίαν, γάλα, κρέας. Εἰ τῶν τριῶν τούτων προϊόντων τὸ πρῶτον εἶναι ὀλιγώτερον ἐπικερδές· ὅθεν οἱ μὲν φρονιμώτεροι Ἀγγλοὶ γεωρ-γοὶ ἐζήτησαν πρὸ πάντων ἀπὸ τὰ κεραιφόρα αὐτῶν ζῶα γάλα καὶ κρέας, (γεωργοῦν δι' ἵππων) οἱ δὲ Γάλλοι, πρὸ πάντων ἐργασίαν. Ἰδοὺ τὰ ἐκ τῆς διαφορᾶς ταύ-της τοῦ συστήματος παραγόμενα κατ' ἑκατέρω τῶν χωρῶν ἀποτελέσματα.

Ἐν πρώτοις ἡ Ἀγγλία παράγει 2 χιλιάδας ἑκατομμυρίων λιτρῶν γάλατος πρὸς πώλησιν ἢ χρῆσιν τοῦ ἀνθρώπου, ἡ δὲ Γαλλία χίλια μόνον ἑκατομμύ-ρια. Καὶ ἐπειδὴ πρὸς τούτοις ὁ Ἀγγλος ἠξεύρει πολὺ τεχνικώτερον νὰ μεταχειρίζεται τὸ γάλα αὐτοῦ, ἡ ἕξις τούτου ἐν Ἀγγλίᾳ εἶναι διπλασία τῆς ἐν Γαλ-λίᾳ, καὶ ὀρίζεται κατὰ μέσον ὅρον εἰς 20 ἑκατοστά τοῦ φράγκου δι' ἐκάστην λίτρον, ἐνῶ εἰς τὴν Γαλ-λίαν ἡ λίτρα δὲν εἰμφορεῖ νὰ τιμηθῇ εἰμὴ εἰς 10 ἑκατοστά τοῦ φράγκου. Ὁ ἐστὶν ἡ Ἀγγλία πορίζεται ἀπὸ τοῦ γάλακτος αὐτῆς 400 ἑκατομμύρια φράγ-κων, ἡ δὲ Γαλλία μόνον 100.

Προστούτοις, ἐπειδὴ τὰ Ἀγγλικά κεραιφόρα ζῶα ἔχουσι μόνον δὲν καταναλίσκουσιν ἐπὶ ματαίῳ τὰς δυ-νάμεις αὐτῶν δι' ἐργασίας, ἥτις εἰμφορεῖ νὰ γίνῃ καὶ δι' ἄλλων ζῶων, ἀλλὰ καὶ ἐτελειοποιήθησαν διὰ συστήματος ἀναλόγου τοῦ προεκτεθέντος ὡς πρὸς τὰ πρόβατα, ἰδοὺ πόσον διάφορα καὶ ὡς πρὸς τὸ πο-σὸν τοῦ βοείου κρέατος παρήχθησαν ἐν Ἀγγλίᾳ ἀποτελέσματα·

Εἰς τὴν Γαλλίαν σφάζονται κατ' ἔτος 4 περίπου ἑκατομμύρια μεγάλων ζῶων, τὰ ὅποια δίδουσι ἐν ὅλοις, πρὸς 80 ὀκάδας κατὰ μέσον ὅρον, 320 ἑκα-τομμύρια ὀκάδων κρέατος.

Εἰς τὰς Βρετανικὰς νήσους σφάζονται 2 μόνον ἑκατομμύρια κατ' ἔτος· ἀλλὰ ὁ μέσος ὅρος τοῦ κρέα-τος ἐκάστου ἐξ αὐτῶν εἶναι ὀκάδες 200, ὥστε τὸ ὅλον ποσὸν τοῦ κρέατος ἀναβαίνει εἰς 400 ἑκατομ-μύρια ὀκάδων.

Ἐπειδὴ ὅμως τὰ μεγάλα Γαλλικά κτήνη ἐργά-ζονται προστούτοις, ἡ δ' ἐργασία αὐτὴ τιμᾶται 200 ἑκατομμύρια φράγκων κατ' ἔτος, πρέπει νὰ προσθέ-σωμεν ἴσον ποσὸν εἰς πίστωσιν τοῦ βοείου Γαλλικοῦ γένους. Ὅθεν ἔχομεν·

Ἐν Γαλλίᾳ.

Ἀπὸ γάλατος	100 ἑκατομμ. φράγκων.
— κρέατος (πρὸς 1 φράγ- κον τὸ χιλιό- γραμμον, ὅ ἐ- στι τὰ 4[5] τῆς ὀκάς.	400
— Ἔργασίας	200
Ἐν ὅλοις	700

τὰ ὅποια, διανεμόμενα εἰς τὸ ὅλον ποσὸν τῶν ζῶων, δίδουσι πρόσδοτον 70 φράγκων κατὰ κεφαλὴν.

Ἐν Ἀγγλίᾳ

Ἀπὸ γάλατος	400 ἑκατομμ. φράγκων.
— κρέατος	500 »
Ἐν ὅλοις	900 »

τὰ ὅποια, διανεμόμενα, δίδουσι 110 φράγκα κατὰ κεφαλὴν.

Ἡ Ἀγγλία ὑπερέχει καὶ ὡς πρὸς τοὺς ἵππους καὶ ὡς πρὸς τοὺς χοίρους· ἡ δὲ Γαλλία δὲν ὑπετε-ρεῖ εἰμὴ μόνον ὡς πρὸς τὴν πτηνοτροφίαν. Τρόντι οἱ Ἀγγλοὶ ὀλίγα τρέφουσι πτηνὰ καὶ ἡ ἀπὸ τούτων αὐ-τῶν πρόσδοτος δὲν ὑπολογίζεται ὑπὲρ τὰ 25 ἑκατομ-μύρια φράγκων, ἐνῶ ἡ Γαλλία ὡς μόνον παράγει ἁ-ξίας 100 ἑκατομμυρίων, καὶ ἀπὸ τῶν παντὸς εἶδους πτηνῶν εἰσπράττει ἄλλα τόσα.

Ἐπιθυμοῦμεν οἱ κτηνοτρόφοι καὶ πτηνοτρόφοι τῆς Ἑλλάδος νὰ ἐπιστήσωσι τὴν προσοχὴν τῶν εἰς τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις, διὰ νὰ ἴδωσιν ὅποια κέρ-δη δύναται νὰ παραγάγῃ ἐπιτηδεύως διεξαγομένη, ἡ ἰδιοκτησία αὐτῇ, ἥτις παρ' ἡμῖν συνήθως θεωρεῖται ὡς μικροῦ λόγου ἀξία.

ΠΕΡΙ ΜΗΛΟΥ

ΜΕΡΟΣ Α'.

Ὅσα γνωρίζομεν περὶ τῆς ἱστορίας

ΤΗΣ

ΜΗΛΟΥ.

—ο—

Τὸ ὄνομα Μῆλος φαίνεται ἡ νῆσος λαβούσα ἀπὸ τινος Μήλου στρατηγοῦ Φοίνικος, ἡ ὡς ἐκ τοῦ ἐμπο-ρίου πιθανώτερον τῶν μυλοπετρῶν, (ἰδὲ Στέφανον τὸν Βυζάντιον ἐν λέξει *Μηλος*), ὃν μέγα πλῆθος διὰ τοῦ ἐμπορίου ἐξήγετο, καὶ ὅς οἱ ἀρχαῖοι μύλας ἐκάλουν· δὲν εἶναι ὅμως παράδοξον, νὰ ὠνομάσθῃ Μῆλος καὶ ἐκ τοῦ σχήματος αὐτῆς, ὅπερ εἶναι μη-λοειδές, ἥτοι κυκλωτέρες μακρόθεν ἀπὸ τὰ πελάγη ὁ-ρώμενον. Ὁ Ἀριστοτέλης ὀνομάζει αὐτὴν καὶ Ζεφει-ρίαν, ὡς δὲ μαρτυρεῖ ὁ Ἀριανὸς ἐλέγετο ὅχι μόνον Μῆλος ἀπὸ τοῦ Μήλου, ἀλλὰ καὶ Γοργίς καὶ Μήλας καὶ Μιμαλλίς. Στέφανος δὲ ὁ Βυζάντιος λέγει ὅτι ἐκκλείτο καὶ Βίβλος ἀπὸ τῶν Βιβλίων Φοινίκων, τῶν πρώτων αὐτῆς ἀποικισάντων εἰς ἀμνημονεύτους χρόνους.

Μετὰ ταῦτα ἔστειλαν εἰς Μῆλον ἀποικίαν οἱ Λα-κεδαιμόνιοι, ὡς μαρτυροῦσιν ὁ Πλούταρχος, ὁ Ἡρό-δοτος, ὁ Θουκυδίδης, ὅστις καὶ τὴν ἄλωσιν τῆς Μήλου ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων διηγείται, περιγράφων συγχρόνως μετὰ τῆς συνήθους αὐτῇ καλλιπερίας τὰ ἀφελῆ καὶ πατριωτικὰ τῶν Μηλίων αἰσθήματα. Ὁ δὲ Κόνων διηγείται οὕτω τὴν ἐποικίαν τῶν Λακε-δαιμονίων εἰς Μῆλον· «Φιλώνυμος ὁ Σπαρτιάτης προδύς τὴν Λακεδαίμονα εἰς τοὺς Δωριεῖς, ἔλαβε ὄθρον τὰς Ἀμύκλας, ὅς συνώκησεν ἐξ Ἰμβρου καὶ Ἀθήνων. Τρίτῃ δὲ γενεᾷ στασιασάντες πρὸς Δωριεῖς μετανίσταντο Ἀμύκλαι, παραλαβόντες δὲ καὶ τινὰς τῶν Σπαρτιατῶν ἡγουμένου αὐτοῖς Πόλιδος, ἔπλεον ἐπὶ Κρήτης, ἐν τῷ παράπλῳ δὲ τοῦ στόλου Ἀποδά-μαστος τὴν Μῆλον οἰκίζει καὶ τὸ τῶν πολιῶν γένος ἐνθάδε οἰκιοῦται Σπαρτιάταις».

Ἡ Μῆλος, κτισθεῖσα 700 ἔτη κατὰ Θουκυδίδην πρὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, εἶναι ἐκ τῶν πό-

λεων αίτινες κατὰ τὴν ἀρχαιότητα τὰ μάλιστα ἤκουσαν κατὰ τὴν δύναμιν, ὡς ἀποδεικνύει ἡ ἀντίστασις αὐτῶν πρὸς Ἀθηναίους, καὶ κατὰ τὴν καλλιτεχνίαν, ὡς ἀποδεικνύει ἡ Ἀφροδίτη τῆς Μήλου, τὸ κάλλιστον τῶν ἀγαλμάτων τοῦ ἐν Παρισίοις ἀρχαιολογικοῦ μουσείου. Ἀλλὰ καὶ τὰ σωζόμενα εἰσὶν τῆς ἀρχαίας πόλεως τῆς Μήλου ἀποδεικνύουσι τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ῥώμην αὐτῆς, καὶ ὅσα τεμάχια διαφόρων μνημείων τὴν ἀνάπτυξιν τῆς καλλιτεχνίας.

Ἡ Μήλος συγκαταριθμεῖται ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου μεταξὺ τῶν νήσων αίτινες, ὅτε ὁ Πέρσης ἐξήτει τὴν καὶ ὕδωρ, τὸν φόρον τοῦ φόβου, ὅχι μόνον ἠνέχθησαν αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ μετέσχον τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας πασχόντες δύο πεντηκοντόρους. Ἐπὶ δὲ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἡ Μήλος μόνον καὶ ἡ Θήρα ἐκ τῶν Κυκλάδων ἐτόλμησαν νὰ ἐκτρέψωσιν ἀρνητικὴν εἰς τὴν πρόκλησιν τῶν Ἀθηναίων ἀπάντησιν, μάλιστα ἡ Μήλος συνεμάχει μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων, δι' ἃ καὶ ἐστεῖλαν οἱ Ἀθηναῖοι κατ' αὐτῆς πρῶτον μὲν Νικίαν τὸν Νικηράτου μὲ 60 ναῦς καὶ διαχιλίους ὀπλίτας. Ἀλλ' ὁ Νικίας ἀποβιβασθεὶς δὲν ἐκίνησεν εὐθὺς εἰς ἐχθροπραξίας, ἀλλὰ μὲ τὴν ἰδιόζουσαν αὐτῷ καλοκἀγαθίαν, ἐξήγησε παρὰ τῶν κατοίκων διὰ πρέσβων τὴν συμμαχίαν. Ἦν ἀπεποιήθησαν μὲν, τῷ ὑπέσχεθησαν δὲ νὰ μένωσιν οὐδέτεροι, καὶ εἰς τούτους εὐχαρισθησὶς τοὺς ὄρους ἀνεχώρησεν ὁ Νικίας τὴν Μήλον ἀφίς ἡσυχάζουσιν. Οὕτω διέμεινεν οὐδέτερος μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ θέρους τοῦ ἔκτου ἔτους τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου παρακινούμενοι, ἐστεῖλαν κατ' αὐτῆς Κλεομένην τὸν Λυσιστράτου, καὶ Τισίαν τὸν Τισιμάχου μὲ ναῦς ἰδίας μὲν 30, Χίαν δὲ 6, Λεσβίαν δὲ 2, καὶ ὀπλίτας ἰδίους μὲν χιλίους, διασίους καὶ τοξότας τριακοσίους, σὺν εἰκοσιν ἱπποτοξοτῶν, μετὰ συμμαχικοῦ καὶ στρατοῦ συγκεκμημένου ἀπὸ χιλίους πεντακοσίους ὀπλίτας, πρὶν δὲ προσῶσιν εἰς ἐχθροπραξίας πέμψαντες πρέσβεις ἐξήγησαν τὴν ὀριστικὴν αὐτῶν συμμαχίαν. Καὶ τοὺς μὲν πρέσβεις ἐδέχθησαν οἱ Μήλιοι οὐχὶ ὅμως ἐνώπιον τοῦ δήμου ἀλλ' ἐν ἰδίῳ συλλόγῳ ἐν ᾧ οἱ ἀριστοὶ μόνον μετ' αὐτῶν συνδιελέθησαν, καὶ ματρώως ἐπροσπάθησαν νὰ πείσωσιν αὐτοὺς, ὅπως τοὺς ἀρήσωσιν εἰς τὴν οὐδετερότητα αὐτῶν ἡσυχάζοντας, διότι οἱ μὲν Ἀθηναῖοι πρέσβεις ἐπέμενον εἰς τὴν περὶ συμμαχίας αὐτῶν ἀπαιτήσιν, ἦν ἔλεγον ὅτι ἄλλως θέλουσιν ἐκδιδάσκειν, οἱ δὲ Μήλιοι δὲν ἐνέδιδον, τὰς ἐλπίδας στηρίζοντες ἐπὶ τῆς Μητροπόλεως αὐτῶν Λακεδαιμόνους ἥτις ἡ ἐκώφευεν τὴν φοβούμενη τὴν θαλάσσιον τῶν Ἀθηναίων δύναμιν δὲν ἐδοκίμησεν αὐτοὺς παντελῶς. Οἱ Ἀθηναῖοι λοιπὸν κτίσαντες περὶ τὴν πόλιν περιτείχισμα, καὶ μέρος τοῦ στρατοῦ αὐτῶν ἀφήσαντες νὰ τὴν πολιορκῇ, ἀνεχώρησαν, μᾶλλον ἀπὸ τοῦ λιμοῦ προσδοκῶντες τὴν ἐκπόρθησιν αὐτῆς, ἢ ἀπὸ τῆς ἐναπολειφθείσης δυνάμεως αὐτῶν. Ἀλλ' οἱ Μήλιοι κατ' οὐδὲν ἐμικροψύχησαν, εἰ καὶ βιόποντες τὴν ἀδιαφορίαν τῆς μητροπόλεως, ἐκδράμοντες δὲ κατὰ τοῦ πρὸς τὴν ἀγο-

ρὰν τοῦ περιπολισματος μέρους, ἐκυρίευσαν αὐτὸ, καὶ εἰσκαγόντες ὅσα ἐκ τῶν χορηγίων ἠδυνήθησαν, ἐπανήλθον φρουρὰν εἰς τὴν ἐκυρίευσαν ἐπαλξιν ἀρέντες, καὶ δεύτερον τὸν χειμῶνα κατὰ τοῦ ποριπολισματος ἐξέδρμον καὶ δεύτερον πύργον ἐκυρίευσαν. Ἀλλὰ τότε οἱ Ἀθηναῖοι ἐννοήσαντες ὅτι ἡ Μήλος τόσον εὐκόλως δὲν παραδίδεται, ἔστειλαν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔαρος καὶ ἄλλον στρατὸν, καὶ τότε διὰ τῆς προδοσίας τινὸς τῶν Μηλίων, ὅστις φαίνεται δωροδογηθεὶς, ὑπέκυψεν ἡ πόλις εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες καὶ πρὶν ἀδίκως δὲν ἄφινον αὐτὴν ἡσυχάζουσιν, καὶ ἤδη ἀπανθρώπως ἱβηθὸν κατέσφαξαν αὐτοὺς τοὺς κατοίκους αὐτῆς, τὰς δὲ γυναῖκας καὶ τοὺς παῖδας ἐξηνδραποδίσαν. Ἐπεμψαν δὲ πρὸς ἐνοίκησιν πεντακοσίους ἐποίκους, οὓς ὅμως ἀπεδίωξαν οἱ Λακεδαιμόνιοι μετὰ τὴν ἥτταν τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἐπανήγαγον τοὺς περισωθέντας τῶν πρώτων κατοίκων.

Εἰς δὲ τοὺς μετὰ ταῦτα χρόνους συνεμερίσθη ἡ Μήλος τὴν τύχην τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, ὑπέπεσε δηλ. εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν κυριαρχίαν, ἀρ' ἥς μετέβη εἰς τὴν Βυζαντινὴν, ὡς βεβαιούται καὶ ὑπὸ σωζομένων εἰρηπίων Ῥωμαϊκῶν, καὶ μεταξὺ ἄλλων καὶ διὰ τῆς παρούσης ἐπιγραφῆς.

Ο ΔΑΜΟΣ ΜΑΛΙΩΝ (Θ)ΕΑΝ ΡΩΜΑΝ ΕΙΚΟΝΙ
ΧΑΛΚΕΙ ΚΑΙ ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΑΡΕΤΗΣ ΕΝΕΚΑ ΚΑΙ
ΕΥΕΡΓΕΣΙΑΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΝ ΕΣΤΑΚΕΝ.

Πολίτευμα. Τὸ πολίτευμα τῆς νήσου ταύτης, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ ἐν τῷ Θουκυδίδῃ διαλόγου τῶν Ἀθηναίων πρεσβευτῶν μετὰ τῶν Μηλίων, ἦτον ἀριστοκρατικόν, διότι ἐκεῖ μόνον οἱ ἀριστοὶ βουλευόνται καὶ μόνον ἀποφασίζουσι χωρὶς νὰ ἐρωτήσωσι τὸν δῆμον καὶ μάλιστα περὶ πράγματός τοσοῦτον σπουδαίου ἐκ τούτου συμπεραίνεται ὅτι ἡ δικαιοδοσία τοῦ δήμου ἦτο πολλὰ μικρά. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπιμονὴ τῶν Μηλίων ἐκείνῃ εἰς τὸ νὰ μὴ συμμαχήσωσι μετὰ τῶν Ἀθηναίων, φαίνεται ἐπίσης πηγάζουσα ἐξ ἀριστοκρατικῶν ὑπονοιών, μὴ, ἂν συνεμάχουν μετὰ πόλεως δημοκρατουμένης, τὸ δημοκρατικὸν φρόνημα διεδίδετο καὶ εἰς τὸν λαὸν τῆς Μήλου. Μετὰ τὴν ἐπάνοδον αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Λακεδαιμονίου διετήρησαν ἀναμφιβόλως τὸ ἀρχαῖον σχῆμα τῆς πολιτείας.

Ἡ περαιτέρω τῆς Μήλου ἱστορία εἶναι λίαν ἀσαφής. φαίνεται δὲ καὶ αὕτη παθοῦσα πολλὰ κατὰ τὰς ἐν τῷ μεσαιωνῷ ἀλλεπαλλήλους πειρατικές ἢ κατακτητικές εἰσβολὰς διαφόρων λαῶν βαρβάρων καὶ ἐξευγενισμένων, οἷον τῶν Καλίκων, τῶν Σαρακηνῶν, τῶν Γότθων, τῶν Φράγκων, τῶν Ἑνετῶν καὶ τῶν Γούρκων, καὶ πιθανώτατα κατὰ τὰς ἐπιδρομὰς ταύτας, ἐξηφανίσθησαν ὁλοτελῶς, ἢ ὀλίγοι διεσώθησαν τῶν ἀρχαίων κατοίκων τῆς. Κατ' ἀγνωστον ὅμως ἐποχὴν φαίνεται πιθανώτατον, ὅτι ἦλθον πρόσφυγες τινες ἐκ τῆς Πελοποννήσου ὑπὸ τινος Κητάκιν, οὗ τινος ἢ οἰκογένειας εἰς Πελοπόννησον σώζεται, καὶ οὗτοι εὐρόντες τὰς ἀρχαίας πόλεις ἐρημωμένας, ἐξελέξαντο τὴν θέσιν τῆς Ζεφειρίας ὡς εὐθετοτέρα

πρὸς τὴν γεωργίαν, διότι καίτοι ἐντὸς εὐρυχώρου πεδίου, καὶ τότε καὶ οἱ περισωθέντες ἐγγύριοι, ἐγκαταλείψαντες καὶ αὐτοὶ τὰς ἀρχαίας αὐτῶν κατοικίας, συνωκίσθησαν εἰς τὴν Ζεφειρίαν. Κατ' ἐποχὴν δ' ὡσαύτως ἀγνωστον ἀλλὰ μεταγενεστέρην ἦλθεν ἐκ Κρήτης καὶ ἑτέρας τῆς ἀρχῶν Ταταράκη, τοῦνομα, μετίναν Κρήτας, ὡς τοῦτο καὶ παρὰ τινων γερόντων τὴν σήμερον ἐτι ἀναφέρεται. Ἀναφέρεται δὲ καὶ τις (ἐγγύριος ὡς φαίνεται) ἀρχων, ὅστις Ἀρμένης καλεῖται, οἷον ἐν τῷ ἐξῆς διστίχῳ.

Καὶ πρῶτος ἦτον πάντοτε Ἀρμένης καὶ Κοτάκης,
Καὶ μετὰ ταῦτα, φάνηκεν ὁ ἄγιος Ταταράκης.

Καὶ ὅτι μὲν ἡ Ζεφειρία ἀπὸ τὰ τρία ταῦτα γέννη συνωκίσθη, καὶ ἡ ἐτι μεταξὺ τῶν κατοίκων σωζομένη διαίρεσις τὸ μαρτυρεῖ, διότι ἐν αὐτῇ εὐρίσκονται χωρικοὶ ὧν ἡ καταγωγὴ εἶναι κρητικὴ, καὶ ἑτεροὶ θεωροῦντες ἐκτοὺς ὡς ἰθαγενεῖς.

Ἐπὶ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τῶν Λατίνων, ὅταν τὰ διάφορα συντρίμματα τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους ἐγένοντο ἔρμειον ἐνὸς τῶν συμμάχων κατακτητῶν, ἡ Μήλος περιήλθεν εἰς τοὺς Ἑνετοὺς, συμπεριληφθεῖσα εἰς τὸ Δουκάτον τῆς Νάξου, καὶ Δούκα ἐδέχθη Μάρκον τὸν Σουήδαν (ἐτ. 1208).

Ἀπὸ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν Ἑνετῶν εἰς τὴν Μήλον ἤρχισε ν' ἀμάρζῃ πάλιν ἡ πόλις τῆς Ζεφειρίας καὶ ἐπὶ πλούτῳ καὶ μεγαλείῳ καὶ ντυτιλῇ καὶ πολυτελείᾳ, διότι οἱ Ἑνετοὶ καὶ τὴν πόλιν ἀπαρῶσαν ἐπὶ τὴν ἐνετικὴν ἀρχιτεκτονικὴν μετεκόσμησαν καὶ τὸ ἐμπόριον αὐτῆς ἠύξησαν, καὶ εἰς τὰ στρατιωτικὰ ὅπως τοὺς κατοίκους ἤσκησαν καὶ πλοῖα ἔφερον. Ἐπὶ δὲ Ἰωάννου τοῦ Σανούδου, τοῦ 6' Δουκὸς τοῦ ἀρχιπελάγου, ἡ Μήλος διεχωρίσθη ἀπὸ τοῦ Δουκάτου τῆς Νάξου, διότι οὗτος ἔδωκεν αὐτὴν εἰς τὸν Πρίγκηπα τὸν ἀδελφόν του Μάρκον ὅστις τὴν ἔδωκε προῖκα εἰς τὴν κόρην του Ἀνθούλαν (Florens) ἥτις ἐνυμφεύθη Γάλλον τινὰ Κρύσπον, ἀπὸ τοῦ Βυζαντινοῦ καταχόμενον αὐτοκράτορα, οὗτος δὲ πάλιν κατάρθωσε νὰ ἐνώσῃ ὅλον τὸ δουκάτον δολοφονήσας Καρκέριον τὸν 6'. Δούκα τοῦ ἀρχιπελάγου καὶ διὰ τοῦ δόλου τούτου κατέστη ὁ 1'.

Ἡ Ζεφειρία ὅμως ἐν μέσῳ ὅλων τούτων τῶν ταράχων οὐχ ἦτον ἐπλούτει καὶ ἰδίως διότι ἐχρησίμευεν ὡς καταφύγιον καὶ ὡς ὁρμητήριον εἰς πειρατικὴν τινα ἐταιρίαν φράγκων, ἥτις ἐνταῦθα ἐκόμιζε τοὺς δι' ἀνομιῶν ἀποκτωμένους θησαυροὺς αὐτῆς, καὶ ἐπλούτιζε τὴν νήσον, ὀχυρώσασα καὶ τὸν λορίσκον ὅπου εἶναι ἐκτισμένη ἡ σημερινὴ πόλις. Ἀπαίσιος φήμη διετήρησε τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχηγῶν τῆς ἐταιρίας ταύτης τῶν κακοῦργων, οἷον τοῦ Βενεθούλια καὶ ἄλλων.

Ὁ δὲ Πυροπώγων, ὁθωμανὸς ναύαρχος (Barberous) (1537) ὑπέταξε τὴν νήσον εἰς τὸν Σουλταμάνην Β', ὅστις ἔδωκεν αὐτὴν εἰς τὸν παρ' αὐτοῦ ἐπιτετραμμένον τὴν Δουκίαν τοῦ ἀρχιπελάγου Ἰωσήφ Νάκεν, μεθ' οὗ τὸν θάνατον ἡ δουκεία διελύθη, καὶ

ἡ Μήλος ἔμεινεν ὑπὸ τὴν ἄμεσον τῆς Τουρκίας κυριαρχίαν. Ὁ Τουρνεφόρτιος λέγει ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἐσώστησεν εἰς Μήλον ἀνὴρ τις τὸ ὄνομα Κόπφης, ὃν οἱ ἐγγύριοι Κάψιν ὀνομάζουσι, μικρὰν δυνάστεϊαν, ἀλλ' ἀπατηθεὶς ὑπὸ τινος ναυάρχου, παρ' οὗ προσεκληθὴ δι' ἐπίσκεψιν εἰς τὸ πλοῖον του, ἀπήχθη εἰς Κωνσταντινουπόλιν ὅθεν ἐγένετο ἄφαντος.

Τὸ πολίτευμα τῆς πόλεως καὶ ἐπὶ τῶν ἐσχάτων ἡμερῶν καὶ ἐπὶ τῶν δουλικῶν ἡμερῶν ἦτον ἀκράτος καὶ ἀγέρωχος ἀριστοκρατία, τῶν μεγάλων δούλων πιεζόντων τοὺς μικροτέρους. Ὅταν οἱ τοῦ ὄχλου διέβαινον ἀπὸ τοῦ μέρους ὅπου οἱ προῦχοντες ἐκάθητο, ἔπρεπε ν' ἀποκαλύπτωσι τὰς κεφαλὰς των, καὶ νὰ γυμνώσιν τοὺς πόδας των. Ἐκαστος ἀναβάτης εἰς ἐνὸς τετάρτου ἀπόστασιν ἐπέεζε, καὶ δὲν διήρχετο ἀπὸ τὴν ἀγορὰν, ὅπου συνήρχοντο οἱ ἀρχόντες, ἂν δὲν ᾔφρινεν ἐκτὸς τῶν πυλῶν τὸ ζῶν του. Οὐδεὶς ἄλλος ἐκτὸς τῶν προῦχόντων εἶχε τὸ δικαίωμα τῆς εἰς τὰς ἀρχὰς προσελύσεως, οὗτοι ἐγένοντο βοῖδῶδες, οὗτοι καὶ ἐπιτρόποι. Τοὺς ἐπιτρόπους τούτους ἀναρέει καὶ ὁ Τουρνεφόρτιος ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἐτι σωζομένου ἦσαν δὲ τέσσαρες τὸν ἀριθμὸν, καὶ εἶχον ἀστυνομικὴν τινα καὶ δικαστικὴν ἀξίαν ὡς φαίνεται εἰς πολλὰ ἔγγραφα ἅτινα ἐν ἄλλῃ ἐκδόσει τῆς παρούσης διατριβῆς θέλω προσάψει. Διὰ τῶν ἀρχῶν δὲ τούτων, συνήθως ἐπέεζον τὸν λαὸν καὶ εἰς μεγάλας τὸν ὑπέβαλλον ἀγχαρείας, διότι διὰ τῶν ἀγχαρειῶν ὁκοδόμουν τῆς νήσου τὰς λαμπρὰς ἐκκλησίας, ἐπεμελοῦντο δὲ καὶ τὰ τῆς καθαριότητος. Οὕτω λέγεται ὅτι ἡ τὸ 216 κτισθεῖσα, καὶ Μονομερίτισσα καλουμένη ἐκκλησία, ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο διότι οἱ ἀρχόντες ἐβίασαν τὸν λαὸν νὰ τὴν οἰκοδομήσῃ ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας. Ἀλλῃ δ' ἐκκλησία ἡ τοῦ Ἀγίου Χαραλάμπεως, ἐπὶ τοῦ μεγάλου λοιμοῦ ἀνεγερθεῖσα, εἶναι λαμπρὰ καὶ ὅλη κατὰ γὰρ. Τὴν μεγάλην δὲ τῶν Μηλίων ἀρχόντων ὑπεροψίαν κυροῖ καὶ ἡ παράδοσις, ἀποδίδουσα εἰς αὐτὴν τῆς Ζεφειρίας τὴν ἐρημωσιν.

Ἐπὶ Τουρνεφόρτιου ἡ Μήλος εἶχε 16,000 χιλιάδας κατοίκων πρὶν δὲ εἶχε καὶ 40,000. Ἡ νέα πόλις αὐτῆς ἦτο ὁκοδομημένη ἀπὸ λίθων ἐλαφρῶν φαῖον βαθύτερον λαμβάνοντα χῶμα εἰς τὸν αἶρα, καὶ σύστασιν ἔχοντα σακχαρώδη δι' ὃ σακχαρώπετρα ὀνομάζεται. Ἀντέχει δ' ὑπὲρ πάντα ἄλλον εἰς τὸ πῦρ, καὶ ὁ Πλίνιος ἀναφέρει περὶ αὐτοῦ ὅτι ἦτο καταλλήλως εἰς θίζιν οἰουμένησι σιδήρου. Ἐκεῖτο δὲ ἡ πόλις ἐντὸς κοιλῶματος, ὥστε πολλὰ ἐν αὐτῇ συνέρρον ὕδατα. Ἀλλὰ ταῦτα διαχετεύοντο εἰς τὴν θάλασσαν ὡς καὶ τὰ περὶ τὴν γῆν διὰ πολλῶν ὑπονόμων ὀρυχθέντων μετὰ τὴν ἐλευθιν βεβαίως τῶν Ἑνετῶν καὶ ὧν τινες σώζονται μέχρι τοῦδε. Ἀλλ' εἰς τοὺς μετὰ ταῦτα χρόνους τὰ τῆς καθαριότητος μέτρα ἐντελῶς παρεμελήθησαν καὶ οἱ ὑπόγειοι σωλῆνες κατεφράγησαν, καὶ οἱ τὰ ἔλη καθαρίζοντες ἄγριοι συνεκαλυφθησαν. Συνέπεσε δὲ τότε καὶ τὸ παρ' αὐτῇ τῇ πόλει κείμενον θειοῦχον μεταλείον τοῦ Μαυρομοῦρι νὰ ἀρχίσῃ νὰ ἐξερεύγεται θειοῦχον ἀέριον, ὅπερ μετὰ τῆς δυσωδίας τῶν ἐλῶν καὶ ἀκαθαρσιῶν τῆς πόλεως συμμιγνέ, ἀπετέλουν ἀέρα πνιγη-

ρόν και νοσώδη ἐξ οὗ λοιμικὴ νόσος ἐπελθοῦσα ἐπενέμετο πᾶσαν τὴν πόλιν. Τὴν δὲ τῆς λοιμικῆς ταύτης νόσου αἰτίαν ἄλλοι εἰς ἄλλο ἀπέδιδον, οἱ μὲν εἰς τὴν ἀλαζονείαν τῶν προϋχόντων, οἱ δὲ εἰς τὴν ἀθεΐαν αὐτῶν, ὥστε καὶ ἐκπεπληγμένοι οἱ κάτοικοι ἀφίερουν τὰ κτήματα αὐτῶν εἰς τὰς μονὰς· καὶ τότε τὰ μέγιστα Μοναὶ τινες ἐπλούτισαν μάλιστα δὲ ἡ τῆς ἁγίας Μαρίνης. Εἰς τοῦτο δὲ συνέτεινε καὶ ἔθος ἐπιτρέπον τοῖς πνευματικοῖς τοῦ συμβολαιογράφου τὰ ἔργα, τοῦλάχιστον ἐπὶ διαθηκῶν, διότι πολλὰ ἐγένετο εἰς τοὺς εὐτελεῖς ἢ προτροπῇ ἱερῶν κληροδοσιῶν πρὸς βλάβην τῶν κοσμικῶν συμφερόντων τῶν οἰκογενειῶν τῶν, καὶ πολλὰ διεδίδοντο αἱ προλήψεις περὶ ἀνδρῶν βουρκολιασθέντων, καὶ ἀγίων ἐντεῦθεν προσφορὰι παρκαπονομένων. Οὕτω ἐξηκολούθησε φθίνουσα ἡ πόλις αὕτη ἐπὶ πολλὰ ἔτη, μέχρις οὗ ἀπεφάσισαν νὰ μετοικίσωσιν οἱ κάτοικοι ἀπὸ Ζεφειρίας· ἐπειδὴ δὲ τότε ἀπασαί νῆσοι ἐμαστιζόντο ἀπὸ τρομερᾶν πειρατείαν, οἱ κάτοικοι καταφεύγοντες εἰς τὰ ὑψηλότερα μέγῃ, ἐκτιζόν ἐπ' αὐτῶν τὰς πόλεις τῶν. Καὶ ἡ Μήλος τὸ αὐτὸ ἔπραξε, συμφασίθη ἐπὶ τοῦ κωνοειδοῦς λοφίσκου ἐφ' οὗ καὶ τὴν σήμερον κεῖται ἡ πόλις τὸ κοινὸν ὄνομα τῆς νήσου λαβοῦσα. Ἐξελέξαντο δὲ μάλιστα τὴν θέσιν ταύτην, εὐρόντες ἐπ' αὐτῆς τὸν ὀχυρὸν πύργον τῶν πειρατῶν ὅστις σώζεται ἔτι, καὶ τὴν κατοικίαν τοῦ ἀρχιλήστου, ἧς ἔτι ἐρείπειν σώζονται ὑπὸ τὸ ὄνομα παλάτι, καὶ μίαν δεξαμενὴν ἀφαιρτικὰ στέργα τὴν σήμερον καλουμένην. Ἀπὸ τῶν πειρατῶν τούτων φαίνεται ὅτι ἔλαβον καὶ τὰ πρῶτα μολήματα καὶ τὴν πρώτην ἐμπειρίαν οἱ τῆς Μήλου πρῶτοι. Καὶ τοὶ δὲ τελοῦσα ὑπὸ τὸ κράτος τῶν Τούρκων ἀπελάμβανεν ὅμως προνομίων τινῶν ἅτινα αὐτόνομον σχεδὸν τὴν ἀνεξέκλινον μέχρι τοῦ κοινοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος, οὗ καὶ αὕτη ὑψώσε τὴν σημαίαν, καὶ βοήθειάν τινα εἰς τὴν Κρήτην ἔπεμψεν. Ἀλλὰ κακῶς δι' αὐτὴν ἀντεμερίθη, διότι Κρήτες ἐν τῷ διαστήματι τῶν ταρχῶν τὴν ἐλεηλάτισαν. Πολλοὶ δὲ καὶ τῶν προκρίτων αὐτῆς ἐν τοῖς Εὐρωπαϊκοῖς πλοίοις πρῶτοις ἔτυχον, καὶ εἰς τὴν ἐν Νεοκαστρῷ ναυμαχίαν ἀνδρείοτατα ἐπολέμησαν. Ἄξιος δὲ ἰδίως μνήμης εἶναι ὁ Πέτρος Μιχάλης ὅστις ἀναχωρῶν ἀπὸ Σμύρνης ὡς πρῶτος ἐν τῇ Ἀγγλικῇ Ναυαρχίδι «ἄς νικήσωσιν οἱ Ἕλληνες, ἀνέκραξε, καὶ ἄς ἀποθάνω πρῶτος!» καὶ ἐγένετο ὡς πύχθη. Διότι σταλὲς ὑπὸ τῶν ναυάρχων πρὸς τὸν Τοπάλ πασᾶν νὰ διαπραγματευθῇ, καὶ διὰ τῆς θερμότητος τῶν λόγων του παροργίσας αὐτὸν ἡ τοὺς παρευρισκομένους τῶν φυλάκων του, ὅταν ἀνεχώρει, κατεπευροβολήθη καὶ ἔπεσε πρῶτον θύμα τῆς εἰς θύματα πλουσίας ἐκείνης ἡμέρας. Καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ διεκρίθη ἐπὶ αὐστηρᾷ ἀκεραιότητι. Πρῶτος ὢν ἐν τῷ πλοίῳ δι' οὗ περιήρχετο ἡ Ἰσαβέλα, ἡ ἐπὶ παρανόμῳ ἔρωτι κακαδικαθεῖσα βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας, καὶ προσκληθεῖς εἰς Λονδίνον ὡς μάρτυς ἐν τῇ περιφύμῳ ἐκείνῃ δίκῃ, θησαυρῶν ἔλαβεν ὑποσχέσεις ἂν κατέθετεν ὅπως εἰς τὸν κατηγορούμενον ἐσύμφερε, καὶ αὕτη ἡ Βασίλισσα αὐτοπροσώπως τῷ

ἀπέτεινε παρατηρήσεις. Ἀλλ' ἀπήντησε βραχυλόγως, «ὅλ' εἶπω τὴν ἀλήθειαν, ὡς ἡ συνείδησίς μου μοὶ ἐπιτάττει,» καὶ ἡ μαρτυρία του ἐκύρωσε τῆς βασιλείας τὴν καταδίκην.

Ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῆς Ζεφειρίας κατόκησεν εἰς Μήλον καὶ Καπουκίνοι, ὧν ἡ μὲν ἐπὶ τῆς Τουρκοκρατίας κατεδαφίσθη· οὗτοι δ' εἶχον κτίσει εἰς Ζεφειρίαν Σχολεῖον τῆς Ἱταλικῆς γλώσσης, καὶ ἕτερον τῆς Ἑλληνικῆς, ἐν δὲ τῷ περικυκλοῦντι αὐτὰ κήφῳ, εὐρίσκειτο ἀγαλμάτιον τῆς πολυμαστοῦ Ἀρτέμιδος.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

—ο—

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ.

Συγγραφεὶσα μὲν ὑπὸ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ,

Ἐκδοθεῖσα δὲ δαπάνῃ ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΟΡΟΜΗΛΑ,

(Ὅρα εἰς τὸ ἐξώφυλλον.)

—ο—

Τῆς ἐπιτόμου ταύτης ἱστορίας τὴν ἔκδοσιν πρὸ πολλοῦ ἀνήγγειλεν ἡ Παιδὸν, δημοσιεύσασα ἐν ἐξωφύλλῳ αὐτὸ τὸ προοίμιον τοῦ συγγραφέως, περιγράφοντος ἐκεῖ τὸν σκοπὸν τοῦ πονήματος, καὶ τὴν ὁδὸν τὴν ὁποίαν ἐπάτησεν ἵνα φθάσῃ εἰς αὐτόν. Εὐστόχησεν; ἡστόχησεν; Ὁ ἀναγνώστης ἐννοεῖ διατί κρίσιν περὶ τούτου ἀπέχει τοῦ νὰ ἐκφράσῃ ἡ Παρδώρα. Ἀλλ' ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἀποδειχθῇ ἡ ἐκ τοῦ βιβλίου τούτου ὠφέλεια, ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ ἰδέα τὴν ὁποίαν πρῶτος συνέλαβεν ὁ συγγραφεὺς, τοῦ νὰ συναρμολογήσῃ καὶ νὰ συνδέσῃ τὴν ἱστορίαν τῶν τριῶν μεγάλων ἐποχῶν τοῦ ἔθνικου βίου τῆς Ἑλλάδος, παρατιθεῖς τὰ κυριώτατα γεγονότα ὅσα ἐδόξασαν αὐτὴν, θέλει ἀποδῇ τὰ μάλιστα γόνιμος κατὰ τὸν παρόντα ἰδίως χρόνον, ὅτε δὲν πρέπει νὰ μείνῃ ὁ ἐλάχιστος δισταγμὸς, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ, καὶ διὰ τὰ ἀρχαῖα καὶ διὰ τὰ νεώτερα κατορθώματα τοῦ νοῦς καὶ τοῦ βραχίονος αὐτῆς, ὑπάρχει ἀξία προσοχῆς ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην κατὰ τὴν Ἀνατολήν.

Δὲν πρέπει δὲ ν' ἀποσιωπήσωμεν ὅτι καὶ ὁ ἐκδότης, φιλοτιμηθεὶς νὰ μεταχειρισθῇ καὶ λαμπροῦς

χαρακτῆρας, καὶ χάριτην ἀξιόλογον, καὶ νὰ διατάξῃ ἐν γένει τὰ τῆς τυπώσεως μὲ ἀπειρον φιλοκαλίαν, ἐχορήγησεν εἰς τοὺς φιλαναγνώστας ἐν ἐκ τῶν βιβλίων ἐκείνων ἅτινα σπανίως τυπώνονται οὕτω πῶς ἐν Ἑλλάδι.

—ο—

ΙΑΤΡΙΚΗ ΜΕΛΙΣΣΑ,

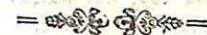
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Ἐκδοδόμενον κατὰ μῆνα.

—ο—

Ὁ Κύριος Ἀναστάσιος Ν. Γούδας ἱατρός, ἀναγέλλων τὴν ἔκδοσιν ἱατρικῆς ἐφημερίδος, δίδει νέον δείγμα τῆς ἀκαμάτου καὶ κινωφελοῦς δραστηριότητος του. Ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐγκατέλειπε τὰ βήθρα τοῦ πανεπιστημίου ὁ φιλόπατρις οὗτος ἀνὴρ δὲν ἔπαυσε μέχρι τοῦδε τὴν πατρίδα ὠφελῶν διὰ τῶν ἀξιολόγων του μεταρράσεων τῶν δοκιμωτέρων ξένων ἱατρικῶν βιβλίων. Ὁ Κ. Γούδας, τὴν τε θεωρίαν καὶ τὴν πράξιν του ἐπιβόρως διὰ μακρᾶς ἐν Παρισίοις διατριβῆς, ἐφ' ἧς ὡς μέλισσα τὰ χρυσίμωτα ἀπεμάζατο, καὶ εἰς δόκιμον ἱατρὸν μορφώθηκεν, δὲν ἀφίερων ὅμως ὅλον ἑαυτὸν μόνον εἰς τὸν ἀπὸ τῆς τέχνης του ἐντιμὸν πορίσμον, ἀλλ' ἐμεινε πάντοτε πιστὸς τῆς τροφῇ αὐτοῦ ἐπιστήμης θεράπων, καὶ ἤδη τὴν μεγίστην ἀναδεικνύει αὐτῇ ὑπηρεσίαν, τὴν προκειμένην ἐκδίδων ἐφημερίδα. Εἶναι γνωστὸν ὅτι αἱ ἱατρικαὶ σπουδαὶ τῷ αὐτῷ ἐπίτασιν ἔλαβον ἐν Ἑλλάδι, ὥστε οἱ ἡμίσεις σχεδὸν τῶν φοιτητῶν τοῦ πανεπιστημίου, εἰς τὴν ἱατρικὴν σχολὴν εἰσὶ κατατεταγμένοι. Καὶ μορφοῦνται μὲν οὗτοι διὰ τῆς ἐπιμελείας τῶν καὶ τῶν ἀγώνων τῶν πεπαιδευμένων αὐτῶν καθηγητῶν, εἰς ἱατροὺς χρησίμους, χρησίμους τῷ στρατῷ, χρησίμους ταῖς ἐπαρχίαις, χρησίμους τέλος καὶ τοῖς ἀλλαχοῦ ὁμογενέσιν, οἷς διὰ τῆς παιδείας καὶ διὰ τῆς τέχνης τῶν φέρουσι πολλάκις καὶ ψυχῆς καὶ σώματος θεραπείαν, ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς θέσεώς των, μεμακρυσμένοι τῶν διανοητικῶν κέντρων, καὶ οἱ πλεῖστοι ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων τῶν μὴ δυνάμενοι νὰ πορίζωνται τὰ νεώτερα καὶ πολυδάπανα τῆς ἐπιστήμης συγγράμματα, ἀδυνατοῦσι νὰ παρακολουθῶσιν αὐτῆς τὴν πρόοδον. Ταύτην λοιπὸν τὴν ἑλλειψιν θέλει θεραπεύει ἡ ἐφημερίς τοῦ Κυρίου Γούδα, διοχετεύουσα τὰς νέας ἱατρικὰς ἀνακαλύψεις καὶ γνώσεις, εἰς τοὺς παρ' ἡμῖν πολυαριθμούς Ἀσκληπιόδας, συντελοῦσα εἰς τὴν ὁσομέραι βελτίωσιν αὐτῶν, ἐξακολουθοῦσα τὴν τοῦ πνεύματος αὐτῶν καλλιέργειαν, καὶ ἐμποδίζουσα τὴν ἐκβα-

ναύωσιν ἣν εἰς αὐτὸ ἐπιφέρει πολλάκις ἡ ἀπλὴ τῆς πράξεως ἀσκησις. Συγχρόνως δὲ θέλει ἀντιπροσωπεύει ἐντίμως καὶ τὰ ἐν Ἑλλάδι ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης γινόμενας προσπαθείας, τὰς ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν πεπαιδευμένων ἱατρῶν παρατηρήσεις, καὶ τὰ τῇ κυβερνήσει ὑποβαλλόμενα ὑπομνήματα κατ' ἐκλογὴν δημοσιεύουσα. Ἡξέρομεν ὅτι εἰς ἐπιτυχίαν ἐπιστημονικῆς ἐφημερίδος δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ ἀγαθὴ διάθεσις, ἀλλὰ προσπατιοῦνται καὶ ἄλλαι ἀφαιρετικαὶ ἀρεταί, οἷον ἡ κρίσις, ἡ γνώσις, ἡ ἱκανότης. Ἀλλὰ διότι ἡξέρομεν τοῦτο πεπεισμεθα ὅτι ἡ ἐφημερίς τοῦ Κ. Γούδα παρέχει πάσας τὰς ἐγγυήσεις ἐπιτυχίας, διότι τὰ ἀρχαιότερα αὐτοῦ ἔργα, εἰσὶν ἀποχρώστα καὶ κρίσεως, καὶ ἐπιστήμης, καὶ ἱκανότητος δείγματα.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

—ο—

Ὅταν ἀναγινώσκωμεν τὰ ὠραία ἐκείνα δημοτικὰ ἄσματα, πολλὰ αὐτῶν πλήρη ἀφελούς χάριτος, πλήρη φυσικῆς καὶ ἀπλάστου δυνάμεως, λέγομεν μὲν πάντες ὅτι ὁ λαὸς εἶναι μέγας ποιητής, ἀλλὰ δυσκόλως ἐννοοῦμεν πῶς τοῦτο γίνεται, καὶ περιέργοι εἰμεθα νὰ ἐγνωρίζωμεν τὸ ὄνομα καὶ τὸν βίον τῶν μετριοφρόνων ἐκείνων ῥαψωδῶν, οἵτινες τῆς ἀτομικῆς δοξῆς οὐδόλως τὸ ἐλαττήριον ἔχοντες, ψάλλουσιν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ λαοῦ. Ἰδοὺ, τὸ παραπέτασμα ἀνασύροντες, δημοσιεύομεν ἐνός αὐτῶν καὶ ἐν ἄσμῳ, καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὰς περιστάσεις.

Καὶ εἶναι μὲν τὸ ἄσμα τοῦτο οὐχὶ ἐντελὲς ἀπήχημα τῶν ὁρέων κατὰ τὴν στιχομυθικὴν διασκευὴν καὶ τὴν ἐκφρασιν, γίνεται μὲν ἐν αὐτῷ ἐπαίσθητῇ ἡ ἀπρόσφορος τῆς πόλεως, ἐν ἧς διατίθεται ὁ ποιητής, ἀλλ' οὐχ ἥττον εἶναι πνεύματος γέννημα οὐχὶ καλλιέργηθέντος, αὐτόματον τοῦ αἰσθήματος βλάστημα, ψυχολογικῶς ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπορρέον πηγῆς ἐξ ἧς καὶ ἐκείνα τὰ ἄσματα.

Ὁ ποιητὴς αὐτοῦ, ἐκ τίνος χωρίου τῆς βορείου Εὐβοίας καταγόμενος, Ἰγμάλωτις, βοσφός ἐτι μετὰ τῶν γονέων του, καὶ ἀπῆλθεν εἰς Μακεδονίαν. Μετὰ δὲ ταῦτα, νεανίας ἤδη, ἀπελευθερώθη, καὶ πεμφθεὶς εἰς τὴν Ἑλλάδα, διετέλεσεν ὑπνρέτης, προσπαθῶν ἐν ταῖς στιγμαῖς τῆς ἀργίας νὰ μεταλάβῃ ἐν τοῖς δημοτικαῖς σχολείοις τοῦ μέρους τῆς ἀγωγῆς, τοῦ ἀνήκοντος εἰς ἕκαστον ἄτομον τοῦ λαοῦ.

Ἀλλ' αἱ περιστάσεις μόλις τῷ ἐπέτρεψαν νὰ μάθῃ ν' ἀναγινώσκῃ καὶ νὰ γράφῃ. Τέλος δὲ, αἰρούμενος ἐπάγγελμά τι μάλλον ἀνεξάρτητον τῆς οἰκοτροφῆς ὑπηρεσίας, ἐγένετο κουρεὺς, καὶ, τοιοῦτος διατελῶν, συνθέτει ἄσματα οἷον τὸ ἐπόμενον.

Νά, τὸ νερὸ τοῦ αὐλακιοῦ, τὰ χόρτα πῶς τὰ γέρνει,
ἀκούτε τὸ μουρμούρισμα, ἀέρας πῶς τὸ σέρνει
σὲ δροσερὸ τριφύλλι;
Σὲ τέτοια ὦρα μοναχός, ὁ κλέφτης πληγωμένος,
εἰς τὸ νερὸ τοῦ ἔρχεται, βαρὺ ἀρματωμένος
κουμπᾷ, στὸ καρσιφίλλι.

Δὲν τοῦ πονᾷ ἂν τ' ἄφησε πληγὴ πικρὴ τὸ βόλι,
πονᾷ ὅπου τὸν ἄφησαν οἱ σύντροφοί του ὅλοι.
Τοῦ Λάμπρου παλικάρι,
ἀπὸ τὰ ῥάχη ῥοδόλα, βαρὺ τὸ πατημά του,
καὶ τῆς πληγῆς τοῦ ἔδιδε ὀροσιὰ τὸν ἴδρωτά του
εἰς τὸ χλωμὸ φεγγάρι.

Πικρὰ, πικρὰ ἐστέναζε, βαρὺ τὸ στέναγμά του,
ἐσάλευσαν τὰ στέρνα του, καὶ παίζαν τ' ἄρματά του.
τὸν εἶδα, ματωμένους,
θολὸ τὸ μάτι ἔγυρε στὸ λαθωμένο χέρι.
Περνᾷ, εἶπε, ἡ πληγὴ; Μπορεῖ μ' αὐτὸ τὸ κρουονέρι
νὰ γιαντρευθῇ ὁ καῦμένος;

Καὶ τὰ γλυκοχράγματα, ὅταν λαλῇ τ' ἀηδόνι,
νὰ πιάνη πράσινο κλαδί, πρὸ τοῦ νὰ ξημερόνη,
νὰ πέρνη τὴ δροσάδα,
ν' ἀκούσῃ μιὰ σφυριγματιὰ πὸ βόλι ἀναμμένο,
κ' ἀπὸ τουφέκι ἀστραψιᾶς, τοῦ χάρου χαρισμένο,
σὲ χρυσαυγῆς χλωμάδα;

Ἔτσι τοῦ Δέντου ἔρημος ὁ νοῦς του διαλογίζεται.
Στὰ ἄρπανά λιμέρι του ὁ σκοτεινὸς πλαγιέται.
Ποῦ τὰ συντρόφια πάνε;
Φέρει πικρὰ ἐνθύμησι, ὁ λογισμὸς του φέρει.
τουφέκια δὲν ἀκούθηκαν αὐτὸ τὸ καλοκαίρι,
ῥαχούλαις δὲν βρόντανε.

Ἀκούει μόνον τὸ ἔρημις τὰ μουγκριτὰ τὸ βράδι,
καὶ μαῦρος ὅλος οὐρανός, ἀπ' τὸ βαθὺ σκοτάδι.
κάπνι τὰ δάση ἔρνουν.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.

Παίζουν χαμολυκόπουλα, ταῖς μάναις καρτερᾶν,
ὅπου κουφάρια ἔρχοντο, φέρουν φατὶ νὰ φᾶνε,
κ' ἀλαφιασμένα γέρνουν.

Ἔτσι ὁ μαῦρος ἔγυρε στὴ γῆ βαρὺ. σωπάτε!
τὸν πέρνει ὁ ὀλοῦστερνός ὁ ὕπνος· δὲν κοιμάται
στὸ πλάγι τὸ τουφέκι.

Πέρτουν χαλάζια καὶ νερά, σ' αἰσὶς ἀστραψιᾶς βροντᾶει,
κ' ἀπὸ τὰ μύρια κρίματα στέλνει ὁ θεός, σκορπάει
σιμᾷ τ' ἀστροπελέκι.

Ὡ νυκτοπούλια κλαύσετε, στοῦ Λάμπρου τὸ λιμέρι,
εἶδε τὸν ἴσκιό τσ' ἀβρόστιζας ποῦ ἦπε κρουονέρι,
πῆρε τοῦ χάρου θάψι.
Κ' εἶπετε σ' αἰσὶς συντρόφια του, κάθε καλοκαίρι,
σὲ μιὰ κλησιὰ τῆς ἐρημιᾶς ἐνὶ νὰ πᾶν κεράκι,
ποτὲ κανεὶς μὴ κλάψῃ.

Γιατὶ ποτὲ δὲν ἄκουσε, θαγγέλιο τῇ βδομάδα.
γιατὶ ποτὲ δὲν ἀναψε, τὴν πατχαλιὰ λαμπάδα,
νὰ φιληθῇ στὸ στόμα.
Μόνον τὸ μαῦρο τοῦ μείνει, σιμᾷ τὸ καρσιφίλλι.
Νά ἰδότε! πῶς ἐφίλησε τὸ βόλι τοῦ σ' αἰσὶς,
πῶς ἔκλεισε τὸ στόμα!

Κοιμάται, ναί! ὦ μάθετε! ἀκοίμητο τὸ κρίμα!
Κουφάρι δὲν ἐσκέπασε ἐρημοκλήσι· μνημα
κουφάρι δὲν σκεπάζει.
Χάρισμα ἔχει τὸ θουνὸ, δὲν θέλ' ὁ κλέφτης μνημα.
ὅπου τὸν εὗρε τὸ στερνὸ ψυχῆς, θανάτου κρίμα
κοράκι δὲν φωνάζει.

Μόνον τὴν πρώτην τοῦ Μαῖου, π' ἀνοίγουν τὰ λουλοῦδια
τότε θ' ἀκούσης νὰ λαλῇ τοῦ κλέφτου τὰ τραγεῦδα,
βοσκὸς μὲ τὴν φλογέρα,

Ποῦ κατεβαίνει τὸ θουνὸ, βοσκῶντας τὸ κοπάδι,
καὶ χαιρετᾷ τὸν ἥλιο· ὅταν κινᾷ τὸ θράδυ,
θυμήσου τὴν ἡμέρα!

ΠΙΝΑΞ ΚΑΘ' ἑΛΛΗΝ.

ΜΥΣΤΟΡΗΜΑΤΑ.

Ὁ Κυνηγός. ΜΓ—ΕΖ.

Ὁ Ἀρμαντάλ. Π—ΟΒ.

ΔΙΗΗΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ.

Ἀμαζών, ΜΒ 7.

Κλεῶνη, ΝΔ 121.

Ἡ εὐρεσις τ' 23 ἀριθμοῦ, Ε. 265.

ΜΕΑΦΡΑΣΕΙΣ ΔΙΗΗΜΑΤΩΝ.

Ἡ διαθήκη τῆς Χάμκως. ΜΘ. 1.—ΝΑ, 59.

Ληστρικὰ ΝΒ. 73.

Μεζάρια, Β. 90.

Ἀριστεὶ τῆς ζωγραφικῆς (δράμα) ΝΓ. 97.

Περικλυσίον (δράμα) Νς, 145.

Μαλινὰ κόρη, Νς. 169. ΝΖ, 193.

Γαλάτεια, ΝΗ, 218. ΝΘ, ΕΑ, ΕΒ.

Ὁ οἶκος τῆς Βαθενδάλης, ΕΓ, 337.

Ἡ παύρων ΕΛ, 361.

Φρούρον Βερδύνον, ΕΕ, 385.

Καρδὸν ὁ δίγαμος, Ες, 409.

Ἐλέν, ΕΖ. 434. ΕΗ, 457.

Σαλβτόρ Ρόζας, ΕΘ, 481.

Ἡ κρησσο Σαλβουρίας, ΟΑ, 529.

Δυσθήρας συμβάντα, ΟΑ, 529.

Ἀλξάνδρος Βρουσιάνης, ὁ ληστής, ΟΒ, 553.

Ὁ ἰλἐκτωρ τοῦ Μεσονυκτίου, ΟΒ, 563.

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑΙ.

Ο τελευταῖοι εἰκονομάχοι, 49, 15. ΝΑ, 65,
ΝΓ. 114. ΝΔ, 136. Νς, 175.

Βλάχοι, Βλάχισσαι, Ε, 282.

Περὶ δύο ζητημάτων τῆς ἑλλ. ιστορίας, ΕΛ, 397.

Περὶ δικαστικῶν ἀποδείξεων κατὰ τὸν μεσαιῶ-
να, Ο, 521.

Ἐτυμολογία τοῦ ὀνόματος τῶν Καισάρων, ΟΑ, 549.

ΤΟΠΩΝ ΚΑΙ ΠΘΩΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΑΙ.

Περὶ Πάρου καὶ Ἀντιπάρου, ΝΑ, 59.

Ἄνδρος. Ἴος, ΝΒ, 81.

Ἀρκτικὸς ἔκπλους, ΝΓ, 10.

Βαϊαδέραι, ΝΔ, 136.

Πολιτειογραφικαὶ εἰδήσεις περὶ τῆς ἀρκτῆς Ἀμε-
ρικῆς, ΝΔ, 140.

Ἀμοργός, ΝΕ. 157.

Χρυσωρυχεὶς τῆς Αὐστραλίας, ΝΕ. 159.

Κρυστάλλινον πελάτιον, ΝΕ, 162.

Τύννις, Νς, 187.

Βόσπορος, ΝΖ, 206.

Ἅγιος Νικόλαος, ΝΖ, 212.

Μαδαγάσκαρα, ΝΘ, 254.

Πέτερ Βότ, Ε. 284.

Συμβάντα περιηγήσεως ἐν Αἰγύπτῳ, ΕΑ, 393.

Αἰγυπτος, Κάτριν, ΕΒ, 327.

Τὸ σπήλαιον τῶν Γιγάντων, ΕΒ, 331.

Γάμοι ἐν Κάτω Ῥωσσίᾳ, 358.

Πανόραμα Ἀθηνῶν, ΕΖ, 440.

Περὶ Μυροβουρίου, ΕΗ, 473.

Ἡ μεγάλη ἐβδομάς τῶν Σινῶν, ΕΘ, 502.

Τὰ βασίλεια τῆς Ἀρχαγοῦζης, ΟΑ, 534.

Γεωργία, ΟΒ, 557.

Περὶ Μήλου, ΟΒ, 571.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ.

Περὶ νεοφανοῦς τινος νόσου, ΜΘ, 72. Ε, 287.

Στήλη Βολταϊκή, 49, 23.

Ἰδωρ γλυκὺ ἐν τῇ θαλάσῃ, Ν, 55.

Περὶ διαρκείας τῆς τοῦ ἀνθρώπου ζωῆς, ΝΖ, 199.

Ἰπνοβάσια, ΕΑ, 34. Ες, 425.

Ἀστέρες, ΕΑ, 311.

Τὰ κατὰ τὸν οὐρανὸν ἐν 1852, καὶ 1853, Ο,
538.

Περὶ ἡμερολογίων, ΟΒ, 56.

Βάθος τοῦ ὠκεανοῦ, ΟΒ, 566.

ΖΩΟΛΟΓΙΑ.

Ἀπτέρυγος, Ν, 52.

Ἴππιος Κύκλωψ, Ν, 55.

Ἀράχνης ἥθη καὶ ἔθιμα, Ν, 56.

Στρουλοκάμηλος, ΝΗ, 236.

Τὰ ἐφήμερα ἔντομα, ΕΒ, 335.

Κροκοδείλος, ΕΒ, 503.

Μελεαγροὶς Ἰνδικαί, ΕΘ. 503.

Τράγος γαλακτοφόρος, ΕΘ, 503.

ΒΟΤΑΝΙΚΑ.

Βικτωρία Βασιλική, Ν, 42.

Ὀπώρα καὶ φυτὰ τῆς Ἀμερικῆς, ΕΑ, 310. ΕΓ,
356. Ες, 426.

Περὶ τῆς νόσου τῶν καυλῶν τοῦ σίτου, ΟΑ, 548.

Περὶ καμελίας, ΟΙ, 562.

Είνουδος πόλις, Ν, 53.
 Έκθεσις τῆς ἐταιρίας τῶν Ἀρχαιολόγων τῆς Ἀρ-
 κτου, Ν, 54.
 Καρυάτιδες, ΝΑ, 62.
 Βυζαντινὰ ἐκκλησίαι, ΝΑ, 126.
 Ἡ Πανδώρα, ΝΕ, 166.
 Σαραπίου ἐν Μέρει ἀνακάλυψις, ΝΕ, 167.
 Προπυλαίων ἀνασκαφή, ΝΖ, 208, ΝΘ, 258.
 ΕΖ, 454.
 Περὶ τῶν ἐν Κύπρῳ Γόλγων, ΝΘ, 269.
 Τί ἐφρόνουν οἱ ἀρχαῖοι περὶ τοῦ κόσμου, Ε, 272.
 ΕΑ, 296.
 Ἀγαλμα Μήλου, ΕΒ, 330.
 Ὁ Παρθενών, ΕΓ, 350.
 Ὁ πρὸς ἀρχαιολογίαν ἔρως ἐν Λευκάδι, ΕΓ, 357.
 Ἡ στήλη τοῦ Ὀλυμπίου, ΕΕ, 394.
 Περὶ ἀνατροφῆς τῶν ἀρχ. Ἑλλήνων, Ες, 415.
 ΕΗ, 464. ΕΘ, 489.
 Ἀγαλμα ἐν Ἀθήναις ΕΖ, 455.
 Κύθηρα, ΕΘ, 500.
 Ἐξήγησις ἀρχαίων δακτυλιδίων, Ο, 517.
 Περὶ τῆς πόλεως Τόμης, Ο, 575.
 Ἀρχαιολογικαὶ ἀνακαλύψεις ἐν Ἀσσυρίᾳ, ΟΒ, 568.

ΗΘΙΚΗ.

Μεγαλοφυΐα καὶ καθαριότης, ΝΒ, 95.
 Φιλικὴ συμβουλὴ, ΝΒ, 95.
 Ἡ νύξ τοῦ νέου ἔτους ΕΖ, 433.
 Παραδείγματα εὐγνωμοσύνης, ΟΑ, 546.
 Περὶ τῆς σπουδῆς, ΟΑ, 547.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ.

Ἐμπορικὸν ναυτικὸν τῆς Ἑλλάδος, ΝΖ, 216.
 Ε, 285.
 Ἑλληνικὰ συμφέροντα ἐν Βοσπόρῳ, ΝΗ, 233.
 Βελτιώσεις τοῦ Αὐστριακοῦ κράτους ΝΗ, 239.
 Ἀπόσπασμα ὑπομνημάτων ἀνεκδότων, ΝΘ, 260.
 ΕΑ, 373, ΕΘ, 495. ΟΑ, 541.
 Φωτισμὸς Παρισίων, Ε, 287.
 Συγκοινωνία, ΕΑ, 311.
 Αὐλόφρονες, ΕΒ, 324.
 Τιμωρία τῶν κακοποιούντων τὰ ζῶα ἐν Ἀγγλίᾳ,
 ΕΒ, 336.
 Περὶ ἐκπαιδεύσεως τοῦ γυναικείου φύλου, Ο, 520.
 Ὅπλα καὶ ἐπιστήμαι, Ο, 528.
 Κτηνοτροφία ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ, ΟΒ, 569.
 Μεταξουργεῖον Ῥάλλη, ΕΖ, 445. ΕΗ, 471.
 Περὶ τῆς ἐν τῷ πολυτεχνίῳ ἐκθέσεως, Ο, 53.
 Κουρὰ προβάτων ἐν Σκωτίᾳ, Ο, 528.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ποητικὸς ἀγὼν, Ν, 44.
 Περὶ πτωχοπροδρόμου ΝΒ, 85.

Συνοδικὸς τόμος, ΝΒ, 94.
 Βαρβέρη (Ἀχιλλέως), περὶ Ἑλλήνων, ΝΒ, 94.
 Τὸ στόμιον τῆς Πρεβέζης, ΝΓ, 119.
 Πιθανότης εὐρέσεως τῶν πολιτειῶν τοῦ Ἀριστοτέ-
 λους, ΝΑ, 143.
 Παγκόσμιος ἐκθεσις, ΝΘ, 363.
 Παπαρρηγοπούλου γεν. ἱστορία, ΕΑ, 307.
 Περὶ παροιμιῶν ΕΒ, 320.
 Ἀγγελία Κωνσταντινουπόλεως Σ. Α. Βυζαντίου,
 ΕΒ, 336.
 Περὶ Φαίδρου τοῦ Πλάτωνος, ΕΓ, 345. ΕΔ.
 Λοκρικὴ ἐπιγραφή ὑπὸ Οἰκονομίδου, ΕΔ, 384.
 Ἄσματα δημοτικὰ, Ζαμπελίου, ΕΒ, 397.
 Παπαρρηγοπούλου, ἱστορ. τοῦ Ἑλλ. ἔθνους ΟΑ.
 Βιβλιακὰ, ΕΕ, 408, ΟΒ, 567.
 Ἀρχαιολογία Ῥ. Παύλου, μετάρρ. ὑπὸ Ἀντωνιά-
 δου, Ες, 429.
 Ἐφημερίς μαθητῶν, Ες, 429.
 Λόγοι Παμπούκη, Ες, 429.
 Λυσικράτειον μνημεῖον, Παπαδοπούλου, Ες, 429.
 Περὶ Ὀμήρου, Στρατούλη, Ες, 429.
 Ἀθ. Χριστοπούλου νέα συγγράμματα, Ες, 430.
 Πανδώρας ἀγγελία, ΟΑ, 551.
 Ἱστορία τοῦ Ἑλλ. ἔθνους ὑπὸ Κ. Παπαρηγοπού-
 λου, ΟΒ, 574.
 Ἱατρικὴ μέλισσα, ὑπὸ Γούδα, ΟΒ, 575.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ.

Νοστράδαμος, ΝΓ, 108.
 Φόσκολος, Νς, 183.
 Κλαῖν, ΝΗ, 222. ΝΘ.
 Δαυὶδ ἐξ Ἀγγερίας, ΝΑ, 229.
 Θείσιος καὶ Μυλλέρος, ΕΔ, 369.
 Ῥουδὴνσιος, ΕΑ, 373.
 Ζηνοβία, Ες, 423.
 Κωνστ. Ἰωάννου Ἰπλιζῆς, ΕΖ, 450.
 Νικόλαος Στουρνάρης, ΕΘ, 497.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ.

Οἱ ἄνθρωποι περὶ τοὺς, ΝΒ, 94.
 Παγοπήκτης, ΝΓ, 108.
 Σιδηροδρόμων ἐκθεσις, Νς, 192.
 Οἰκίων μετατόπισις, ΕΓ, 360.
 Σίφων αὐτενέργητος, ΕΕ, 406.

ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

Χρυσὸν, ΝΒ, 95.
 Γουάνου, ΝΑ, 95.
 Παλαιοθηρία, Ε, 288. ΕΑ, 305.
 Βρετανικὸν πολυτεχνικὸν πύρ, ΕΑ, 311.
 Νέοι πλανῆται, ΕΑ, 312.
 Τηλέγραφοι ὑποβρύχιοι, ΕΑ, 312.
 Ἀρχαιολογικαὶ ἀνασκαφαὶ ἐν Ἀσσυρίᾳ, ΟΒ, 568.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Φωλεῶν ἐμπορία, Ν, 55.

Φαντασίαι Ἀσιας, Ν, 55.
 Κλωβίον τοῦ Κορ, ΝΒ, 95.
 Περιέρχον φαινόμενα, ΝΒ, 96.
 Ἡ ἐν Πειραιεὶ ἐλ., ΚΓ, 112.
 Χρυσὸν ῥόδον, Λ, 140.
 Τί κερδαίνουν αἱ τοὶ εἰς τὴν Ἰνδικὴν, Ν, 143.
 Γνώσται, ΝΑ, 4.
 Σκύλων πληθὺς ἐν Γαλλίᾳ, ΝΕ, 168.
 Διδάκτορες, Ν 192.
 Πότε καὶ ποῦς νὰ γευόμεθα, ΝΗ, 235.
 Ἐορτὴ τοῦ φ., Ε, 287.
 Ψευδὴς εἶδη, Ε, 312.
 Διάσωσις πλὴ Ἑλληνικοῦ, ΕΘ, 492.
 Τὸ τέκνον τὸ εὐσπλαγχνίαις, Ο, 527.
 Ἰππου κατωγὴ, Ο, 528.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ.

Ἡ τύχη ἀπὸ τοὺς εὐτυχεῖς, 49, 21.
 Εὐστοχοῦ παντήσεις, Ν, 55.

ΠΙΝΑΞ ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ.

Ἀρχαία εὐρεθέν, ΕΖ, 455.
 Ἄγιος Νικόλαος, ΝΖ, 212.
 Ἀλφες (αἱ δύο), ΝΣΓ, 191.
 Ἀθ. ὠν πανόραμα, ΕΖ, 440.
 Ἀπτορ, ΕΑ, 290. ΕΒ, 327.
 Ἀγγμα, ΝΓ, 120 ΝΘ, 264. Ε, 288. ΕΒ, 336.
 ΕΓ, 60.
 Ἀθήσεις (ποίησις), ΝΑ, 144.
 Ἀνθαι (ποίησις), ΝΒ, 96.
 Ἀέκτωρ τοῦ μεσονυκτίου, ΟΒ, 563.
 Ἀλέξανδρος Βρουσιάνης, ΟΒ, 553.
 Ἀμαζών, ΜΘ, 7.
 Ἀμερικῆς (ἀρκτικής, περὶ) ΝΑ, 140.
 Ἀμοργός, ΝΕ, 157.
 Ἀνατροφή τῶν ἀρχ. Ἑλλήνων, ΕΣΤ, 418. ΕΗ,
 494. ΕΘ, 489.
 Ἄνδρος, ΝΒ, 81.
 Ἀνθρακες περὶ τοὺς, ΝΒ, 94.
 Ἀντίπαρος, ΝΑ, 59.
 Ἀντωνιάδου, ἀρχαιολογίας μετάρρσεις, ΕΣΤ, 429.
 Ἀπαντήσεις εὐστοχοί, Ν, 55.
 Ἀπτερυγος, Ν 52.
 Ἀραγγοῦζης βασιλεία, ΟΑ, 524.
 Ἀράχνης κηθ, Ν, 56.
 Ἀριστεῖον ζωγραφικῆς, ΝΓ, 97.
 Ἀριστοτέλους πολιτεία, ΝΑ, 143.
 Ἀρκτικὴ ἀρχαιολογία, Ν, 54.
 Ἀρκτικὸς ἐκπλους, ΝΓ, 110.
 Ἀρχαιολογίας ἔρως ἐν Λευκάδι, ΕΓ, 357.
 Ἀρχαιολογία Ῥ. Παύλου, ΕΣΤ, 429.

Περιέρχον μνημονικόν, ΝΒ, 96.
 Οἱ κακοὶ οἶωνοι, Ε, 278.
 ΠΟΙΗΣΙΣ.
 Ἐνθύμησις, 49, 24.
 Θρήνος, Ν, 56.
 Χώρα, ΝΑ, 72.
 Ἀκανθαί, ΕΒ, 96.
 Αἰτήσεις, ΝΑ, 144.
 Αἱ δύο ἀκτίνες, Νς, 191.
 Ἐλεγεῖον, ΝΗ, 240. Ες, 432.
 Ἡ τέχνη, ΕΑ, 312.
 Χρόνος, ΕΖ, 456.
 Ἐπίγραμμα, ΕΗ, 480.
 Πόλκα, ΕΗ.
 Μήτηρ, ΕΘ, 504.
 Εἰς τὸ λεύκωμα τῆς Κ. Π. . . . Ο, 527.
 Ποίησις δημοτικὴ κυρέως, ΟΒ, 574.
 Αἰρίγματα, ΝΓ, 120, ΝΘ, 264. Ε, 288. 336.
 ΕΓ, 360.

Ἄσματα δημοτικὰ Ζαμπελίου, ΕΕ, 397.
 Ἀσσυρίας ἀρχαιολ. ἀνακαλύψεις, ΟΒ, 568.
 Ἀστρος, ΕΑ, 311.
 Ἀυλιφρονες, ΕΒ, 324.
 Αὐστραλία, ΝΕ, 159.
 Αὐστρίας βελτιώσεις, ΝΗ, 239.

Ἰάθος τοῦ ὠκεανοῦ, ΟΒ, 566.
 Βαλέττα ἐκθεσις, ΕΣΤ, 429.
 Βαρβέρη (περὶ Ἑλλήνων), ΝΒ, 94.
 Βιβαδεραί, ΝΑ, 137.
 Βερδύνον, ΕΕ, 385.
 Βιβλιακὰ, ΕΕ, 408. ΟΒ, 567.
 Βικτωρία (ἄνθος), Ν, 42.
 Βλάχοι, Ε, 282.
 Βολταϊκὴ στήλη, 49, 23.
 Βόσπορος, ΝΖ, 206.
 Βυζαντινὰ ἐκκλησίαι, ΝΑ, 126.
 Βυζαντίου Κωνσταντινουπόλεως ΕΒ, 376.

Γαλάτεια, ΝΗ, 218 ΝΘ, ΕΑ, ΕΒ.
 Γάμος ἐν Κάτω Ῥωσίᾳ, ΕΓ, 358.
 Γεν. ἱστορία Παπαρρηγοπούλου, ΕΑ, 307.
 Γεῦσθαι (πότε καὶ ποῦς), ΝΗ, 235.
 Γεωργία (ὁ τόπος), ΟΒ, 557.
 Γιγάντων σπήλαιον, ΕΒ, 331.
 Γνώμη, ΝΑ, 144.
 Γόλγοι, ΝΘ, 260.

Γουάνον. ΝΒ, 95.
Γούδα, ιατρική μέλισσα, ΟΒ, 575.
Δακτυλιολίθων εξέγησης, Ο, 517.
Δαυίδ (ἐξ Ἀγγερίας) ΝΗ, 229.
Διδάκτορες, ΝΣ, 192.
Δικαστικὴ ἀποδείξεις κατὰ τὸν μεσαιῶνα, Ο, 521.

—ο—

Εἰκονομάχοι, 49, 15, ΝΑ, 65, ΝΓ, ΜΕ, ΝΔ, 136. ΝΣ, 175.

Εἰκὼν τῆς Δανάης, ΝΓ, 51.
Εἰνούδος, πόλις, Ν, 53.
Ἑκθεσις παγκόσμιος, ΝΘ, 263.
Ἐκπαίδευσις τοῦ γυναικείου φύλου, Ο, 520.
Ἐλεγείον, ΝΗ, 240, ΕΣΤ, 432.
Ἐλένη, ΕΖ, 434, ΕΗ, 457.
Ἑλληνικά (τά), ὑπὸ 'Ι. Ρ. Ραγκαβῆ, Ο, 526.
Ἑλληνικὰ συμφέροντα ἐν Βοσπόρῳ, ΝΗ, 233.
Ἑνθύμησης (ποίησις) 49, 24.
Ἑορτὴ ἐν Πειραιεῖ, ΝΓ, 112, τοῦ ἡλίου, Ε, 287.
Ἐπίγραμμα εἰς Ζημπέλιον, ΕΗ, 480.
Ἐπιγραφή Λευκαδίας, ΝΖ, 210.
Ἐσωτερικαὶ βελτιώσεις τοῦ Αὐστριακοῦ κράτους, ΝΗ, 239.
Εὐγνωμοσύνη, ΟΑ, 546.
Εἴρετις τοῦ ἀριθμοῦ 23. Ε, 265.
Ἐρήμερα ἔντομα, ΕΒ, 335.
Ἐτημερίαι μαθητῶν ΕΣΤ, 429.

—ο—

Ζημπελίου ἔγγραφα δημοτικά, ΕΕ, 397.
Ζηνοβία, ΕΣΤ, 424.
Ζῶα (οἱ κακοποιούντες αὐτὰ), ΕΒ, 336.
Ζωῆς διάρκειαι, ΝΖ, 199.

—ο—

Ἡμερολόγια, ΟΒ, 960.

—ο—

Θεοδώρου ἀγ. (ναός), ΝΔ, 129.
Θείριος, ΕΔ, 369.
Θήρας συμβάντα, ΟΑ, 529.
Θρήνος (ποίησις), Ν, 56.

—ο—

Ἰατρικὴ μέλισσα, ΟΒ, 575.
Ἰατροί, ΝΔ, 148.
Ἰδιότης, ΝΔ, 143.
Ἰός ΝΒ, 81.
Ἰπλιξῆς, ΕΖ, 450.
Ἰππιος Κύκλωψ, Ν, 55.
Ἰππου καταγωγή, Ο, 528.
Ἱστορίας Ἑλληνικῆς δύο ζητήματα, ΕΔ, 377.

—ο—

Καθαριότης, ΝΒ, 95.
Κάϊρον, ΕΒ, 327.
Καيسάρων ὀνόματος ἐτυμολογία, ΟΑ, 549.
Κακὸς οἰωνός, Ε, 278.

Καμέλια, ΟΒ, 562.
Καρδάν ὁ δίγαμος, ΕΣΤ, 449.
Καρυάτιδες, ΝΑ, 62.
Κλαῖν, ΝΗ, 222. ΝΘ.
Κλεώπη, ΝΑ, 121.
Κοῖνὸν, ΝΒ, 95.
Κορίνθου ἄλωσις, ΕΔ, 377.
Κόσμου (τί ἐρρόνουν οἱ ἀρχαῖοι περὶ —) Ε, 272.
ΕΔ, 296.

Κουρὰ προβάτων ἐν Σκωτίᾳ, Ο, 528.
Κουρέως ποίησις, ΟΒ, 674.
Κροκόδειλος, ΕΘ, 503.
Κριστάλλινον παλάτιον, ΝΕ, 162.
Κτηνοτροφία, ΟΒ, 569.
Κύθηρα, ΕΘ, 510.
Κυνηγός, 49 — ΕΖ.
Κύπρος, ΝΘ, 259.
Κωνσταντινούπολις, Σ. Α. Βυζαντίου, ΕΔ, 336.

—ο—

Λευκαδία ἐπιγραφή ΝΖ, 210.
Λευκάς, ἔρος ἀρχαιολογίας, ΕΓ, 357.
Λεύκωμα (εἰς τὸ), ποίησις, Ο, 527.
Ληστρικὰ, ΝΒ, 74.
Λυρικὴ ἐπιγραφή, ΕΔ, 384.

—ο—

Μαδαγάσκαρα, ΝΘ, 254.
Μαλαία κόρη, ΝΣΤ, 169. ΝΖ, 193.
Μαυροβούνιον, ΕΗ, 473.
Μεζάρια, ΝΒ, 90.
Μελεαγρίδες ἰνδικαί, ΕΘ, 503.
Μεταξουργεῖον, ΕΖ, 445. ΕΗ, 471.
Μετέωρον, ΝΒ, 96.
Μῆλος, ΝΖ, 212. ΟΒ, 571.
Μήλου ἄγαλμα, 330.
Μήτηρ (ποίησις), ΕΘ, 504.
Μνημονικόν, ΝΒ, 96.
Μυαλέρος, ΕΔ, 369.

—ο—

Ναπολέων (Λουδοβίκος), Ε, 298.
Ναυτικὸν ἐμπορικὸν τῆς Ἑλλάδος, ΝΖ, 216. Ε, 286.
Νεσσαλρὸν, ἀνέκδοτον, 49 21.
Νόσος νεφρικής, 49, 22. Ε, 287.
» τοῦ σίτου, ΟΑ, 548.
Νοστράδαμος, ΝΓ, 108.
Νύξ τοῦ νέου ἔτους, ΣΖ, 433.

—ο—

Οἰκίων μετατόπισις, ΕΓ, 360.
Οἰκονομίδου ἐπιγραφή, ΕΔ, 384.
Οἶκος τῆς Βαθενδάλης, ΕΓ, 337.
Ὀλυμπεῖον στήλη, ΕΕ, 394.
Ὀμήρου (περὶ), Στρατούλη, ΕΣΤ, 429.
Ὀπλά και ἐπιστῆμαι, Ο, 528.
Ὀπῶραι Ἀμερικῆς, ΕΔ, 310, ΕΓ, 356. ΕΣΤ, 448.

Ὀυρανὸν (τάκατὰ τὸν) ἐν 1852 καὶ 1853, ΟΑ, 53.

—ο—

Παγοπότης ΝΓ, 108.
Παλαιὴν ἀνακάλυψις, Ε, 288. ΕΔ, 305.
Παμπούκηδον, ΕΣΤ, 429.
Πανδώρα, ΕΒ, 166.
Πανδώρα ἀγγελία, ΟΑ, 551.
Παπαρρηπούλου Γεν. ἱστορία ΕΔ, 307.
ἱστορία τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ΟΒ, 573.

Παράφρων, ΕΔ, 361.
Παρεκκλήσιον (δράμα), ΝΕ, 145.
Παρθένος, ΕΓ, 450.
Παροιμία, ΕΒ, 320.
Πάρος, ΝΑ, 59.
Πέτερς, Ε, 284.
Πλατῆνι, νέοι, Ε, 312.
Πλάτωνος Φαῖδρος, ΕΓ, 345. ΕΔ.
Πλοῦτον διάσωσις, ΕΘ, 492.
Ποιητὸς ἀγών, Ν, 44.
Πόλις, ΕΗ.
Πολυτεχνεῖον, Ο, 513.
Πομπηλαίων ἀνασκαφή, ΝΖ, 208. ΝΘ, 258, 264.
ΕΖ, 454.
Πωχοπερόδρομος, ΝΒ, 85.
Πῦρ, βρετανικόν, πολυτεχνικόν, ΕΔ, 311.

—ο—

Ραγκαβῆ (Ι. Ρ.), τὰ ἑλληνικά, Ο, 526.
Ρουδῆνσιος, ΕΔ, 373.

—ο—

Σαλβατὸρ Ρόζας, ΕΘ, 481.
Σαλισβουρίας (κόμπισσα), Ο, 505.
Σαράκειον, ΝΕ, 167.
Σιδηροδρόμων ἔκθεσις, ΝΣΤ, 192.
Σινὼν μεγάλη ἐβδομάς, ΕΘ, 502.
Σῖτος, ΟΑ, 548.
Σίφων αὐτενέργητος, ΕΣ, 406.
Σκύλοι ἐν Γαλλίᾳ, ΝΕ, 168.
Σπουδῆ, ΟΑ, 547.

Στόμιον τῆς Πρεβέζης, ΝΓ, 119.

Στουρνάρης, ΕΘ, 497.
Στρατούλη, περὶ Ὀμήρου, ΕΣΤ, 479.
Στρουθοκάμηλος, ΝΗ, 236.
Συγκοινωνία, Ε, 34.
Συμβουλαί, ΝΒ, 95.
Τέκνον τῆς εὐσπλαγγνίας, Ο, 529.
Τέχνη, ΕΔ, 212.
Τηλέγραφος ὑποδρόμιος, ΕΔ, 312.
Τόμις (πόλις), Ο, 525.
Τόμος Συνοδικός, ΝΒ, 94.
Τράγος γαλακτοφόρος, ΕΘ, 503.
Τύνις, ΝΣΤ, 187.

—ο—

Υδωρ γλυκὺ ἐν τῇ θαλάσσῃ, Ν, 55.
Υποδοσία, ΕΔ, 314. ΕΣΤ, 425.
Υπομνημάτων ἀποσπάσματα, ΝΘ, 260. ΕΔ, 373.
ΕΘ, 495. ΟΑ, 544.

—ο—

Φαῖδρος Πλάτωνος, ΕΓ, 345. ΕΔ.
Φαντισία Ἀσιατικὴ, Ν, 55.
Φόσκωλος, ΝΣΤ, 183.
Φωλὼν ἐμπορία, Ν, 55.
Φωτισμός Παρισίων, Ε, 287.

—ο—

Χαλκὸς διαθήκη, 49, 4 — 51, 59.
Χριστοπούλου, ἑλληνικά ἀρχαιολογία, ΕΣΤ, 430.

Χρόνος, (ποίησις), ΕΖ, 456.
Χρυσός, ΝΒ, 95.
Χρυσὸν ῥόδον, ΝΔ, 142.
Χρυσωρυχεῖα Αὐστραλίας, ΝΕ, 159.
Χώρα (ποίησις), ΝΑ, 72.

—ο—

Ψευδὴς εἰδήσις, ΕΔ, 312.

—ο—

Ὀκεανὸς βάθος, ΟΒ, 566.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ.

Φυλλ.	Σελ.	
ΜΘ.	1	Ὁ οἶκος τοῦ Βαῖα.
	7	Ἡ Ἀμαζών.
	11	Ἡ Ἀμαζών πυρπολουμένη.
Ν	43	Βικτωρία (ἄνθος)
	η	Τὸ φύλλον αὐτῆς.
	52	Ἀπτέρυγος.
ΝΑ	57	Ἀλὴ πασσάς.
	61	Ναζαὶ γυναῖκες.
	64	Καρυάτις.
ΝΒ	79	Ὁ κλέπτης.
	82	Ἄνδρες γυναῖκες.
	84	Γυναῖκες τῆς Ἰου.
ΝΓ	108	Παγοπήκτης.
	111	Πεπηγὸς πέλαγος.
	113	Χορὸς Πανδώρας.
ΝΔ	124	Ἀρχαῖον δεῖπνον
	129	Ναὸς ἀγ. Θεοδώρων ἐν Ἀθήναις.
	138	Βαῦαδέραι.
ΝΕ	157	Ἐνδυμασία Ἀμοργίνων γυναικῶν.
	160	Χρυσυρωγεία Αὐστραλίας.
	164	Κρυστάλλινον παλάτιον.
ΝΣΤ	186	Τάφος Φοσκόλου.
	188	Φρούριον Τύνιδος.
	η	Τύνις.
ΝΖ	208	Ῥεσιτ πασσάς.
	208	Ἀκρόπολις Ἀθηνῶν.
	215	Γυναῖκες Μήλιαι.
ΝΒ	230	Δαυτὶς ὁ ἐξ Ἀλγερίας.
	231	Προτομή Κανάρη.
	227	Στρουθοκάμηλος.
ΝΘ	26	Κάλυμμα τῶν Μαλγασίων.
	256	Τάφος Μαλγασίου.
	257	Μαλγασιακὸν χωρίον.
Μ	280	Λουδοβίκος Ναπολέων.
	282	Βλάχισσαι.

Φυλλ.	Σελ.	
	284	Πέτερ Βότ.
ΞΑ	301	Αἰγυπτία ψαλμῶδης.
	303	Πυραμίδες.
	310	Ἀμπελος τῆς Ἀμερικής.
ΞΒ	327	Καφρεπωλεῖον ἐν Αἰγύπτῳ.
	329	Κουρεῖον ἐν Αἰγύπτῳ.
	331	Ἄγαλμα Πήλου.
ΞΓ	351	Παρθενών.
	354	Ἀγγεῖον ἀρχαῖον.
	356	Μῆλον ἀρμενιακόν.
ΞΔ	370	Θεῖριος.
	372	Μνημεῖον Μυλλέζου.
	373	Ἀποκαθήλωσις.
ΞΕ	395	Στήλη τοῦ Ὀλυμπεῖου.
	407	Σίφων.
ΞΣΤ.	423	Ζηνοβία.
	428	Κακαὸδενδρον.
	429	Μανσενιλλιέρη.
ΞΖ	442	Ἀθῆναι.
	446	Μεταξουργεῖον, ἐξωτερ. ἐποψίς.
	448	ἑσωτερ. »
	452	Ἰωνίδης Ἰπλιζής.
ΞΗ	472	Ὑφαντεῖον Στεφοπούλου.
	580	Πόλκα.
ΞΘ	492	Μηχαναὶ σώσασαι πλοῖον.
	498	Νικ. Στουρνάρης.
Ο	514	Ἀγγεῖον ἀρχαῖον.
	η	Ἰάσων.
	515	Ἴωνικὴ ἐπικρανίτις.
ΟΑ	534	Τὰ βασίλεια τῆς Ἀραγγοῦζης.
	537	Κρήνη Ἀραγγοῦζης.
	538	Βασίλεια Μαδρίτης.
ΟΒ	551	Τάφος τοῦ Νῶε.
	559	Τίφλις.
	263	Καμέλλια.

